

**UCHWAŁA NR XLVIII/380/2022
RADY MIEJSKIEJ W DĄBIU**

z dnia 28 czerwca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021 – 2030 oraz Prognozy oddziaływania na środowisko.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a w związku z art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) Rada Miejska w Dąbiu uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030, która stanowi załącznik numer 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjmuje się Prognozę oddziaływania na środowisko, która stanowi załącznik numer 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Dąbie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Dąbiu

Wacław Zwoniarkiewicz

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XLVIII/380/2022
Rady Miejskiej w Dąbiu
z dnia 28 czerwca 2022 r.

GMINA DĄBIE

Strategia rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030

2021

2030

Spis treści

TRZEŚCI

01.

Miasto i Gmina Dąbie

02.

Zasady tworzenia strategii

03.

Etapy tworzenia Strategii
Gminy Dąbie

04.

Podmiot, przedmiot i zakres
strategii

05.

Analiza SWOT Gminy Dąbie

06.

Badanie potrzeb
mieszkańców Gminy Dąbie

07.

Wizja rozwoju Gminy Dąbie

Spis treści

TRZEŚCI

08.

Cele strategiczne

09.

Cele operacyjne i zadania

10.

Zgodność strategii z dokumentami wyższego rzędu

11.

System realizacji strategii

12.

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

13.

Finansowanie realizacji strategii

MIASTO I GMINA DĄBIE

Dąbie to położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego gmina miejsko-wiejska. Należy ona do powiatu kolskiego i zajmuje powierzchnię 130 km². W jej skład wchodzi 24 sołectwa.

Według danych z końca 2020 r. Gminę Dąbie zamieszkuje 6290 osób, z czego 3155 to kobiety, a 3135 to mężczyźni. W ostatnich latach odnotowano spadek liczby ludności gminy. Zaobserwowano również utrzymujący się ujemny przyrost naturalny.

Dąbie – wzmiankowane w 1232 roku, prawa miejskie uzyskało w 1423 r. Od 1793 roku miasto Dąbie znajdowało się pod zaborem pruskim, natomiast w 1807 roku znalazło się w Księstwie Warszawskim, a w 1815 w granicach Królestwa Polskiego.

MIASTO I GMINA DĄBIE

Przez teren gminy przebiega magistrala kolejowa Herby Nowe-Gdynia oraz autostrada A2. Dodatkowo, w gminie krzyżują się dwie drogi wojewódzkie - nr 473 oraz nr 263.

Na terenie gminy znajdują się również źródła gorących wód o bogatym składzie chemicznym. Położone są one we wsi Tarnówka, w odległości około 3 km od Dąbia.

ZASADY TWORZENIA STRATEGII

Zaktywizowanie i zaangażowanie mieszkańców w proces tworzenia dokumentu o charakterze strategicznym jest kluczowym zadaniem dla władz lokalnych. Zgodnie z zaleceniami tworzenia lokalnych strategii, również Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 powstawała w oparciu o szereg zasad:

01. Zasada zrównoważonego rozwoju

Mającą umocowanie w art. 5 Konstytucji RP, zasada zrównoważonego rozwoju jest w tym przypadku rozumiana jako „taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”. Twórcy strategii pamiętali więc, aby przy planowaniu celów gospodarczy i społeczny rozwój był kompatybilny z środowiskiem.

02. Zasada zgodności

Zasada zgodności z dokumentami strategicznymi lokalnymi i wyższego rzędu, planistycznymi i programowymi szczebla wspólnotowego, krajowego i regionalnego. W myśl tej zasady, wszystkie planowane działania muszą uwzględniać cele i wytyczne takich dokumentów jak strategia powiatu (powiat kolski), województwa (województwo wielkopolskie i obszar wielkopolski wschodniej) oraz kraju (Polska). Równocześnie żadne z wytyczonych zadań nie może stać w sprzeczności z zapisami dokumentów uchwalonych przez sąsiadujące gminy. Dzięki stosowaniu się do tej zasady możliwe jest koordynowanie wspólnych działań z gminami ościennymi, wpisując się w misje powiatu czy województwa, co przyniesie zwiększone korzyści dla każdej ze stron.

ZASADY TWORZENIA STRATEGII

03. Zasada Konsultacji

Obligatoryjna i bezsprzecznie niezwykle istotna dla uchwalenia strategicznego dokumentu przynoszącego korzyści dla całej społeczności lokalnej jest zasada konsultacji społecznych. Na etapie tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030, projekt dokumentu konsultowany był z:

- sąsiednimi gminami;
- lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi – w spotkaniach otwartych dot. wizji i misji gminy uczestniczyli przedstawiciele organizacji społecznych, grup nieformalnych oraz przedsiębiorcy i producenci żywności;
- mieszkańcami gminy – wszystkie spotkania miały charakter otwarty, a także mieszkańcy mieli możliwość zgłaszania swoich uwag po zamieszczeniu projektu na stronie internetowej Urzędu Miejskiego. Przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców, których wyniki znajdują się w niniejszym dokumencie;
- Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Poznaniu.

Każdorazowo informacja o prowadzonych konsultacjach (w formie spotkań, ankiety czy możliwości zgłaszania uwag) była upubliczniona na stronie internetowej wraz z informacją dotyczącą terminu i sposobu przekazywania uwag.

Prowadzone konsultacje opierały się na Siedmiu Zasadach Konsultacji: zasada dobrej wiary, zasada powszechności, zasada przejrzystości, zasada responsywności, zasada przewidywalności, zasada koordynacji, zasada poszanowanie interesu ogólnego.

Mimo iż prawnie władze lokalne nie są zobowiązane do tego, aby wynik procesu konsultacji był wiążący przy podejmowaniu decyzji, to z pewnością wszystkie spotkania oraz uwagi zgłoszone na tym etapie prac nad Strategią Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 okazały się niezwykle cenne przy formułowaniu celów i zadań na przyszłość.

ETAPY TWORZENIA STRATEGII GMINY DĄBIE

Na etapie przygotowań do prac nad Strategią Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030, władze gminy jasno określiły, że istotną rolę w pracach nad dokumentem powinna odegrać lokalna społeczność. Podjęto więc decyzję o szerokim zaangażowaniu mieszkańców gminy w proces powstawania Strategii.

W tym celu na mocy Zarządzenia nr OS.0050.27.2021 Burmistrza Miasta Dąbie z dnia 31 maja 2021 r. powołano Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 (w oparciu o art. 30 ust. 1, ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz uchwałę Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 25 maja 2021 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021 – 2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju).

Z

Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030

1. Monika Szymanowska – Zastępca Burmistrza/Dyrektor ds. administracyjnych – przewodnicząca;
2. Paulina Królikowska – Inspektor – koordynatorka;
3. Katarzyna Charuba – Skarbnik – członkini;
4. Dorota Nowosielska – Inspektor – członkini;
5. Mirosława Dudzińska – Inspektor – członkini;
6. Karol Bugała – Inspektor – członek;
7. Izabela Rosiak – Pomoc administracyjna – członkini;
8. Mariusz Augustyniak – Inspektor – członek;
9. Wacław Zwoniarkiewicz – Przewodniczący Rady Miejskiej – członek;
10. Anna Włodarczyk – Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – członkini;
11. Piotr Wąsowicz – Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki Publicznej – członek.

ETAPY TWORZENIA STRATEGII GMINY DĄBIE

Zarządzenie dot. powołania Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 zawiera także wykaz zadań zespołu. Są to:

1. opracowanie założeń do projektu strategii;
2. bieżący kontakt z wykonawcą dokumentu w celu wymiany niezbędnych informacji i dostarczenia materiałów służących opracowaniu Strategii;
3. merytoryczna współpraca z wykonawcą w zakresie konsultacji społecznych i prowadzenia działań informacyjnych;
4. uczestnictwo w warsztatach — określenie misji, wizji, celów i działań strategicznych.

Zaznaczono także możliwość udziału w pracach nad dokumentem strategicznym osób spoza składu Zespołu, których działalność ma istotne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju Gminy Dąbie.

Tak dobrany zespół w ocenie władarzy posiada doświadczenie, a także kompetencje w zakresie diagnozowania potrzeb i oczekiwań mieszkańców. W procesie tworzenia dokumentu, autorki strategii wielokrotnie pozyskiwały informacje oraz opinie od członków Zespołu.

01. Pierwszy etap prac

Pierwszym etapem prac nad Strategią Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 było spotkanie zapoznawcze, dzięki któremu możliwe było poznanie charakterystyki gminy. W tym celu autorki strategii udały się wraz z Radnymi oraz przedstawicielami Urzędu Miejskiego, a także Sołtysami i Sołtyskami na Komisję Terenową Rady Miejskiej w Dąbiu w dniu 18 maja 2021 r. Spotkanie to umożliwiło poznanie lokalnych władz, struktury gminy oraz nakreślenie ram współpracy.

ETAPY TWORZENIA STRATEGII GMINY DĄBIE

02. Drugi etap prac – warsztaty partycypacyjne

Kolejnym etapem prac były warsztaty partycypacyjne, w których udział wziął Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 wraz z zaproszonymi gośćmi. W spotkaniu uczestniczyli:

1. Moderatorki, autorki strategii – Natalia Kusa, Anna Białkowska;	17. Maciej Gralak;
2. Tomasz Ludwicki;	18. Karolina Kasprowicz;
3. Monika Szymanowska;	19. Piotr Komodziński;
4. Katarzyna Charuba;	20. Maria Mrzewa;
5. Paulina Królikowska;	21. Małgorzata Muszyńska;
6. Dorota Nowosielska;	22. Marzena Raszevska;
7. Karol Bugała;	23. Roman Sędziak;
8. Izabela Rosiak;	24. Jan Wojciechowski;
9. Mariusz Augustyniak;	25. Wacław Zwoniarkiewicz;
10. Anna Włodarczyk;	26. Andrzej Gadzinowski;
11. Dorota Włodarska;	27. Mirosław Mituta;
12. Piotr Wąsowicz;	28. Anna Pietrzak;
13. Aleksandra Lewińska;	29. Agnieszka Mejsner;
14. Waldemar Sobalski;	30. Iwona Olczyk;
15. Andrzej Charuba;	31. Jolanta Śmigielska;
16. Tadeusz Chwiałkowski;	32. Elżbieta Jaśkiewicz;
	33. Kazimierz Biliński;
	34. Reprezentacja KGW Dąbie.

Warsztaty odbyły się 11 czerwca 2021 r. w Dąbiu. W czasie spotkania wykorzystano techniki i metody pracy w grupie, dzięki którym z sukcesem pobudzono kreatywność uczestników spotkania. Warsztaty rozpoczęły się powitaniem uczestników przez Burmistrza Miasta Dąbie – Tomasza Ludwickiego, który gorąco zachęcił uczestników do partycypacji w procesie kreowania celów Gminy Dąbie na przyszłość. Następnie moderatorki przedstawiły informacje teoretyczne dotyczące istoty dokumentów strategicznych oraz zasad ich tworzenia.

ETAPY TWORZENIA STRATEGII GMINY DĄBIE

Ważnym elementem spotkania, dającym asumpt do dalszych prac, było przeprowadzenie otwierającej dyskusji dotyczącej sukcesów i niepowodzeń Gminy Dąbie w ostatnich 5-6 latach.

S

Sukcesy Gminy Dąbie

- rozwój fotowoltaiki na terenie Gminy;
- renowacja ratusza miejskiego;
- utworzenie „Kina za rogiem”;
- stworzenie sali spotkań dzięki rewitalizacji terenów po byłej mleczarni;
- odnowienie sali sportowej przy Szkole Podstawowej w Dąbiu;
- utworzenie placu targowego „Mój Rynek”;
- utworzenie klubu seniora w ramach programu Senior+; rewitalizacja obiektów po byłej mleczarni;
- remont szatni sportowych w ramach programu „Szatnia na medal”;
- utworzenie i rozwój spółdzielni socjalnej (gastronomia, utrzymanie dróg, zieleni);
- rewitalizacja parku w Dąbiu;
- nowopowstałe place zabaw;
- zaaranżowanie przestrzeni nad rzeką Ner dla mieszkańców – wiata oraz przystań;
- systematyczne odnawianie świetlic wiejskich;
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ramach PROW;
- ścieżka rowerowa w Chełmnie (etap 1.);
- kanalizacja – rozbudowa sieci;
- stacja uzdatniania wody;
- remont i wyposażenie szkoły w Karszewie;
- utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych;
- rozwój spółek komunalnych;
- rozbudowa przedszkola;
- utworzenie Punktu Rehabilitacji SALUS w zrewitalizowanym obiekcie po byłej mleczarni.

ETAPY TWORZENIA STRATEGII GMINY DĄBIE

Następnie, uczestnicy podzielili się swoimi refleksjami dotyczącymi niepowodzeń Gminy Dąbie w ostatnich 5-6 latach wskazując przede wszystkim na następujące czynniki.

N Niepowodzenia Gminy Dąbie

- wciąż niedokończona kanalizacja, m.in. na ul. Nadrzecznej w Dąbiu oraz brak kanalizacji na wsiach;
- przestarzała sieć wodociągowa w mieście;
- kanalizacja deszczowa;
- brak sportowej przestrzeni dla lekkiej atletyki;
- brak gruntów na rozbudowę czegokolwiek, na inwestycje;
- brak substancji mieszkalnej (brak gruntów i lokalizacji, szczególnie brak mieszkań dla młodych);
- brak renowacji budynków wokół rynku (budynki prywatne);
- stan chodników przy drogach wojewódzkich i powiatowych;
- brak 2. etapu budowy ścieżki rowerowej (Chełmno);
- brak schroniska dla zwierząt;
- zły stan techniczny dachu SP w Dąbiu oraz brak przestrzeni relaksu dla uczniów;
- potrzeba termomodernizacji szkoły w Chełmnie;
- brak sali sportowej w Karszewie;
- brak finansów na remont dróg;
- brak dostępności szkół i budynków publicznych dla osób z niepełnosprawnościami;
- brak żłobka miejskiego, niedostateczna ilość miejsc w przedszkolu miejskim;
- brak kawiarni, miejsca spotkań dla mieszkańców;
- brak funduszy na remont zabytków synagogi, kościoła ewangelickiego oraz zboru baptystów;
- zaniedbane budynki Ośrodków Zdrowia w Chełmnie i w Dąbiu (pod względem technicznym i wizualnym);
- brak oświetlenia przy przejściach dla pieszych na terenie Gminy;

ETAPY TWORZENIA STRATEGII GMINY DĄBIE

Podsumowaniem tej części spotkania było przypomnienie Wizji i Misji Gminy z poprzedniej strategii.

Strategia 2014-2020. Wizja

Gmina Dąbie to bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń, w której wyeksponowano przede wszystkim obfite walory przyrodnicze towarzyszące licznym ciekom wodnym. Lokalni przedsiębiorcy wykorzystują przewagę konkurencyjną, jaką niesie ze sobą umiejscowiony na terenie gminy węzeł komunikacyjny autostrady A2 oraz rozwinięta i nowoczesna infrastruktura turystyczna. Mieszkańcy gminy, niezależnie od wieku, tworzą zintegrowaną społeczność, która kreuje przyjazne miejsce do zamieszkania.

Wśród celów strategicznych wymienionych w Strategii na lata 2014-2020 znalazły się:

01. Aktywny kapitał ludzki

1. Wzrost zaangażowania społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu
2. Zdrowy styl życia i wzrost świadomości oraz kultury zdrowotnej
3. Atrakcyjna i dostosowana do rynku oferta edukacyjna
4. Sprawna administracja publiczna

02. Rozwinięta infrastruktura

1. Poprawa jakości infrastruktury drogowej
2. Poprawa jakości infrastruktury sieciowej
3. Modernizacja infrastruktury społecznej
4. Poprawa ładu przestrzennego i wzrost poczucia bezpieczeństwa
5. Społeczeństwo informacyjne i OZE

03. Stabilna gospodarka

1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej
2. Wzrost konkurencyjności produktów i usług na rynku lokalnym

ETAPY TWORZENIA STRATEGII GMINY DĄBIE

Uczestnicy przy wsparciu moderatorek dokonali oceny realizacji strategii na lata 2014-2020. W dyskusji wybrzmiały następujące kwestie:

na minus:

- NATURA 2000 – niewykorzystane tereny, przydałyby się ścieżki edukacyjna, punkty widokowe;
- trudno wykorzystać bliskość autostrady A2, bo tereny wokół to obszar Natura 2000, a pozostałe są mocno rozdrobnione pod względem własności;
- brakuje miejsca spotkań;
- brak światłowodu w niektórych częściach gminy (szczególnie między rzekami);
- ośrodek zdrowia (nadużywane teleporady, brakuje specjalistów, szczególnie ginekologa, kardiologa);
- brak rozwiniętego transportu publicznego (przystanki docelowe są oddalone np. od specjalistów w większym mieście);
- słabe wykorzystywanie e-usług publicznych (można to rozwinąć, ale trzeba pokonać niechęć społeczeństwa i brak powszechnego dostępu do Internetu);
- infrastruktura drogowa i sieciowa nadal wymagająca sporo pracy;
- problem kapitału społecznego (niechęć do zmian, innowacji, e-usług, zaangażowania we wspólną sprawę, brak zainteresowania szkoleniami branżowymi);
- ograniczenia związane z historyczną zabudową i niemożność modernizacji obiektów historycznych (brak nowoczesnego budownictwa co skutkuje brakiem osób z zewnątrz które mogłyby się osiedlić na terenie miasta);
- nierozwiązany problem budowy obwodnicy miasta;

na plus:

- jest kilka punktów turystycznych, które można wykorzystać do promocji gminy;
- bardzo sprawna administracja publiczna;
- utworzenie Centrum Rehabilitacji;
- niskie bezrobocie (częściowy wpływ firm spoza gminy);
- duże zainteresowanie społeczeństwa odnawialnymi źródłami energii;
- pustostan wraz z działką na ul. Łęczyckiej po PZU – budynek możliwy do zaadaptowania na filię Przedszkola Miejskiego, działka na budownictwo społeczne;

ETAPY TWORZENIA STRATEGII GMINY DĄBIE

Najważniejszym etapem spotkania warsztatowego było wyznaczenie priorytetowych kierunków na lata 2021-2030. Poprzez pracę w grupach, uczestnicy wskazali na sześć głównych celów oraz na cele dodatkowe.

01. Priorytetowe kierunki rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030

1. Rozbudowa dostępności systemu usług medycznych i opiekuńczych w gminie (podniesienie świadomości na temat chorób, edukacja prozdrowotna, dostęp do lekarzy specjalistów, zwiększenie liczby opiekunów osób starszych/zależnych, utworzenie filii przedszkola);
2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej wraz z budową przydomowych oczyszczalni na terenach wiejskich;
3. Przyciąganie nowych inwestorów;
4. Wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy, w tym adaptacja terenów nad Nerem i nad Wartą;
5. Wzrost świadomości ekologicznej poprzez kontynuację wymiany pieców na ekologiczne oraz prowadzenie edukacji ekologicznej;
6. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej.

Poza kluczowymi zadaniami, uczestnicy wskazali też na:

1. Wzmocnienie znaczenia kultury i dziedzictwa narodowego, m.in. poprzez utworzenie szlaku kulturowego na terenie gminy, ochronę zabytków;
2. Rozwój i dofinansowanie usług opiekuńczych dla osób zależnych;
3. Nowoczesna polityka społeczna na rzecz osób wykluczonych;
4. Rewitalizacja zabudowy i przestrzeni publicznej;
5. Aktywizacja gospodarcza;
6. Wzrost kompetencji informatycznych społeczeństwa;
7. Rozwój gminnej polityki mieszkaniowej;
8. Ograniczenie niskiej emisji, smogu, zanieczyszczeń powietrza;
9. Aktywizacja zawodowa;
10. Rozwój infrastruktury społecznej i oświatowej.

ETAPY TWORZENIA STRATEGII GMINY DĄBIE

Dzięki zaangażowaniu uczestników spotkania udało się podsumować minione lata oraz nakreślić wizję przyszłości Gminy Dąbie na kolejne lata.

Sprawozdanie z warsztatów zostało przesłane wszystkim Radnym i Sołtysom, którzy mieli możliwość zgłaszania swoich uwag podczas kolejnego spotkania o charakterze otwartym, które odbyło się 20 lipca 2021 r. Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 zdecydował o uwzględnieniu na dalszych etapach prac nad projektem dokumentu wszystkich zgłaszanych uwag podczas spotkań.

PODMIOT, PRZEDMIOT I ZAKRES STRATEGII

Strategia rozwoju każdego podmiotu, dla właściwego funkcjonowania, a także stworzenia możliwości jej wykorzystania, winna mieć określony podmiot, czyli głównego wykonawcę strategii, a także adresatów działań podjętych w ramach strategii; przedmiot, czyli założenia strategii oraz działania, które w jej ramach zostały zaplanowane; zakres czasowy, czyli okres jej obowiązywania i realizacji; horyzont, czyli czas, w którym widoczne będą skutki proponowanych w strategii działań.

01. Podmiot strategii

- władze samorządowe Gminy Dąbie, które będą odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań sformułowanych w strategii;
- mieszkańcy i mieszkanki Gminy Dąbie, uczestniczący w wykonywaniu zadań przewidzianych strategią, a także będący odbiorcami oferowanych w ramach tych zadań usług i wydarzeń;
- różnego rodzaju firmy, organizacje oraz inne podmioty, które wraz z władzami Gminy Dąbie podejmą się realizacji strategii, a także będą wykonywać zadania strategią przewidziane.

02. Przedmiot strategii

- wartości, z których składa się Gmina Dąbie, a więc wartości materialne (infrastruktura, nieruchomości, organizacje społeczne, podmioty gospodarcze, instytucje publiczne, kapitał ludzki) oraz wartości niematerialne (kapitał społeczny, kapitał kulturowy, walory przyrodnicze);
- relacje łączące podmioty strategii, ale też łączące wartości Gminy Dąbie z wartościami ponadlokalnymi;
- aktualne i przyszłe zadania wykonywane przez zdefiniowane podmioty w ramach realizacji strategii.

PODMIOT, PRZEDMIOT I ZAKRES STRATEGII

03. Zakres czasowy strategii

Zakres czasowy ustalono na dziesięć lat od 2021 do 2030. Jest to okres, na który zaplanowano działania przewidziane w Strategii Rozwoju Gminy Dąbie. Przy tym należy zaznaczyć, że rok 2021 jest rokiem formułowania nowej strategii i przygotowań do jej wdrożenia. W pełni realizacja niniejszej strategii rozpocznie się od 2022 r. i potrwa przez kolejne 10 lat.

04. Horyzont czasowy strategii

W przypadku horyzontu czasowego istotne jest zwrócenie uwagi nie tylko na okres obowiązywania strategii, ale również na czas, kiedy będą widoczne skutki podjętych w jej ramach działań. Należy zakładać, że realizowane w ramach Strategii Gminy Dąbie zadania nie zakończą się w grudniu 2030 r., a prawdopodobnie będą trwały jeszcze przynajmniej przez kilka lub kilkanaście miesięcy. Również skutki tych działań będą widoczne jeszcze długo po wygaśnięciu strategii.

Dodatkowo, w przypadku strategii formułowanych dla jednostek samorządu terytorialnego realizowanych przez konkretne władze lokalne, należy uwzględniać również cykle wyborcze dotyczące tychże władz. Najbliższe wybory samorządowe odbędą się – zgodnie z wyborczym kalendarzem – w 2023, a kolejne w 2028 i 2033 r. Oznacza to, że zapisy strategii i zaplanowane w jej ramach działania będą wpływały również na działalność władz wybranych w 2028, a rządzących do 2033 r.

PODMIOT, PRZEDMIOT I ZAKRES STRATEGII

W kontekście powyższych rozważań należałoby się zastanowić, czy dziesięcio- albo nawet kilkunastoletnia perspektywa nie jest perspektywą zbyt odległą. Wiele całkowicie obiektywnych czynników, takich jak rozwój gospodarczy państwa, zmiany klimatyczne czy procesy demograficzne prawdopodobnie w znaczący sposób będą wpływały na rozwój gminy, w wielu sytuacjach wymuszając zmiany w obranych kursie rozwoju.

Dlatego też być może pożądanym rozwiązaniem byłoby zaplanowanie aktualizacji niniejszej strategii około roku 2026 po to, aby dostosować ją do dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. Wtedy możliwe będzie albo dokonanie aktualizacji zaplanowanych działań strategicznych, albo stworzenie nowej strategii, ponownie przewidzianej na kolejne dziesięć lat, jednak uwzględniającej rozwiązania wypracowane w niniejszym dokumencie. Decyzję w tej sprawie będą musiały podjąć aktualne władze samorządowe.

05. Podstawy prawne tworzenia strategii

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

W trakcie pracy nad dokumentem strategicznym, podczas warsztatów dokonano analizy SWOT Gminy Dąbie wskazującą na:

- S – strengths (silne strony),
- W – weaknesses (słabe strony),
- O – opportunities (szanse),
- T – threats (zagrożenia).

Jest to technika pozwalająca na wskazanie czynników, które wpływają (bezpośrednio lub pośrednio) na rozwój danej organizacji czy w tym przypadku – jednostki samorządu terytorialnego. Jest kluczowa dla prawidłowego przebiegu dalszych etapów tworzenia planów rozwojowych i strategicznych. Przygotowując analizę SWOT należy pochylić się nad zrozumieniem wszystkich jej części składowych, czyli mocnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń. Pojęcia te, choć z pozoru proste, mogą zostać źle zinterpretowane, a przez to prowadzić do błędnego dopasowania zasobów gminy do potrzeb mieszkańców. Należy więc zauważyć, że:

S

Mocne strony:

stanowią pozytywne cechy, walory i atuty, które sprawiają, że dana jednostka samorządu terytorialnego jest konkurencyjna; są to czynniki przede wszystkim o charakterze wewnętrznym;

W

Słabe strony

to zbiór czynników negatywnych, które w działaniach strategicznych należy łagodzić; czynniki o charakterze wewnętrznym;

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Szanse:

pozytywne, istniejące lub zapowiadające się czynniki, procesy, które zachodzą w otoczeniu danej jednostki samorządu terytorialnego; czynniki te (głównie o charakterze zewnętrznym) mogą w dłuższym okresie przyczynić się do poprawy/rozwoju JST;

Zagrożenia:

zewnętrzne czynniki, zjawiska i procesy, które dzieją się lub są przewidywane w przyszłości i mogą negatywnie wpłynąć na daną jednostkę samorządu terytorialnego poprzez zahamowanie, utrudnienie lub uniemożliwienie podejmowania prorozwojowych działań strategicznych; w planowaniu strategicznym należy przygotować się na przeciwdziałanie im oraz minimalizowanie negatywnych skutków.

Prawidłowo przygotowana i przeprowadzona analiza SWOT składa się zasadniczo z dwóch etapów:

I etap – podział zdiagnozowanych czynników wpływających na rozwój gminy na pozytywne oraz negatywne;

II etap – podział czynników pozytywnych i negatywnych na wewnętrzne oraz zewnętrzne.

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Wyniki przeprowadzonej analizy prezentowane są poniżej. Jest to efekt spotkania warsztatowego w dn. 11 czerwca 2021 r. poszerzony o uwagi przekazane przez radnych oraz reprezentantów organizacji pozarządowych i grup społecznych na spotkaniu 20 lipca 2021 r.

Mocne strony

Działalność rolnicza

rozbudowana na terenie gminy, dzięki wykorzystaniu korzystnego ukształtowania terenu, a także rozbudowanej infrastruktury. Wytwórcy rolni mają wielopokoleniowe tradycje, a także dobre warunki dla rozwoju hodowli;

Zabytki

w zakresie zabytków znajdujących się na terenie gminy, należy wyróżnić: kościoły w Dąbiu (1809 r.), w Chełmnie (1875 r.) oraz położony w Dąbiu kościół ewangelicko-augsburski (1806 r.), synagoga (1889 r.) i zbór baptystów (1939 r.), ratusz miejski datowany na 1814 rok. W odległości kilku kilometrów od miasta w kierunku Koła znajduje się Muzeum Byłego Niemieckiego Obozu Zagłady w Chełmnie nad Nerem (Kulmhof am Ner), który Niemcy utworzyli w grudniu 1941 r. W pobliskim lesie rzuchowskim w latach 60. XX w. wzniesiono monument upamiętniający około 240 000 ofiar pomordowanych w obozie;

Przedsiębiorczość

na terenie gminy działają przede wszystkim małe i średnie przedsiębiorstwa. Najwięcej jest zarejestrowanych w sekcji G wg CEIDG (handel hurtowy i detaliczny, branża budowlana, naprawa pojazdów samochodowych). Łącznie na terenie Gminy Dąbie zarejestrowanych jest 100 podmiotów gospodarczych. Zgodnie ze stanem na grudzień 2020 r., liczba osób bezrobotnych to 114 (66 kobiet oraz 48 mężczyzn), co wskazuje na znaczący spadek poziomu bezrobocia względem lat poprzednich. Dla osób bezrobotnych, przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kole, gmina organizuje prace publiczne, staże oraz prace interwencyjne;

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Zaplecze oświatowe

zdaniem uczestników warsztatów niewątpliwym atutem Gminy Dąbie jest oświata (w odniesieniu do wyników edukacyjnych), na zadowalającym poziomie. Na terenie gminy edukacją i wychowaniem zajmują się: Przedszkole Miejskie w Dąbiu, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dąbiu, Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Chełmnie z oddziałami przedszkolnymi oraz Szkoła Podstawowa im. Stanisława Mikołajczyka w Karszewie z oddziałem przedszkolnym. Według stanu na 30 września 2020 r. liczba wszystkich uczniów uczęszczających do szkół podstawowych wynosiła 431 osób, a z opieki przedszkolnej korzystało 156 dzieci;

Zasoby ludzkie

na terenie gminy działa kilka stowarzyszeń, m.in. Towarzystwo Przyjaciół Miasta Dąbia, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Fundacja „Dąbie Naszych Marzeń” oraz koła gospodyń wiejskich, które aktywnie uczestniczą w życiu gminy. Gminę od 16 lat reprezentuje zespół folklorystyczny Nadnerzanki, który odnosi sukcesy w krajowych konkursach, a także Miejsko-Strażacka Młodzieżowa Orkiestra Dęta. Należy także podkreślić sportowych reprezentantów gminy – min. Maciej Gralak odnoszący sukcesy w armwrestlingu, piłkarze i biegacze MKS Dąbie, młodzi zawodnicy Dąbskiej Akademii Futbolu.

Efektywne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych

dzięki temu możliwa jest realizacja licznych inwestycji oraz stałe podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Zarządzanie

w ocenie uczestników warsztatów Gmina Dąbie jest bardzo dobrze zarządzana. Przejawia się to m.in. w otwartości na współpracę z inwestorami, a także instytucjami społecznymi, co w efekcie poprawia komfort życia wszystkich mieszkańców.

Uporządkowany plan zagospodarowania przestrzennego

na terenie gminy obowiązują dwa plany miejscowe przygotowane w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawę z dnia 27 marca 2004 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym: miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbie, uchwalony uchwałą nr XVII/110/2004 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 12.05.2004 r. oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie, uchwalony uchwałą nr XVI/111/2004 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 12.05.2004 r. Uchwały te w miarę potrzeb gminy są uaktualniane.

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Rozwój podmiotów ekonomii społecznej

W Gminie Dąbie prężnie działa Spółdzielnia Socjalna „Ale smacznie”. Spółdzielnia powstała w 2016 r. Zajmuje się świadczeniem usług gastronomicznych: dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, obiady na wynos, organizacja imprez okolicznościowych, obsługa imprez plenerowych w formie stanowiska gastronomicznego, pieczenie ciast i tortów na zamówienia. Ponadto świadczy usługi bieżącego utrzymania dróg na terenie gminy: koszenie poboczy, naprawa nawierzchni, sprzątanie, odmulanie rowów. Zatrudnia obecnie 6 osób na 6 etatach.

Centrum Rehabilitacji „SALUS”

powstało dzięki współpracy Spółdzielni Socjalnej "Ale Smacznie" z Gminą Dąbie. Środki finansowe na wdrożenie usługi rehabilitacji na terenie Gminy Dąbie pochodzą z projektu "Energia społeczna. Sieć Przedsiębiorstw Społecznych realizujących nowe modele w zakresie użyteczności publicznej" współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. Centrum „SALUS” pozwala na zaspokojenie potrzeb mieszkańców pod kątem usług rehabilitacyjnych oraz stanowi dobre podstawy do rozwoju usług medycznych i opiekuńczych na terenie gminy.

Klub Seniora

utworzony dzięki środkom pozyskanym w ramach programu „Senior+”. Biorąc pod uwagę ogólnopolską tendencję starzejącego się społeczeństwa, niezwykle istotne jest wykorzystanie potencjału osób starszych. Klub seniora pozwala na organizację zajęć i spotkań tematycznych dla najstarszych mieszkańców gminy. Organizowane są zarówno zajęcia ruchowe (fitness, gimnastyka, nordic walking, zajęcia na otwartej przestrzeni OSA), zajęcia manualne (warsztaty plastyczne, florystyczne), rozrywki intelektualne takie jak gry karciane, gry w szachy, warsztaty literackie. W ramach klubu przeprowadzono też pogadanki tematyczne z zakresu zdrowego odżywiania, chorób układu krążenia i ich profilaktyki, a także wyjścia do kina – „Małe Kino Społecznościowe w Dąbiu”.

Produkt lokalny

Gmina Dąbie może poszczycić się posiadaniem produktu lokalnego w postaci uprawy ogórka. Wieloletnie tradycje owocują organizacją corocznej imprezy plenerowej pt. „Dzień Ogórka”, która przyciąga na wspólne świętowanie również mieszkańców okolicznych gmin.

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Słabe strony

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

o ile Gmina Dąbie może pochwalić się rozbudowaną infrastrukturą wodociągową dostępną na całym terytorium, to jednak wymaga ona modernizacji. Uczestnicy warsztatów podkreślali przede wszystkim, że głównym problemem jest sieć kanalizacji, niedostępna poza miastem Dąbie. Jednak, ze względu na rozległe położenie gminy i rozproszenie wiosek, budowa kompletnego systemu kanalizacji w całej gminie jest wielkim wyzwaniem. Rozwiązaniem tego problemu w opinii uczestników warsztatów mogłoby być tworzenie przydomowych oczyszczalni. Modernizacji wymaga również kanalizacja deszczowa (mieszkańcy zwracali uwagę np. na problemy pojawiające się przy obfitych opadach deszczu).

Infrastruktura drogowa

drogi, a także chodniki wymagają licznych modernizacji. Gmina nie posiada wystarczającego budżetu na tego typu naprawy (status gminny posiada 80 km dróg) oraz w wielu przypadkach nie jest właścicielem dróg, które wymagają remontów (np. drogi wojewódzkie – ok. 21 km, drogi powiatowe – ok. 55 km).

Brak dostępu do specjalistów medycznych

problem ten wielokrotnie powracał w dyskusjach na etapie tworzenia strategii. Mieszkańcy gminy nie mają na jej terenie dostępu do lekarzy specjalistów. Aby skorzystać z określonej konsultacji medycznej muszą udać się np. do Koła, Konina lub Łodzi, co stanowi problem szczególnie dla niezmotoryzowanych.

Migracja młodzieży oraz brak oferty dla młodzieży

młodzi ludzie opuszczając Gminę Dąbie w celu kontynuowania edukacji najczęściej nie wracają w rodzinne strony. Wynika to z faktu, iż w gminie nie ma atrakcyjnych miejsc pracy dla młodych ludzi oraz brakuje oferty kulturalno-rozrywkowej dla młodych, a także miejsc w przedszkolu, gdzie wprowadzone są limity przyjmowanych dzieci. Problemem jest również brak nowoczesnej infrastruktury mieszkaniowej i oświatowej.

Brak wykwalifikowanych pracowników

szczególnie w zakresie pomocy społecznej, rolnictwa, obsługi maszyn specjalistycznych oraz niechęć mieszkańców do przebranżowienia się i podejmowania kursów specjalistycznych.

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Rozdrobnione budownictwo mieszkalne i rolnicze

Niedoinwestowana kultura

stanowi problem zgłaszany przez uczestników spotkań warsztatowych. W opinii mieszkańców zasoby kulturalne gminy (np. zabytki, tradycje) mogłyby zostać efektywniej wykorzystane przy zaangażowaniu odpowiednio wyższych środków finansowych.

Brak dostępu do Internetu szerokopasmowego na wsiach

Brak żłobka

ze względu na niewielki przyrost naturalny gmina nie może pozyskać dotacji zewnętrznej na utworzenie placówki opiekuńczej dla dzieci do lat 3.

Niewystarczająca infrastruktura ciągów rowerowo-piesznych

istnieje zapotrzebowanie na rozbudowę ciągów pieszo-rowerowych na terenie gminy oraz na tworzenie nowych.

Przestarzała zabudowa

budynki niezrewitalizowane, nieposiadające termomodernizacji i technologicznie przestarzałe, brak nowoczesnej zabudowy.

Transport publiczny

brak sprawnego, niezawodnego i dostępnego dla wszystkich transportu publicznego (np. nieczynna już stacja PKP) uniemożliwia komunikację m.in. z miastem powiatowym.

Szanse

Położenie

bliskość autostrady A2 – w odległości 2 km od miasta Dąbie znajduje się węzeł autostrady, sąsiedztwo dróg wojewódzkich, a także magistrala kolejowa Herby Nowe – Gdynia, co stanowi o atrakcyjnym położeniu gminy.

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Występowanie złóż wód termalnych

Gmina Dąbie może poszczycić się złożami zasobów geotermalnych pod ziemią które odkryto w latach 60. XX wieku, w pobliżu drogi powiatowej nr 3416P, łączącej miejscowości Grabina Wielka i Lisice.

Natura

Gmina Dąbie może poszczycić się wyjątkowo bogatą fauną i florą – na jej terenie znajdują się trzy obszary Natura 2000 (PLB100001 Pradolina Warszawsko-Berlińska – w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występuje w oddz. 280-283, 284a, b obrębu Chełmno, Leśnictwa Dąbie; PLB300002 Dolina Środkowej Warty – na gruntach administrowanych przez nadleśnictwo występuje w uroczysku Gaj Leśnictwa Dąbie; PLH100006 Pradolina Bzury-Neru- terytorialnie pokrywa się z Pradolina Warszawsko-Berlińską). Obszary te przyciągają przede wszystkim ornitologów. Ponadto na terenie gminy znajdują się liczne punkty widokowe oraz przepływają dwie rzeki. Na obszarze gminy znajdują się także tereny, które mogą zostać wykorzystane pod stworzenie kompleksu rekreacyjno-leczniczego na bazie wód termalnych. Wszystko to czyni gminę atrakcyjną pod względem przyrodniczym oraz turystycznym.

Rozwój inwestycji z zakresu fotowoltaiki

ogólnopolski trend pozwalający na dofinansowanie instalacji paneli fotowoltaicznych.

Projektowana obwodnica Dąbia

inwestycja zaplanowana.

Przebudowa drogi w kierunku Kłodawy

pozyskane zostały środki na tę inwestycję (środki przeznaczone przez Zarząd Dróg Wojewódzkich), znacząco zwiększy to komfort życia mieszkańców.

Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych

Aktywizacja obszarów wiejskich w ramach ogólnopolskich i wojewódzkich programów

pozwała na pozyskiwanie środków na inwestycje.

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Pozyskiwanie inwestorów

Bliskość Uniejowa

czyli ważnego ośrodka na turystycznej mapie Polski może przyciągać nowych mieszkańców i turystów.

Współpraca z sąsiednimi gminami, powiatem oraz stowarzyszeniami i związkami

Trend osiedlania się na wsi

potencjalnie może przyciągnąć nowych mieszkańców do gminy, niosąc za sobą dodatkowe wpływy do budżetu.

Rozwój agroturystyki

ze względu na atrakcyjny przyrodniczo teren gminy, agroturystyka stanowi ważny element przyciągający turystów.

Rozwój e-usług

należy wykorzystać rosnącą popularność tej formy komunikacji mieszkańców z instytucjami publicznymi.

Trend wspierania i aktywizacji mikro i małych przedsiębiorstw na poziomie krajowym

Współpraca z uczelniami wyższymi

szansa promocji, badań i rozwoju, korzystania z wiedzy ekspertów.

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Zagrożenia

Spadek liczby ludności

zgodnie z danymi dot. ewidencji ludności, Gmina Dąbie zamieszkiwana jest przez 6290 osób (dane z dn. 31.12.2020 r.): 3155 kobiet oraz 3135 mężczyzn. Przyrost naturalny jest ujemny (w roku 2020 urodziło się 69 dzieci). W ostatnich latach notowany jest spadek liczby ludności. Trend ten nie dotyczy tylko Gminy Dąbie, jest to zjawisko obserwowane w skali ogólnopolskiej.

Historyczny układ urbanistyczny

wpływa m.in. na zwiększenie kosztów remontu chodników czy budynków w centrum miasta.

Wzrost podatków i opłat

Estetyka budynków

uczestnicy warsztatów zwrócili uwagę na problem wyglądu budynków prywatnych oraz starzejącą się infrastrukturę budynków użyteczności publicznej. W znacznej mierze są one zniszczone, co burzy obraz całej gminy.

Brak własnych gruntów

Gmina Dąbie nie posiada własnych terenów, które mogłyby zostać przeznaczone pod inwestycje. Dużym problemem jest rozdrobnienie działek, które w znaczącym stopniu utrudnia podejmowanie negocjacji z inwestorami.

Smog

problem spalania odpadów z fabryki mebli oraz niechęć mieszkańców do zmiany formy ogrzewania.

Dochody gminy niewystarczające na realizację wszystkich potrzeb mieszkańców oraz inwestycji

ANALIZA SWOT GMINY DĄBIE

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Brak systemowego wsparcia z zakresu opieki nad osobami starszymi i zależnymi

brakuje rozwiązań, które kompleksowo zajmowałyby się problemem opieki nad osobami starszymi, zależnymi, z niepełnosprawnościami – zadanie to spada na gminę, która nie posiada środków, rozwiązań i kadry.

Bliskość Uniejowa jako zagrożenie

potencjalni turyści w pierwszej kolejności wybiorą duży i rozbudowany ośrodek, wypromowany zamiast Dąbia.

Tereny zalewowe

zbiornik retencyjny Jeziorsko – zrzuty wody bez wcześniejszego informowania powodują uszkodzenia upraw lokalnych rolników; tereny wzdłuż rzek Warta i Ner narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego na tym obszarze.

Słaba drożność cieków wodnych, brak bezpośredniego dostępu do rzek

Niezagospodarowany teren Natury 2000

zaniedbane, nieużyteczne tereny oraz tereny z licznymi ograniczeniami dotyczącymi upraw ze względu na naturalnie występującą faunę i florę.

Wzrost natężenia ruchu

Gasnąca aktywność mieszkańców

Zwiększenie zadań dla gminy bez wsparcia finansowego

Kwestie epidemii

bezrobocie, problemy gospodarcze.

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

Ważnym, jeśli nawet nie najistotniejszym elementem procesu powstawania strategii rozwoju gminy, jest udział mieszkańców i uwzględnienie ich potrzeb oraz refleksji. Strategia powstaje dla ludzi zamieszkujących daną gminę i będzie przez nich realizowana, dlatego też absolutnie nie wolno tego punktu pominąć. Stąd w niniejszym dokumencie, oprócz wniosków z warsztatów strategicznych i partycypacyjnych, znalazło się również podsumowanie badania społecznego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Dąbie. Z uwagi na pandemię COVID-19 badanie zostało zrealizowane w formie ankiety dystrybuowanej wśród mieszkańców gminy w wersji papierowej oraz elektronicznej (główna forma rozpowszechniania).

01. Badanie ankietowe

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w sierpniu 2021 r. i wzięło w nim udział 100 mieszkańców Gminy Dąbie. Odpowiadali oni na kilka pytań związanych z oceną warunków i jakości życia w gminie, sposobem postrzegania wybranych zagrożeń dla przyszłego rozwoju gminy oraz dotyczące priorytetów tego rozwoju.

02. Metryczka

Większość ankietowanych stanowiły kobiety – były one autorkami aż blisko 74% udzielonych odpowiedzi. Grupą, która najchętniej udzielała odpowiedzi na pytania byli mieszkańcy w średnim wieku, 36-50 lat. Stanowili oni nieco ponad jedną trzecią respondentów (36,4%). Co czwarty ankietowany należał do grupy 26-35 lat (25,3%), natomiast blisko co piąty do grupy 51-65 lat (19,2%). Nieco ponad 17% respondentów to młodzi w wieku 18-25 lat. Najmniej odpowiedzi uzyskano od najstarszych mieszkańców gminy – w ankiecie wzięło udział tylko 2% osób po 65 roku życia. Nie odnotowano respondentów niepełnoletnich.

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

03. Metryczka

Większość respondentów, którzy oceniali w ankiecie sposób funkcjonowania gminy oraz określili jej priorytety rozwoju, posiadała wyższe wykształcenie (zadeklarowało je 55,6%). Kolejne nieco ponad 27% ankietowanych posiadało wykształcenie średnie, a 15% wykształcenie zawodowe. Tylko 1% ankietowanych zadeklarował wykształcenie podstawowe.

Dominującą aktywnością zawodową wśród respondentów była praca w sektorze publicznym (51%). Co piąty ankietowany zadeklarował pracę u pracodawcy z sektora prywatnego, kolejne 11% to osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, a co dziesiąty był studentem lub uczniem. W badaniu wzięli udział również rolnicy (8,2%) oraz pojedyncze osoby pracujące w organizacjach pozarządowych, emeryci lub renciści oraz osoby bezrobotne. Należy przy tym zaznaczyć, że respondenci mogli wybrać w tym pytaniu kilka odpowiedzi. Najczęściej były to dwie odpowiedzi i wynikało z nich, że ankietowani łączą pracę w sektorze publicznym i prywatnym albo własną działalność gospodarczą z pracą w gospodarstwie rolnym (status rolnika).

04. Metryczka

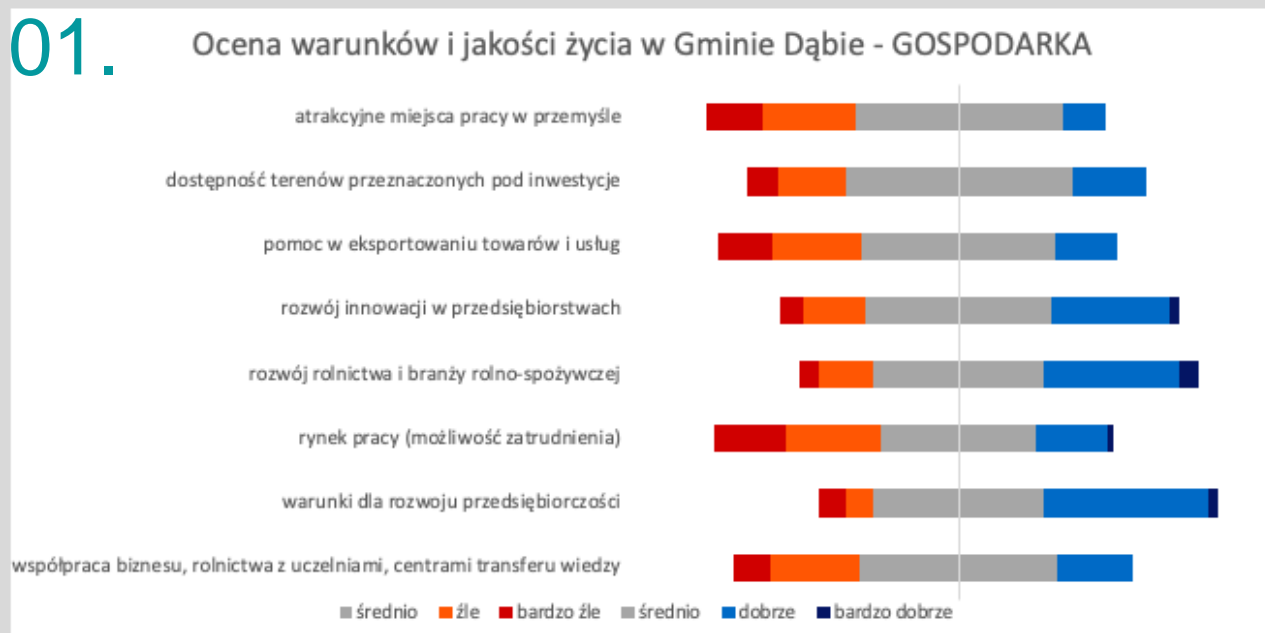
Zdecydowana większość respondentów (87%) to mieszkańcy Dąbia, tylko 13% ankietowanych nie mieszka w gminie. Większość z mieszkańców zamieszkuje gminę od urodzenia (63,3%), a blisko co czwarty przeprowadził się do Dąbia w ciągu ostatnich trzech dekad.

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

OCENA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA - GOSPODARKA

W ramach kategorii gospodarka ankietowani mieszkańcy Gminy Dąbie najlepiej ocenili panujące w gminie warunki do rozwoju przedsiębiorczości (43,4% ocenia dobrze lub bardzo dobrze) oraz rozwój rolnictwa i branży rolno-spożywczej (38,3% ocenia dobrze lub bardzo dobrze). Całkiem dobrze oceniono również rozwój innowacji w przedsiębiorstwach (31,6% ocen pozytywnych).

Najgorzej mieszkańcy Gminy Dąbie ocenili kwestie związane z rynkiem pracy. Aż ponad 40% ankietowanych oceniło źle lub bardzo źle lokalny rynek pracy, czyli możliwość zatrudnienia (kolejne blisko 40% ocenia rynek pracy średnio, a tylko co piąty mieszkaniec dobrze lub bardzo dobrze). Podobnie krytycznie oceniono dostępność atrakcyjnych miejsc pracy w przemyśle - blisko 37% mieszkańców Dąbia oceniło tę kategorię źle lub bardzo źle, a tylko co dziesiąty ocenia ją dobrze (ocen bardzo dobrych brak). Do kategorii, które wymagają według mieszkańców poprawy zaliczono również pomoc w eksportowaniu towarów i usług (ok. 36% niezadowolonych) oraz dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje (co czwarty ocenia krytycznie, a ponad 60% średnio).

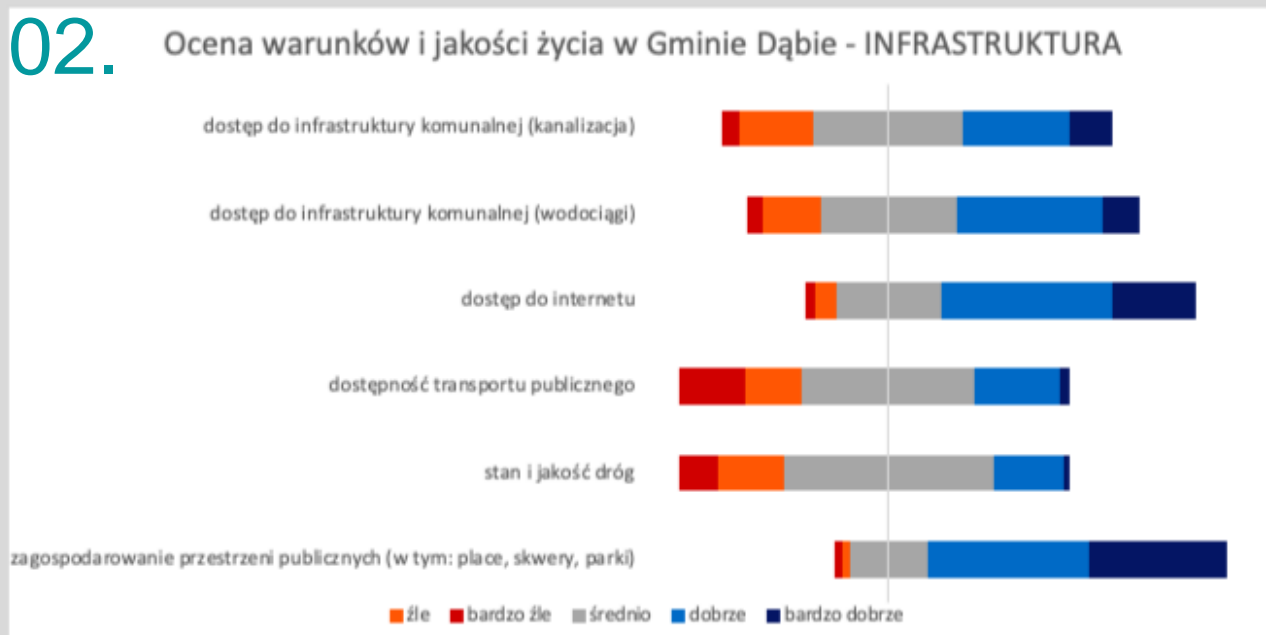
Generalnie, mieszkańcy Dąbia doceniają panujące w gminie warunki do rozwoju przedsiębiorczości oraz rozwój rolnictwa i branży rolno spożywczej, ale oczekują poprawy warunków na lokalnym rynku pracy.

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

OCENA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA - INFRASTRUKTURA

W kategorii infrastruktura mieszkańcy Gminy Dąbie szczególnie doceniają zagospodarowanie przestrzeni publicznej (aż 76% ocenia dobrze lub bardzo dobrze, a tylko 3% źle lub bardzo źle) oraz dostęp do internetu (65% ocen dobrych i bardzo dobrych, a tylko 7% złych lub bardzo złych). Ankietowani wydają się być również zadowoleni z dostępu do infrastruktury komunalnej, choć tutaj lepiej oceniają wodociągi (ponad 46% ocen dobrych i bardzo dobrych), a nieco gorzej kanalizację (38% ocen dobrych i bardzo dobrych, ale także 23% ocen złych i bardzo złych).

Poprawy - według mieszkańców Gminy Dąbie - wymagają dwie kwestie związane z transportem w gminie. Pierwszą, najgorzej ocenianą, jest dostęp do transportu publicznego (co trzeci mieszkaniec ocenia źle lub bardzo źle, a 45% średnio). Druga kwestia wymagająca pracy i zaangażowania to stan i jakość dróg - 27% ocenia ją źle lub bardzo źle, a kolejne 54% średnio. W obydwu przypadkach zadowolony z dostępności transportu publicznego oraz jakości dróg jest tylko co piąty mieszkaniec Dąbia.

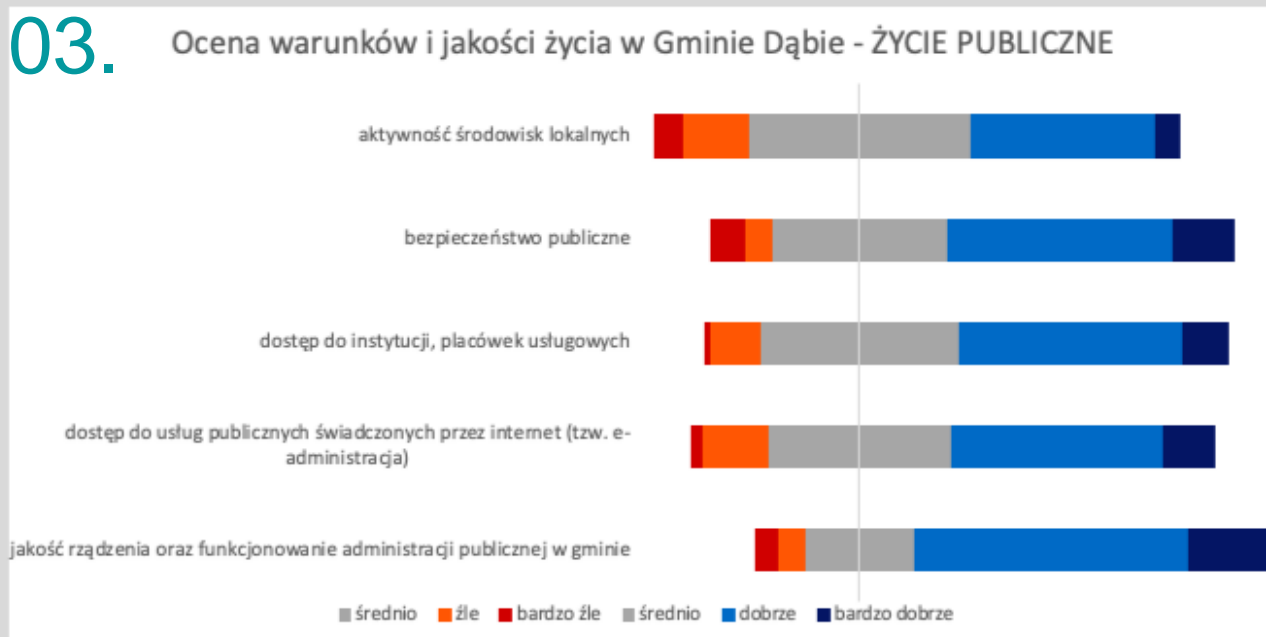
Generalnie, mieszkańcy Dąbia pozytywnie oceniają zagospodarowanie przestrzeni publicznej, dostęp do Internetu oraz dostęp do infrastruktury komunalnej, ale jednocześnie zgłaszają potrzebę inwestycji w zakresie dróg i transportu publicznego.

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

OCENA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA - ŻYCIE PUBLICZNE

Życie publiczne to zdecydowanie najlepiej oceniana przez mieszkańców Gminy Dąbie kategoria w ramach badania społecznego. Mieszkańcy, którzy wzięli udział w ankiecie, najbardziej zadowoleni są z jakości rządzenia oraz funkcjonowania administracji publicznej w gminie - blisko 70% ocenia tę kategorię dobrze lub bardzo dobrze, a tylko niespełna co dziesiąty źle lub bardzo źle. Pozytywne oceny dominują również w przypadku kwestii związanych z bezpieczeństwem publicznym (55% zadowolonych ankietowanych i tylko niespełna 12% negatywnych ocen) oraz dostępem do instytucji i placówek usługowych (51% ocenia dobrze lub bardzo dobrze, a co dziesiąty ankietowany źle lub bardzo źle).

Generalnie dobrze, ale z większym odsetkiem niezadowolonych, mieszkańcy Dąbia oceniają dostęp do usług publicznych świadczonych przez Internet (połowa zadowolonych, ale też 15% oceniających źle lub bardzo źle) oraz aktywność środowisk lokalnych (40% ocen dobrych i bardzo dobrych, 18% złych lub bardzo złych).

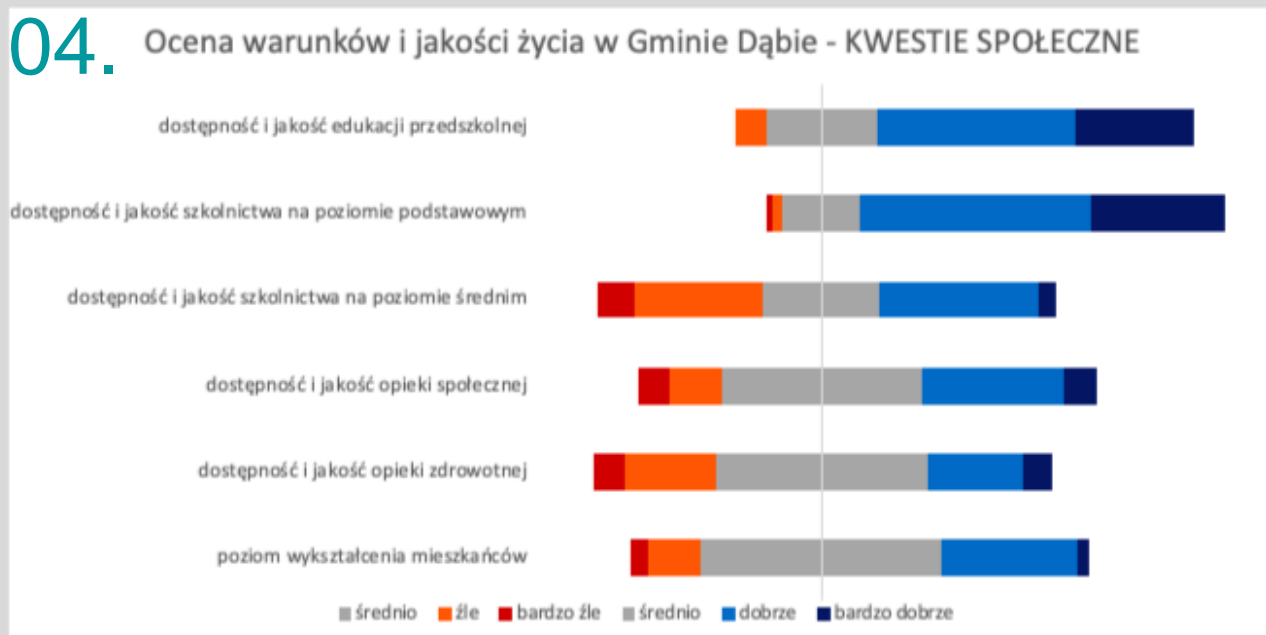
Przy wszystkich pozytywnych ocenach dotyczących życia publicznego w gminie Dąbie, jej władze wciąż muszą pamiętać o kategoriach, które wymagają doskonalenia (dostęp do e-administracji oraz aktywność środowisk lokalnych).

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

OCENA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA - KWESTIE SPOŁECZNE

W kategorii kwestie społeczne mieszkańcy Gminy Dąbie najbardziej zadowoleni wydają się być z dostępności i jakości edukacji, zarówno na poziomie przedszkolnym (blisko 70% zadowolonych i tylko 6% oceniających tę kategorię źle lub bardzo źle), jak i na poziomie podstawowym (blisko 80% ocenia dobrze lub bardzo dobrze, a tylko 3% źle lub bardzo źle). Generalnie, edukację można by uznać za najmocniejszą stronę Gminy Dąbie, jednak część jej mieszkańców zwraca uwagę na słaby dostęp do szkolnictwa na poziomie średnim (36% ocenia źle lub bardzo źle, a 38% dobrze lub bardzo dobrze). Całkiem dobrze oceniany jest jeszcze dostęp i jakość opieki społecznej (38% zadowolonych i tylko 17,5% oceniających źle lub bardzo źle).

W kategorii dotyczącej poziomu wykształcenia mieszkańców dominująca jest grupa osób, które oceniają ten poziom średnio (ponad 53%), a co trzeci ankietowany ocenia tę kategorię dobrze lub bardzo dobrze. Więcej pracy i zaangażowania mieszkańcy Dąbia oczekują natomiast w kwestii dostępności i jakości opieki zdrowotnej (co czwarty ocenia ją źle lub bardzo źle, a 27% dobrze lub bardzo dobrze).

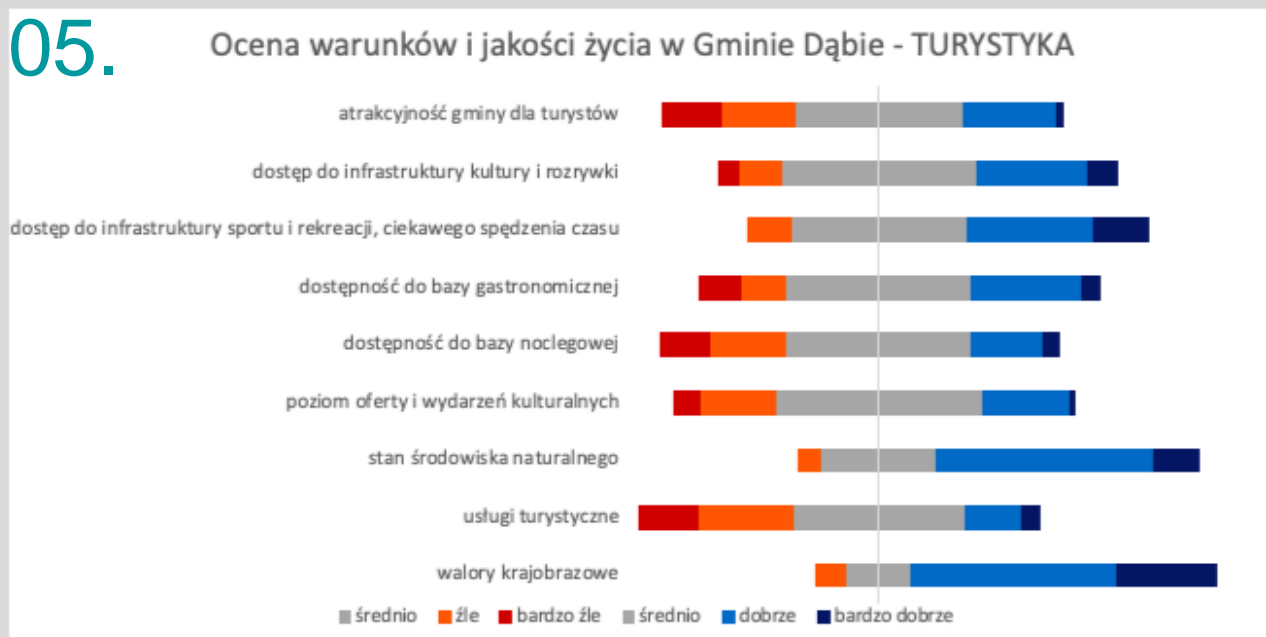
Generalnie, mieszkańcy Gminy Dąbie zadowoleni są z dostępności i jakości edukacji na poziomie przedszkolnym i podstawowym (ta na poziomie średnim wymaga jeszcze sporo pracy), natomiast dla części ankietowanych problemem jest dostępność i jakość opieki zdrowotnej.

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

OCENA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA - TURYSTYKA

Zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców Dąbia docenia dostępne w gminie walory krajobrazowe (ponad 76% pozytywnych ocen). Bardzo dobrze oceniany jest również stan środowiska naturalnego – 66% ocen dobrych i bardzo dobrych oraz dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji, ciekawego spędzania czasu – ponad 45% ocen pozytywnych. Niejednoznaczne są natomiast oceny w kategoriach: dostęp do infrastruktury kultury i rozrywki (35% zadowolonych i aż połowa oceniająca tę kategorię średnio), dostępność bazy gastronomicznej (32% zadowolonych i ponad 46% oceniających średnio) oraz poziom oferty i wydarzeń kulturalnych (ponad połowa oceniających średnio i po dwadzieścia kilka procent zadowolonych i niezadowolonych).

Najslabiej mieszkańcy Dąbia oceniają atrakcyjność gminy dla turystów (co trzeci ocenia źle lub bardzo źle, a co czwarty dobrze lub bardzo dobrze) oraz usługi turystyczne (38% niezadowolonych i tylko niespełna 19% oceniających dobrze lub bardzo dobrze).

Mieszkańcy Gminy Dąbie widzą i doceniają potencjał, jaki gmina posiada w związku z walorami krajobrazowymi oraz dobrym stanem środowiska naturalnego, jednak znaczna ich część zwraca uwagę na niewykorzystanie tego potencjału w kontekście turystyki.

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

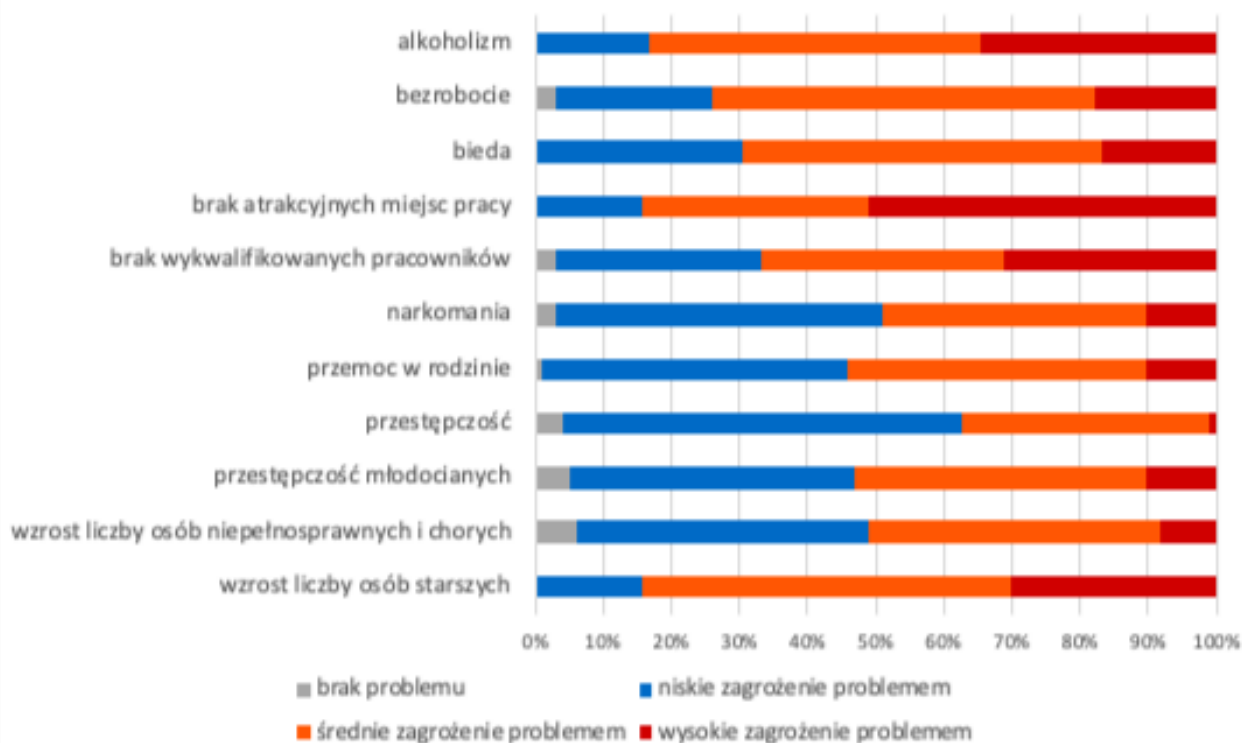
POSTRZEGANIE ZAGROŻEŃ PRZEZ MIESZKAŃCÓW

Niniejsza strategia to plan działania dla gminy na najbliższą dekadę, a to oznacza mierzenie się z różnymi wyzwaniami i zagrożeniami, które już są, albo pojawią się w gminie w następnych latach. Mieszkańcy Dąbia w ramach badania społecznego za największe zagrożenie uznali wzrost liczby osób starszych, czyli problem starzejącego się społeczeństwa, który dotyka już większość państw rozwiniętych. Jako wysokie zagrożenie postrzega ten problem blisko co trzeci mieszkaniec, a jako średnie co drugi. Mieszkańcy Dąbia obawiają się również braku atrakcyjnych miejsc pracy (85% zauważa wysokie lub średnie zagrożenie tym problemem) oraz alkoholizmu (83% dostrzega średnie lub wysokie zagrożenie).

Ankietowani mieszkańcy Gminy Dąbie są świadomi tego, że ich społeczność się starzeje i należy podjąć działania, które ułatwią radzenie sobie z tym problemem w przyszłości. Ważne są dla nich również zagadnienia związane z rynkiem pracy, szczególnie w sytuacji, w której można spodziewać się negatywnych skutków gospodarczych związanych z pandemią COVID-19.

06.

Postrzeżenie zagrożeń przez mieszkańców Gminy Dąbie

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

POSTRZEGANIE ZAGROŻEŃ PRZEZ MIESZKAŃCÓW

Mieszkańcy Dąbia obawiają się również bezrobocia (56% dostrzega średnie zagrożenie, a 18% wysokie), biedy (53% ocenia zagrożenie jako średnie, a 18% jako wysokie), braku wykwalifikowanych pracowników (co trzeci ocenia zagrożenie jako średnie i co trzeci jako wysokie) oraz przemocy w rodzinie (według 44% zagrożenie jest średnie, a według 10% wysokie).

PRIORYTETY ROZWOJU GMINY DĄBIE

Wśród priorytetów, które mieszkańcy Gminy Dąbie biorący udział w badaniu wskazali jako najistotniejsze znalazły się:

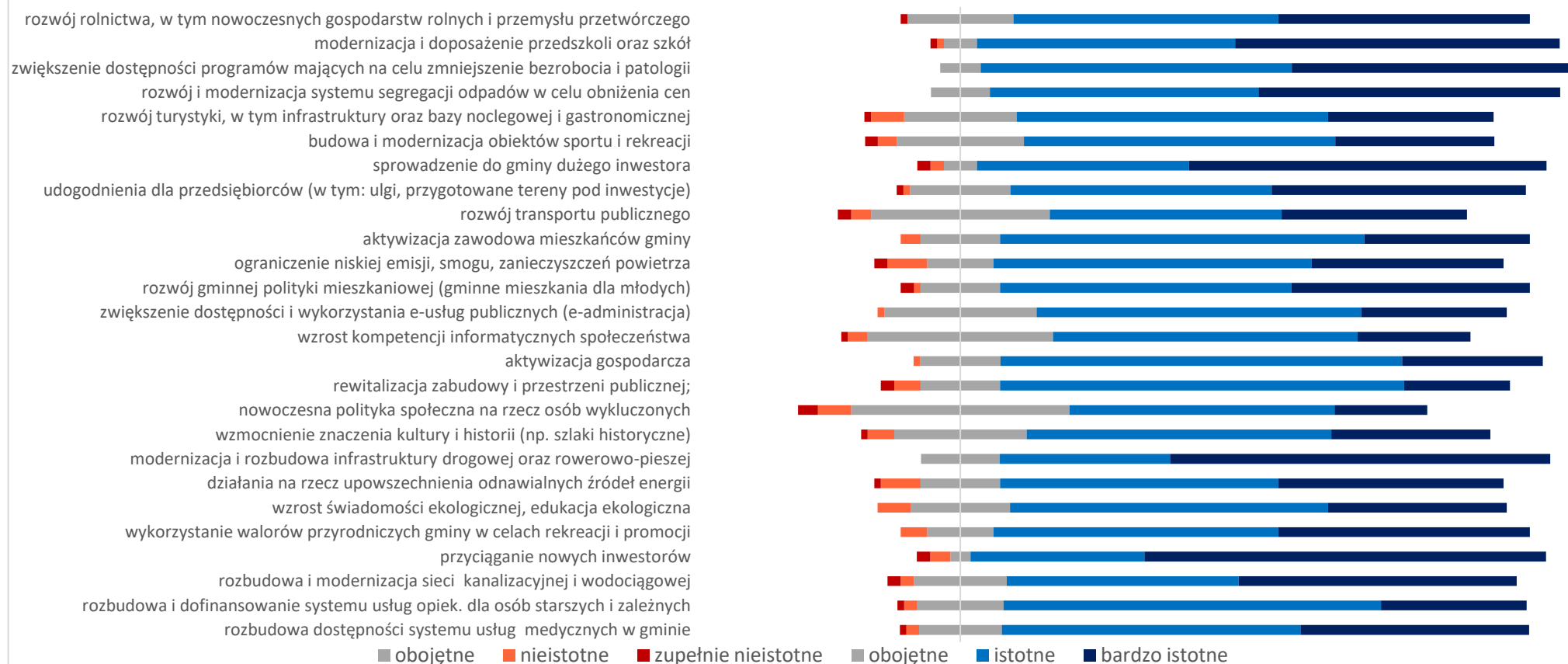
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej oraz rowerowo-pieszkiej;
- przyciąganie nowych inwestorów oraz sprowadzenie do gminy dużego inwestora;
- zwiększenie dostępności programów mających na celu zmniejszenie bezrobocia i patologii;
- modernizacja oraz doposażenie przedszkoli i szkół;
- rozwój i modernizacja systemu segregacji odpadów w celu obniżenia cen;
- aktywizacja gospodarcza;
- aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy;
- rozwój gminnej polityki mieszkaniowej;
- udogodnienia dla przedsiębiorców;
- wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy w celach rekreacji i promocji;
- rozbudowa dostępności systemu usług medycznych w gminie;
- rozbudowa i dofinansowanie systemu usług opiekuńczych dla osób starszych i zależnych;
- rozwój dostępnych sieci komunikacyjnych;
- rozwój sieci gazociągowej;
- rozwój i inwestowanie w OZE: geotermia, fotowoltaika i kolektory słoneczne.

Priorytety wskazane przez mieszkańców dotyczą kilku kwestii, które przewijały się również w rozmowach w ramach warsztatów partycypacyjnych. Te kwestie to przede wszystkim infrastruktura drogowa oraz rowerowo-pieszka (jakość dróg, ale też bezpieczeństwo), rozwój gospodarczy (aktywizacja zawodowa, inwestorzy, nowe miejsca pracy), usługi medyczne oraz opiekuńcze, a także edukacja. Wokół tych spraw skupiona powinna być uwaga rządzących przez najbliższe lata, a także cele strategiczne i operacyjne, które gmina będzie realizować przez najbliższą dekadę.

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

PRIORYTETY ROZWOJU GMINY DĄBIE

Priorytety rozwoju gminy Dąbie

BADANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBIE

PODSUMOWANIE

W badaniu ankietowym wzięli udział mieszkańcy gminy reprezentujący różne kategorie wiekowe, różne rodzaje podejmowanych aktywności zawodowych oraz legitymujący się różnym stopniem wykształcenia. Zdecydowana większość z nich mieszka w Gminie Dąbie – od urodzenia lub od kilku czy kilkudziesięciu lat.

Mieszkańcy gminy, oceniając warunki i jakość życia w Dąbiu, docenili przede wszystkim warunki dla rozwoju przedsiębiorczości, zagospodarowanie przestrzeni publicznych, jakość rządzenia oraz funkcjonowanie administracji publicznej w gminie, dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie przedszkolnym oraz podstawowym, a także walory krajobrazowe i stan środowiska naturalnego. Oznacza to, że mieszkańcy Dąbia są zadowoleni z działań podejmowanych przez władze, doceniają wysiłki włożone w stworzenie dobrego klimatu dla przedsiębiorczości oraz rozwój edukacji, a także są dumni z obfitującego w cenne przyrodniczo obiekty środowiska naturalnego.

Natomiast potrzebę dalszych intensywnych działań mieszkańcy Dąbia widzą w ramach takich kategorii, jak dostępność atrakcyjnych miejsc pracy w przemyśle, dostępność transportu publicznego oraz stan i jakość dróg, dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie średnim, dostępność i jakość opieki zdrowotnej oraz usługi turystyczne. Atrakcyjny dla pracowników rynek pracy, sprawny transport oraz system ochrony zdrowia, a także odpowiedzialne zagospodarowanie i wykorzystanie dostępnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych to według mieszkańców Dąbia najważniejsze cele na najbliższe lata.

Strategia rozwoju to plan działania dla gminy, ale przede wszystkim dla jej władz i mieszkańców, którzy przewidziane strategią zadania będą realizować przez kolejne lata. Dlatego też, oprócz opinii na temat dotychczasowego rozwoju gminy, dobra strategia powinna również uwzględniać obawy i zagrożenia, które identyfikują jej mieszkańcy. Obawy ankietowanych z Dąbia koncentrują się wokół dwóch kwestii - starzejącego się społeczeństwa oraz wyzwań związanych z rynkiem pracy. Stąd zasadnym wydaje się uwzględnienie tych dwóch kwestii w sposób szczególny w celach strategicznych dla Gminy Dąbie.

WIZJA ROZWOJU GMINY DĄBIE

Wizja rozwoju to wyrażony słowami projektowany stan, do którego dążyć zobowiązują się podmioty tworzonej strategii rozwoju. Wizja to cel, który stawiają przed sobą twórcy oraz realizatorzy strategii.

Wizja rozwoju Gminy Dąbie

W 2030 r. Gmina Dąbie to gmina z aktywną i prężnie działającą dla wspólnego dobra społecznością, wykorzystująca potencjał położenia oraz walory przyrodniczo-historyczne.

Priorytetem będzie nie tylko rozwój gospodarczy, ale również troska o całą wspólnotę, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb najstarszych oraz wykluczonych.

Gmina Dąbie zadba nie tylko o zdrowie i społeczno-kulturalny rozwój swoich mieszkańców, ale również o inwestycje i sprawne funkcjonowanie infrastruktury z poszanowaniem ekologii.

CELE STRATEGICZNE

Realizacja sformułowanej wcześniej wizji będzie możliwa w oparciu o wypracowane w ramach warsztatów cele strategiczne, a także przypisane do nich konkretne cele operacyjne. W kolejnej części strategii poszczególne cele operacyjne zostały rozpisane na konkretne proponowane działania, które Gmina Dąbie może podjąć w najbliższych latach.

01. (Od)budowa kapitału ludzkiego

1. Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do lekarzy specjalistów oraz potrzeb osób zależnych i wykluczonych.
2. Budowanie kapitału społecznego poprzez zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców.
3. Wspieranie i rozwój organizacji pozarządowych oraz podmiotów społecznych kluczem do rozwoju.
4. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli.

02. Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy

1. Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury transportowej (drogi, ścieżki, transport publiczny).
2. Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-melioracyjnej.
4. Gmina Dąbie atrakcyjnym miejscem do mieszkania dla młodych – rozwój gminnej polityki mieszkaniowej.
5. Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów.
6. Budowa i rozwój systemu odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami.
7. Troska o bezpieczeństwo przeciwpożarowe.
8. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej.

03. Troska o wspólną przyszłość

1. Budowa świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna, ochrona środowiska i wsparcie OZE.
2. Wykorzystanie historii i kultury do aktywizacji społecznej.
3. Rozwój turystyki i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczych gminy.
4. Cyfrowa Gmina.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - (OD)BUDOWA KAPITAŁU LUDZKIEGO

1.1. Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do lekarzy specjalistów oraz potrzeb osób zależnych i wykluczonych

Budowa przestrzeni przyjaznej dla wszystkich mieszkańców nie może pomijać kwestii opieki zdrowotnej. W przeprowadzonych na etapie tworzenia strategii badaniach mieszkańcy wskazywali na problem z dostępem do opieki zdrowotnej. W Dąbiu brakuje lekarzy specjalistów, którzy otoczyliby opieką lokalną społeczność. Uczestnicy warsztatów partycypacyjnych wskazywali również na problemy związane z dostępnością lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. W ich opinii, liczba lekarzy świadczących podstawowe usługi zdrowotne na terenie gminy jest niewystarczająca. Konieczne jest więc podejmowanie działań prowadzących do poprawy oraz zachowania stanu zdrowia mieszkańców. W tym celu należy podjąć działania dążące do zwiększenia liczby lekarzy POZ świadczących usługi na terenie Gminy Dąbie, a także podjąć działania na rzecz utworzenia specjalistycznych poradni/gabinetów lekarskich (celem umożliwienia konsultacji lekarskich m.in. z kardiologiem, ginekologiem, okulistą). Gmina Dąbie posiada zasoby lokalowe, aby umożliwić lekarzom świadczenie usług na terenie miasta (np. wolne lokale w budynku ośrodka zdrowia).

Pandemia COVID-19 ujawniła istotny problem o zasięgu ogólnopolskim – kondycja psychiczna Polaków. Problemy ze zdrowiem psychicznym w znacznym stopniu dotyczą wielu mieszkańców polskich miast i wsi. W związku z tym zasadne wydaje się podejmowanie działań profilaktycznych (edukacyjnych) oraz interwencyjnych (umożliwienie konsultacji z psychologiem/psychiatrą) w tej dziedzinie.

Ze względu na ogólnospołeczny problem starzejącego się społeczeństwa, kluczowym elementem działań strategicznych jest podejmowanie działań w ramach opieki i pomocy społecznej. Pomoc społeczna zgodnie z ustawowymi kompetencjami powinna odpowiadać za zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych przy zapewnieniu godnych warunków. Niestety ze względu na braki kadrowe i brak systemowych rozwiązań, zadania te nie są realizowane w zadowalającym stopniu. Gmina Dąbie w ramach podejmowanych działań otoczy opieką osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami. W tym celu należy stale rozwijać punkt rehabilitacyjny przy ul. Przemysłowej, a także prowadzić aktywny nabór na pracowników opieki społecznej. Zatrudnione już osoby należy stale doszkalać w zakresie świadczenia usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych. W szerokim wachlarzu zadań z zakresu zdrowia i pomocy społecznej nie należy zapominać o problemach związanych z uzależnieniami. W tym zakresie Gmina Dąbie będzie kontynuowała prowadzenie aktywnej polityki dotyczącej rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - (OD)BUDOWA KAPITAŁU LUDZKIEGO

1.1. Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do lekarzy specjalistów oraz potrzeb osób zależnych i wykluczonych

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Modernizacja oraz termomodernizacja Ośrodka Zdrowia.
2. Zwiększenie dostępności do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.
3. Utworzenie poradni/gabinetów specjalistycznych.
4. Troska o zdrowie psychiczne mieszkańców.
5. Zabezpieczenie warunków osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
6. Doposażenie Centrum Rehabilitacji „SALUS”.
7. Aktywna polityka dotycząca rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

1.2. Budowanie kapitału społecznego poprzez zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców

Podczas warsztatów partycypacyjnych wielokrotnie podnoszono kwestię kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców. Rozwój gminy jest możliwy nie tylko dzięki sprowadzeniu zewnętrznych inwestorów, ale również (a może i przede wszystkim) poprzez aktywizację lokalnej społeczności. Aktywizacja ta powinna dotyczyć zarówno sfery społecznej, jak i zawodowej. Dzięki dofinansowaniom na kursy i szkolenia, które można otrzymać z Krajowego Funduszu Szkoleniowego czy Bazy Usług Rozwojowych PARP, możliwe jest zwiększanie kompetencji zawodowych mieszkańców. Istotne jest także wspieranie lokalnej społeczności, która pragnie skomercjalizować swoją działalność. Działania zmierzające do rozwoju kompetencji mieszkańców powinny aktywizować zarówno młodzież, jak i osoby starsze. Kluczowa jest tutaj koncepcja uczenia się przez całe życie, dzięki której lokalna społeczność ma szansę na nabycie nowych umiejętności oraz zmianę kwalifikacji.

Przy aktywizacji społecznej i zawodowej dorosłych należy położyć nacisk na dwie szczególne grupy społeczne, które przez lata były pomijane i wykluczone – kobiety oraz seniorów. Duża liczba sołectw w Gminie Dąbie jest naturalnym impulsem do rozwoju kobiecych organizacji, jakimi są Koła Gospodyń Wiejskich. Wiele z nich prowadzi aktywną działalność, dlatego zadaniem gminy jest wspieranie podejmowanych przez nie inicjatyw oraz zwiększanie świadomości m.in. w zakresie możliwości podejmowania działalności zarobkowej.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - (OD)BUDOWA KAPITAŁU LUDZKIEGO

1.2. Budowanie kapitału społecznego poprzez zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców

Poruszany już problem starzejącego się społeczeństwa generuje kolejną grupę, która może zostać zaktywizowana społecznie – seniorów. Działania na rzecz osób starszych nie powinny się ograniczać jedynie do zapewnienia usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych. Należy również społecznie aktywizować tę grupę ze względu na jej potencjał czasowy oraz znajomość kultury i tradycji regionu. Dzięki staraniom gminy, możliwe było utworzenie Klubu Senior+. Klub posiada swoją siedzibę w zrewitalizowanym budynku, co w znaczącym stopniu ułatwia podejmowanie kolejnych inicjatyw. Aby zwiększyć zasięg swoich działań, Klub Senior+ w Dąbiu przy wsparciu Urzędu Miejskiego będzie prowadził działania informacyjne o podejmowanych inicjatywach, rozpocznie regularne spotkania, a także poszerzy swoją ofertę (np. poprzez organizację zajęć komputerowych, muzycznych, ruchowych, założenie kółka szachowego czy prowadzenie warsztatów rękodzieła).

Wpływ na otoczenie ma również młodzież i dzieci. Istotna jest w tej kwestii współpraca z powiatem kolskim oraz szkołami średnimi działającymi na jego terenie. Celem wspólnie podejmowanych działań będzie dopasowanie oferty zajęć i kursów pozalekcyjnych do potrzeb lokalnego rynku pracy. Ważne jest, by aktywizować młodych obywateli od najmłodszych lat. Z inicjatywy gminy należy utworzyć lokalne centrum wolontariatu. Organizacja ta będzie zajmowała się zarówno budowaniem lokalnej tożsamości, kształtowania postaw prospołecznych, jak i w przyszłości będzie mogła zasilić gminne instytucje nowymi, kompetentnymi pracownikami. Do współpracy przy tworzeniu centrum wolontariatu gmina powinna zaprosić szkoły, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, organizacje pozarządowe oraz chętnych przedsiębiorców.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Organizacja kursów przedsiębiorczości.
2. Rozwój umiejętności i zmiana kwalifikacji dorosłych.
3. Aktywizacja kobiet.
4. Rozwój Klubu Senior+.
5. Współpraca z powiatem kolskim w zakresie kursów i szkoleń dla uczniów szkół średnich.
6. Utworzenie we współpracy ze szkołami gminnego centrum wolontariatu.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - (OD)BUDOWA KAPITAŁU LUDZKIEGO

1.3. Wspieranie i rozwój organizacji pozarządowych oraz podmiotów społecznych kluczem do rozwoju

Gmina Dąbie z pewnością może pochwalić się aktywnie działającą Spółdzielnią Socjalną „Ale Smacznie”. Wśród zadań przez nią realizowanych znajdują się zarówno usługi gastronomiczne, jak i pielęgnacji zieleni miejsko-gminnej. Spółdzielnia dba więc o mieszkańców i wygląd gminy, czym znacząco przyczynia się do poprawy jakości życia. Warto tutaj przypomnieć istotę spółdzielni – „Celem spółdzielni socjalnej jest przywrócenie na rynek pracy, poprzez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób o niskiej zatrudnialności oraz umożliwienie osobom bezrobotnym aktywizację zawodową. Celem spółdzielni socjalnej jest również realizacja doniosłych społecznie celów, takich jak tworzenie więzi międzyludzkich oraz reintegracja społeczna i zawodowa”. Dzięki rozwojowi spółdzielni „Ale smacznie” możliwy jest szereg korzyści w zakresie społecznym i zawodowym. W swoich działaniach strategicznych Gmina Dąbie w kolejnych latach powinna kontynuować wspieranie spółdzielni w zakresie rozwoju wachlarza świadczonych usług oraz w aktywnym pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działalność.

W ramach współpracy międzygminnej, Gmina Dąbie jest członkiem Lokalnej Grupy Działania „Solna Dolina”, w ramach której podejmuje wspólne działania z Gminą Chodów, Gminą Grzegorzew, Gminą Kłodawa, Gminą Olszówka i Gminą Przedecz. Dzięki temu partnerstwu możliwe jest podejmowanie wspólnych inicjatyw, a także pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na rozwój gmin czy bezpośrednio wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie rozwoju. Strategiczne działanie zakłada rozwój współpracy w kolejnych latach celem pozyskiwania kolejnych środków i realizacji wspólnych projektów.

Duża liczba sołectw w Gminie Dąbie sprawia, że wsie są ważnym aktorem lokalnego rozwoju. To właśnie dzięki mieszkańcom wsi możliwa jest organizacja lokalnych imprez takich jak Dożynki Gminne czy Święto Ogórka. Istotną rolę odgrywają tutaj liczne Koła Gospodyń Wiejskich, które dzięki aktywnej działalności odpowiadają za tworzenie doskonałych lokalnych wyrobów. Produkty te z sukcesem mogłyby być sprzedawane komercyjnie, jednak członkiniom KGW w przeważającej większości brakuje śmiałości do prowadzenia tego typu działalności zarobkowej. Misją gminy jest więc aktywizacja i wsparcie KGW w tym zakresie poprzez prowadzenie działalności informacyjnej, a na początkowym etapie wsparcie w założeniu działalności, a następnie w rozliczaniu się z dochodów z tytułu sprzedaży.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - (OD)BUDOWA KAPITAŁU LUDZKIEGO

1.3. Wspieranie i rozwój organizacji pozarządowych oraz podmiotów społecznych kluczem do rozwoju

Ostatnim, choć równie istotnym, zadaniem Gminy Dąbie w zakresie wspierania i rozwoju podmiotów społecznych jest zacieśnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy. Współpraca ta powinna opierać się na podejmowaniu wspólnych inicjatyw, wspieraniu działań prospołecznych oraz zlecaniu zadań publicznych do realizacji. Organizacje pozarządowe powinny liczyć na wsparcie Urzędu Miejskiego w takich sprawach jak: rejestracja działalności, pomoc w pozyskiwaniu funduszy na działalność, usługi informacyjno-doradcze, pomoc w rozliczaniu finansów organizacji, prezentacja NGO w gminnych materiałach promocyjnych oraz wsparcie merytoryczne.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Wspieranie rozwoju spółdzielni socjalnej.
2. Aktywne działania w ramach Lokalnej Grupy Działania "Solna Dolina".
3. Wsparcie działań Kół Gospodyń Wiejskich.
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych.

1.4. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli

Edukacja stanowi kluczowy element w życiu każdego człowieka. Dobry poziom edukacji, jej dopasowanie do potrzeb mieszkańców oraz lokalnego rynku pracy sprawia, że społeczność może się dynamicznie rozwijać. Gmina Dąbie w swoich działaniach strategicznych powinna dużą uwagę poświęcić właśnie rozwojowi edukacji. Inwestowanie w politykę oświatową jest bowiem jedną z bardziej opłacalnych inwestycji. Dzięki rozwojowi oferty opiekuńczej poprzez zwiększenie miejsc w Przedszkolu Publicznym oraz utworzenie żłobka lub Klubu Malucha, zwiększona zostanie aktywność zawodowa mieszkańców, a w szczególności kobiet.

W zakresie szkolnictwa podstawowego, Gmina Dąbie będzie dbać o utrzymanie poziomu i jakości oferty edukacyjnej poprzez kształcenie nauczycieli i wyposażenie placówek. Pandemia COVID-19, z którą musiało mierzyć się również szkolnictwo, ujawniło w skali ogólnopolskiej braki w sprzęcie komputerowym oraz problemy z obsługą internetowych narzędzi edukacyjnych.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - (OD)BUDOWA KAPITAŁU LUDZKIEGO

1.4. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli

W tym zakresie należy wyposażyć gminne szkoły w wystarczającą liczbę sprzętu elektronicznego (laptopy, tablety), a nauczycielom umożliwić pozyskanie wiedzy z zakresu wykorzystywania nowych technologii w edukacji.

Należy również wskazać na relację pomiędzy edukacją a specjalnymi potrzebami niektórych uczniów (w szczególności uczniów z niepełnosprawnościami). Zarówno obiekty, jak i sam proces kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb. Podejmowane więc będą wysiłki w celu likwidacji barier architektonicznych w placówkach, a proces dostosowania kształcenia będzie opierał się na możliwości zmiany sposobu uczestnictwa w zajęciach, możliwość korzystania w trakcie zajęć z pomocy osób wspomagających, możliwość stosowania alternatywnej formy zapisu na użytek własny i/lub korzystania z dodatkowych urządzeń wspomagających, m.in.: dyktafonów, komputerów, komputerów specjalistycznych, tabletów, oprogramowania udźwiękawiającego, urządzeń brajlowskich, klawiatur alternatywnych oraz urządzeń tłumaczących w czasie rzeczywistym.

Bardzo dobrą formą rozwoju oferty edukacyjnej jest nawiązywanie współpracy z uczelniami wyższymi. W tym zakresie Gmina Dąbie będzie nawiązywała strategiczne partnerstwa i dążyła do tego, aby na jej terenie realizowane były projekty naukowo-badawcze. Dzięki licznym programom Narodowego Centrum Badań i Rozwoju czy funduszom przeznaczanym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, możliwe jest pozyskiwanie środków na tego rodzaju współpracę.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Podnoszenie jakości oferty edukacyjnej.
2. Rozwój oferty opiekuńczej (przedszkole, żłobek, Klub Malucha).
3. Dostosowanie kształcenia oraz infrastruktury szkolnej do uczniów ze specjalnymi potrzebami (modernizacja oraz doposażenie obiektów, racjonalne dostosowanie procesu kształcenia).
4. Termomodernizacja, przebudowa oraz rozbudowa gminnych szkół wraz z salami gimnastycznymi.
5. Współpraca z uczelniami wyższymi.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA – DOBRA I FUNKCJONALNA INFRASTRUKTURA GMINY

2.1. Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury transportowej

Sprawna infrastruktura transportowa to podstawa dobrego funkcjonowania właściwie każdej gminy. W przypadku Dąbia istniejący system dróg zapewnia dobrą łączność pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, a dodatkowo przez gminę przebiega autostrada A2 oraz dwie drogi wojewódzkie (nr 263 relacji Słupca-Ślesin-Sompolno-Kłodawa-Dąbie i nr 473 relacji Koło-Uniejów-Szadek-Łask). Droga krajowa, drogi wojewódzkie oraz 96% przebiegających przez gminę dróg powiatowych i 52% dróg gminnych posiadają twardą ulepszoną nawierzchnię. W gminie nie ma osobowego transportu kolejowego, ale istnieją połączenia autobusowe.

Należy jednak pamiętać, że w skład infrastruktury transportowej powinny wchodzić nie tylko drogi dla samochodów czy autobusów, ale również chodniki oraz drogi rowerowe. Sprawny i nowoczesny transport to również zapewnienie możliwości przemieszczania się osobom nieposiadającym swojego prywatnego środka transportu (a więc transport publiczny) oraz osobom zależnym lub z niepełnosprawnościami (transport specjalny). Na potrzebę rozbudowy sprawnej infrastruktury transportowej w Gminie Dąbie zwrócili uwagę nie tylko uczestnicy warsztatów zorganizowanych podczas prac nad strategią, ale również sami mieszkańcy gminy. Tylko 19% ankietowanych mieszkańców wyraziło zadowolenie ze stanu i jakości dróg, a blisko 27% oceniło je źle lub bardzo źle. Co więcej, dla zdecydowanej większości z nich (blisko 90%) modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej oraz rowerowo-pieszej jest bardzo istotnym lub istotnym priorytetem rozwoju gminy. Dlatego całkowicie uzasadnionym wydaje się być punkt strategii poświęcony właśnie infrastrukturze transportowej. W najbliższych latach władze gminy powinny skupić się nie tylko na budowie nowych i modernizacji istniejących dróg, ale również na zapewnieniu możliwości bezpiecznego transportu i poruszania się pieszym, rowerzystom oraz wszystkim osobom zależnym lub z niepełnosprawnościami. To umożliwi wszystkim udział w życiu społeczno-gospodarczym gminy.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Modernizacja istniejących dróg i chodników oraz budowa nowych.
2. Rozwój ciągów pieszo-rowerowych.
3. Budowa podstaw transportu publicznego.
4. Rozwój systemu transportu osób zależnych.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA – DOBRA I FUNKCJONALNA INFRASTRUKTURA GMINY

2.2. Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna

Choć miasto Dąbie może pochwalić się pełną siecią kanalizacyjną, a cała gmina ma dostęp do bieżącej wody (pełna sieć wodociągowa), to problemem wciąż są zarówno rozciągnięcie kanalizacji na wszystkie sołectwa, a także modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody. Główną przeszkodą w realizacji szczególnie zadania związanego z kanalizacją jest położenie gminy na dosyć rozległym terytorium, co znacząco utrudnia prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-kanalizacyjnej. Dlatego wśród priorytetów rozwoju na najbliższe lata znalazły się: rozwój i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja wodociągowej, a także wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków jako rozwiązania problemu zbyt rozległej pod sieć kanalizacyjną powierzchni gminy.

Co istotne, cele te wydają się być zbieżne z potrzebami mieszkańców Gminy Dąbie – kwestia wodociągów, a szczególnie kanalizacji była wielokrotnie podnoszona przez uczestników warsztatów partycypacyjnych. Dodatkowo, aż co czwarty mieszkaniec gminy źle lub bardzo źle ocenia dostęp do infrastruktury komunalnej w zakresie kanalizacji (w przypadku wodociągów ocena jest mniej krytyczna – źle lub bardzo źle ocenia ją tylko ok. 14% mieszkańców). Aż ponad 75% ankietowanych mieszkańców uznało też rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej i wodociągowej za jeden z priorytetów rozwoju gminy na najbliższe lata. Dlatego też należy ten punkt uznać za niezwykle istotny element strategii rozwoju.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.
2. Wsparcie budowy i promocji przydomowych oczyszczalni ścieków.
3. Rozwój i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków.
4. Rozbudowa sieci zaopatrzenia w wodę i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody.
5. Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA – DOBRA I FUNKCJONALNA INFRASTRUKTURA GMINY

2.3. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-melioracyjnej

Globalne zmiany klimatu skutkujące okresowymi suszami, ulewnymi deszczami, a także anomaliami temperaturowymi bezsprzecznie mają również wpływ na działalność rolniczą, którą spora część mieszkańców Gminy Dąbie się zajmuje. Uczestnicy warsztatów partycypacyjnych zgłosili problem związany infrastrukturą wodno-melioracyjną, która szczególnie w tak dynamicznych pod względem zmian klimatycznych czasach może pomóc w łagodzeniu skutków nietypowych zjawisk pogodowych. I nie chodzi tutaj tylko o zalane w czasie ulewy ulice czy domy, ale także zalane pola uprawne, zniszczone przez deszcz czy suszę plony, a także marnowanie wody z opadów, która w suchych okresach mogłaby się przydać do nawadniania pól. Dlatego też całkowicie uzasadnione wydaje się być uwzględnienie w celach operacyjnych również kwestii związanych z infrastrukturą wodno-melioracyjną. W ramach konkretnych zadań zaproponowano m.in. udrożnienie cieków wodnych oraz budowę i utrzymanie kanałów wodnych.

Istotne wydają się być również zadania związane z retencją (w tym także tzw. małą retencją), umożliwiające wykorzystanie efektów nadmiarowych opadów oraz tym samym zapobieganie skutkom suszy. Z kolei, w odpowiedzi na zgłoszony przez mieszkańców problem związany z brakiem informacji o zrzutach wody ze zbiornika Jeziorsko, wśród celów zaproponowano podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami celem ustalenia systemu informowania o zrzutach i uzgadniania ich terminów z władzami i mieszkańcami Gminy Dąbie.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Udrożnienie cieków wodnych.
2. Budowa i utrzymanie kanałów wodnych.
3. Inicjowanie oraz wspieranie działań związanych z małą retencją.
4. Budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych.
5. Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami ws. zbiornika Jeziorsko (zrzuty wody).

CELE OPERACYJNE I ZADANIA – DOBRA I FUNKCJONALNA INFRASTRUKTURA GMINY

2.4. Gmina Dąbie atrakcyjnym miejscem do mieszkania dla młodych – rozwój gminnej polityki mieszkaniowej

Gmina Dąbie, podobnie jak wiele podobnych niewielkich gmin miejsko-wiejskich, już od co najmniej kilkunastu lat boryka się z problemem odpływu młodych mieszkańców, wyjeżdżających do szkoły, na studia, za pracą do większych miast. Dodatkowo, obserwowany w skali ogólnoeuropejskiej trend związany ze starzejącym się społeczeństwem, w połączeniu z odpływem młodych może już za kilka czy kilkanaście lat skutecznie utrudnić rozwój gminy. Z badania ankietowego wynika, że wzrostu liczby osób starszych obawia się aż 88% mieszkańców gminy Dąbie. Dodatkowo, aż trzech na czterech ankietowanych uznało rozwój gminnej polityki mieszkaniowej (gminne mieszkania dla młodych) za istotny albo bardzo istotny priorytet rozwoju gminy. Dlatego też uzasadnione wydaje się być uwzględnienie w strategii rozwoju gminy również racjonalnej polityki mieszkaniowej, szczególnie skierowane do młodych mieszkańców. Cel ten powinien być realizowany długoterminowo, głównie z powodu wymaganych dużych nakładów finansowych, a sprzyjać temu powinien wieloletni program, który gmina powinna opracować. Istotne jest również zadbanie o odpowiednie grunty pod zabudowę (co w przypadku Dąbia może stanowić największe wyzwanie) oraz pozyskanie inwestorów (warto przygotować dla nich odpowiednią ofertę i specjalną ścieżkę obsługi).

Gmina Dąbie, podejmując się realizacji tego celu, powinna również zadbać o infrastrukturę ułatwiającą młodym decyzję o osiedleniu się – budowa placów zabaw, żłobka, modernizacja bazy dydaktycznej, nowoczesna infrastruktura transportowa to nie tylko wsparcie dla młodych, ale również urzeczywistnianie innych celów zawartych w tej strategii. W efekcie być może uda się zbudować wizerunek Gminy Dąbie jako swego rodzaju „mikrosypialni” dla gmin sąsiednich, a szczególnie mocno eksploatowanego turystycznie Uniejowa. Byłoby to doskonałą szansą na pozyskanie nowych młodych mieszkańców gminy.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Stworzenie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy.
2. Stworzenie bazy gruntów pod zabudowę mieszkalną.
3. Zwiększenie bazy mieszkań komunalnych, budownictwa społecznego i czynszowego.
4. Pozyskanie inwestorów z rynku mieszkaniowego.
5. Inwestycje w infrastrukturę ułatwiającą funkcjonowanie młodym mieszkańcom oraz młodym rodzinom.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA – DOBRA I FUNKCJONALNA INFRASTRUKTURA GMINY

2.5. Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów

Obecność inwestorów oraz budowane przez nich fabryki czy przedsiębiorstwa właściwie zawsze oznaczają dla gminy wzrost dochodów oraz wzrost ofert pracy, a często również aktywizację mieszkańców i zdynamizowanie życia społeczno-gospodarczego. Dlatego też zupełnie nie dziwi fakt, iż również w przypadku Gminy Dąbie zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców (89%) uznała przyciąganie nowych inwestorów za jeden z najistotniejszych priorytetów rozwoju na najbliższe lata. Jednocześnie, ponad połowa mieszkańców za największe zagrożenie uznała m.in. brak atrakcyjnych miejsc pracy, natomiast ok. 47% ankietowanych źle lub bardzo źle oceniło lokalny rynek pracy i możliwości zatrudnienia. Dlatego też tak istotne jest podjęcie szeregu działań, których efektem będzie realizacja celu związanego z uatrakcyjnieniem gminy jako miejsca inwestycji.

Według informacji władz gminy podstawę gospodarki Dąbia stanowią małe i średnie przedsiębiorstwa. Około 90% zarejestrowanych w Gminie Dąbie przedsiębiorstw prowadzonych jest przez osoby fizyczne na podstawie wpisu dokonanego w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Pozyskanie przynajmniej jednego dużego inwestora umożliwiłoby stabilny rozwój gminy, dywersyfikację jej dochodów, a także znaczący wzrost ofert pracy na lokalnym rynku zatrudnienia. Realizacja tego celu powinna być oparta o przynajmniej kilka mniejszych zadań. Należałoby rozpocząć od stworzenia oferty z możliwie wyczerpującą liczbą informacji na temat możliwości inwestycyjnych w gminie. Zadanie pozyskania inwestorów łatwiejszym uczynić mogą również bazy gruntów pod inwestycje, bank nieruchomości publicznych i prywatnych, a także pozyskanie przez gminę dodatkowych terenów z przeznaczeniem inwestycyjnym. Aby oferta inwestycyjna mogła trafić do odpowiednich podmiotów przydadzą się również regularne badania potrzeb regionalnych przedsiębiorców oraz prezentacja oferty na różnego rodzaju targach i tym podobnych wydarzeniach. Dodatkowo, przygotowanie specjalnej procedury obsługi inwestora strategicznego pozwoli odpowiedzieć na potrzeby nawet najbardziej wymagających firm.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA – DOBRA I FUNKCJONALNA INFRASTRUKTURA GMINY

2.5. Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Stworzenie oferty inwestycyjnej z niezbędnymi informacjami na temat możliwości inwestycyjnych w gminie oraz ulg i korzyści oferowanych potencjalnym inwestorom.
2. Stworzenie bazy gruntów pod inwestycje.
3. Pozyskanie gruntów pod inwestycje.
4. Stworzenie banku nieruchomości publicznych i prywatnych z przeznaczeniem na inwestycje.
5. Regularne przygotowywanie badań potrzeb przedsiębiorców z regionu.
6. Opracowanie procedury obsługi inwestora strategicznego.
7. Prezentacja walorów inwestycyjnych oraz gospodarczych Gminy Dąbie na wydarzeniach o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym.

2.6. Budowa i rozwój systemu odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami

Według prognoz naukowców zmiany klimatu będące efektem działalności człowieka, a także nieprzewidywalne zjawiska pogodowe oraz zmiany w przyrodzie, będące ich konsekwencją stanowiąc będą najpoważniejsze wyzwanie na najbliższe dekady. Wyzwanie, z którym zmierzyć się będą musiały nie tylko władze poszczególnych państw czy najwięksi światowi przywódcy, ale również samorządy oraz indywidualni obywatele. Dlatego też tak istotne jest uwzględnienie tego wyzwania w strategii planowanej na najbliższą dekadę. Troska o przyszłe pokolenia, przyrodę oraz stabilny rozwój powinna być również jednym z długookresowych celów Gminy Dąbie. Dlatego też w ramach niniejszej strategii zaproponowano kilka działań związanych z odnawialnymi źródłami energii – przede wszystkim ich promocję, wsparcie dla mieszkańców zainteresowanych przejściem na OZE, ale również zwiększanie produkcji energii z OZE np. przez instytucje publiczne. Istotne będą również działania związane z termomodernizacją budynków (publicznych

i prywatnych) oraz usprawnienie systemu gospodarowania odpadami tak, aby maksymalnie zmniejszyć negatywny wpływ funkcjonowania gminy na środowisko. Należy również pamiętać, że głównymi przeszkodami w zapobieganiu pogłębianiu się kryzysu klimatycznego są często brak wiedzy (edukacji ekologicznej – ze względu na istotność zadania – poświęcono osobny cel strategii) oraz ubóstwo (tzw. ubóstwo energetyczne), dlatego też działania zapobiegające temu problemowi również stanowią istotny element strategii.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA – DOBRA I FUNKCJONALNA INFRASTRUKTURA GMINY

2.6. Budowa i rozwój systemu odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami

Warto również zauważyć, że na terenie Gminy Dąbie w miejscowości Tarnówka odkryto w latach 60. XX wieku wody termalne. Odwiert próbny z roku 1969 dał solidne podstawy do tego, aby w Gminie Dąbie rozpocząć eksploatację odkrytych złóż czy to na cele uzdrowiskowe, czy też przemysłowe. Pełne wykorzystanie swojego potencjału i możliwości w zakresie efektywności energetycznej Gmina Dąbie może osiągnąć poprzez współpracę z innymi jednostkami lub partnerami. Wspólne działania to nie tylko większa szansa na ich sukces, ale również często lepsze możliwości pozyskania funduszy na działania związane z OZE i zieloną energią.

Teren Gminy Dąbie pozbawiony jest dostępu do gazu, dlatego też w strategii pojawił się punkt dotyczący infrastruktury gazowej. Z badań wynika, że gaz ziemny ma bardzo szerokie zastosowanie – można wykorzystywać go do ogrzewania, chłodzenia i oświetlania, w procesach technologicznych, a także w gospodarstwach domowych (np. do gotowania). Co istotne, szczególnie w kontekście niekorzystnych zmian klimatu oraz konieczności podejmowania działań, które te zmiany mogą powstrzymać, gaz ziemny jest zdecydowanie bardziej ekologicznym źródłem energii niż powszechne w gminie piece węglowe lub olejne. Dlatego też uzasadnionym wydaje się być podjęcie działań w tym zakresie, nawet jeśli proces ten miałby być długoletni.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych.
2. Promocja i wsparcie wymiany domowych źródeł energii i ciepła na ekologiczne.
3. Rozwój badań nad zasobami geotermalnymi i ich wykorzystanie w celach turystycznych i przemysłowych.
4. Termomodernizacja budynków publicznych i wsparcie termomodernizacji budynków prywatnych.
5. Budowa infrastruktury gazowej i przyłączenie do niej podmiotów publicznych oraz gospodarstw domowych.
6. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu.
7. Partnerska współpraca z innymi gminami i partnerami zagranicznymi w zakresie odnawialnych źródeł energii, gospodarki niskoemisyjnej oraz ochrony klimatu.
8. Modernizacja systemu gospodarowania odpadami oraz pozyskiwanie dofinansowania na sprzęt do zbiórki nieczystości.
9. Rozbudowa i modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA – DOBRA I FUNKCJONALNA INFRASTRUKTURA GMINY

2.7. Troska o bezpieczeństwo przeciwpożarowe

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe ma określone cele ochronne, tj.: zdrowie, życie, mienie, środowisko oraz zapewnienie ciągłości działania. Ochrona ludzkiego życia i zdrowia jest priorytetem w ochronie przeciwpożarowej. Mieszkańcy powinni mieć pewność, że dokładane są wszelkie starania, aby ich bezpieczeństwo przeciwpożarowe było jak największe. W przypadku pożaru lub wypadku jak najszybsza i sprawna reakcja może pozwolić na uratowanie życia i dobytku osób poszkodowanych. Podjęcie działań w zakresie pozyskiwania środków na zapewnienie gotowości bojowej, wyposażenia do akcji ratowniczo-gaśniczych czy środków ochrony indywidualnej jest więc w pełni zasadne.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Rozbudowa strażnicy OSP w Dąbiu.
2. Doposażenie gminnych strażnic.
3. Edukacja przeciwpożarowa.

2.8. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno – sportowej

W Gminie Dąbie potrzebny jest dalszy rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej związanej z zachodzącymi zmianami w polskim społeczeństwie, zmianie nawyków i większej potrzebie aktywności fizycznej. Istniejące Otwarte Strefy Aktywności (OSA), place zabaw i strefy relaksu cieszą się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców. Istnieje więc potrzeba budowy nowych i doposażenia istniejących placów zabaw, modernizacji istniejących, otwartych obiektów i urządzeń sportowych w celu atrakcyjnej możliwości spędzania czasu wolnego na terenie gminy.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Budowa nowych placów zabaw na terenie gminy oraz utworzenie przestrzeni sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców.
2. Wymiana lub modernizacja trybun oraz oświetlenia na stadionie miejskim.
3. Budowa bieżni lekkoatletycznej.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - TROSKA O WSPÓLNĄ PRZYSZŁOŚĆ

3.1 . Budowa świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna, ochrona środowiska i wsparcie OZE

Jak już wcześniej wspomniano, zmiany klimatu będą stanowiły największe wyzwanie najbliższych dekad. Aby zapewnić stabilny rozwój gminy, a także bezpieczną przyszłość jej mieszkańców, odpowiednie działania trzeba rozpocząć już dzisiaj. Szczególnie takie, które z zasady są długoterminowe, a więc te związane ze świadomością oraz edukacją ekologiczną. Wiedza na temat procesów, których skutki dziś obserwujemy, a także świadomość wpływu człowieka na te procesy, mogą przyczynić się do zwiększenia zaangażowania mieszkańców w ochronę środowiska i wsparcie OZE. Wychowywanie młodych obywateli, ale także dokształcanie tych starszych przełoży się w przyszłości na stabilny i zrównoważony rozwój Gminy Dąbie z poszanowaniem jej cennych walorów przyrodniczych. Jest to tym bardziej istotne, że już dzisiaj 80% ankietowanych mieszkańców Dąbia uznaje edukację ekologiczną za istotny lub bardzo istotny priorytet rozwoju na najbliższe lata, a 77% chciałoby, aby gmina prowadziła działania na rzecz upowszechnienia odnawialnych źródeł energii. Mieszkańcy Dąbia doceniają również cenne walory przyrodnicze, którymi dysponuje gmina oraz chcieliby, aby w przyszłości były one wykorzystywane w celach rekreacji i promocji.

Aby zrealizować powyższe cele władze gminy powinny skupić się na edukowaniu oraz informowaniu – o ekologii, jej praktycznym zastosowaniu (np. kompostowniki przy szkołach), selektywnej zbiórce i przetwarzaniu oraz odzyskiwaniu odpadów (brozury, strona internetowa). Nie mniej istotne jest również wsparcie dla wszystkich tych, którzy chcą się zaangażować w działania proekologiczne (np. wsparcie w zakresie pozyskania zewnętrznego finansowania działań proekologicznych).

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Zajęcia i szkolenia proekologiczne dla dzieci oraz dorosłych mieszkańców gminy (np. przyszkolne kompostowniki).
2. Przygotowanie brozury informacyjnej na temat selektywnej zbiórki odpadów oraz stworzenie strony internetowej z wyszukiwarką problemowych odpadów.
3. Przygotowanie kampanii informacyjnej na temat OZE oraz gospodarowania odpadami.
4. Aktywne wsparcie mieszkańców oraz firm w procesie aplikowania o środki na OZE oraz ochronę klimatu.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - TROSKA O WSPÓLNĄ PRZYSZŁOŚĆ

3.2. Wykorzystanie historii i kultury do aktywizacji społecznej

Cel operacyjny „3.2. Wykorzystanie historii i kultury do aktywizacji społecznej” przede wszystkim kładzie nacisk na podejmowanie działań strategicznych w zakresie zbudowania lokalnej tożsamości w oparciu o kulturę i historię Gminy Dąbie. Gmina Dąbie może poszczycić się niezwykle bogatą historią, posiada także wiele zabytków (m.in. Kościół Parafialny Rzymsko-Katolicki pw. Narodzenia NMP w Chełmnie, Komendantura Hitlerowskiego Obozu Zagłady Kulmhof, Zespół Kościoła Parafialnego Rzymsko-Katolickiego pw. Św. Mikołaja w Dąbiu, Kościół Ewangelicki, Synagoga, ratusz, zespoły dworsko-pałacowe w Karszewie). Należy podkreślić, że Dąbie w swojej przeszłości było stykiem wielu kultur, warto więc wykorzystać ten potencjał historyczny. Edukacja w tym zakresie powinna odbywać się już od najmłodszych lat poprzez prowadzenie zajęć szkolnych. Dla dorosłych warto organizować spotkania dot. historii kultury i regionu. Działania podejmowane w tym zakresie będą skutkowały poprawą stanu integracji społecznej, a także przywiązaniem do lokalnej tożsamości. To z kolei w dłuższej perspektywie może pozytywnie przyczynić się do chęci pozostania na terenie Gminy Dąbie.

Aby zachować i zabezpieczyć lokalne zabytki należy kontynuować realizację i ewentualnie rozważyć rozbudowę/aktualizację Programu opieki nad zabytkami Gminy Dąbie, który zabezpiecza je przed niszczeniem, a także pomaga zaplanować strategiczne działania w celu ich odnowienia. Warto kontynuować rozpoczęte już prace rewitalizacyjne (rewitalizacja ratusza czy terenów po mleczarni przy ul. Przemysłowej).

Podczas warsztatów partycypacyjnych, powstał pomysł stworzenia szlaku kulturowo-historycznego na terenie Gminy Dąbie. Dzięki wytyczeniu i oznakowaniu trasy możliwe będzie tworzenie tożsamości lokalnej, a także aktywne promowanie gminy nie tylko w regionie, ale w skali ogólnopolskiej.

Istotną rolę w zakresie kształtowania lokalnej tożsamości odgrywają wydarzenia organizowane na terenie gminy. W działaniach strategicznych należy dłożyć wszelkich starań, aby tradycje te były kontynuowane. Gmina Dąbie powinna aktywnie promować lokalne imprezy takie jak Dożynki Gminne czy Święto Ogórka, ponieważ dzięki temu staje się rozpoznawalna, a wydarzenia te na trwałe wpisują się w kalendarz letni.

Zakłada się także wsparcie zbiorów Biblioteki Publicznej oraz poszerzenie oferty zajęć i spotkań tematycznych organizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Bibliotekę Publiczną.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - TROSKA O WSPÓLNA PRZYSZŁOŚĆ

3.2. Wykorzystanie historii i kultury do aktywizacji społecznej

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Budowa tożsamości lokalnej oraz edukacja dot. lokalnego dziedzictwa kulturowego.
2. Realizacja i ewentualne rozbudowanie Programu opieki nad zabytkami Gminy Dąbie.
3. Wsparcie prac konserwatorskich, restauratorskich i renowacyjnych zabytków oraz miejsc kultu religijnego, znajdujących się na terenie Gminy Dąbie.
4. Utworzenie szlaku kulturowo-historycznego na terenie Gminy Dąbie.
5. Cykliczna organizacja wydarzeń lokalnych oraz ich aktywna promocja.
6. Wsparcie bibliotek szkolnych oraz Biblioteki Publicznej poprzez zakup nowych pozycji książkowych i pomocy naukowych.
7. Organizacja przez M-GOKiBP spotkań tematycznych dot. kultury i historii.
8. Stworzenie marki edukacyjno – promocyjnej „Dąbie–miasto 4 kultur”.

3.3. Rozwój turystyki i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczych Gminy

Pandemia COVID-19 ukazała, że Polacy bardzo lubią spędzać czas na łonie natury, a na miejsce wypoczynku częściej niż luksusowy hotel wybierają lokalną agroturystykę. Ta tendencja stanowi szansę dla malowniczo położonych gminy, w tym dla Gminy Dąbie. Aby wykorzystać nowe trendy turystyczne, konieczne jest stworzenie strategii promocji gminy, która będzie odpowiadała za kreowanie atrakcyjnego wizerunku gminy. Gmina Dąbie niewątpliwie posiada walory turystyczno-krajobrazowe, jednak aby w pełni czerpać z ich potencjału należy podejmować działania przemyślane i skoordynowane. Do tego też będzie służyła wspomniana wyżej strategia promocji. Dokument ten będzie zawierał kluczowe informacje o gminie oraz cele. Efektywna promocja pozwoli na przyciągnięcie do gminy nie tylko inwestorów, ale także turystów oraz miłośników kultury i przyrody. W ramach przygotowanej strategii promocji, powstanie spójny system identyfikacji wizualnej wraz ze wzorami dokumentów. W ramach pracy nad strategią promocji, powinna również powstać oferta inwestycyjna skierowana do podmiotów z branży turystyki i gastronomii. Dzięki temu baza usługowa na terenie gminy mogłaby zostać rozszerzona.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - TROSKA O WSPÓLNĄ PRZYSZŁOŚĆ

3.3. Rozwój turystyki i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczych Gminy

Przyciągając nowych inwestorów, nie należy zapominać o tych już działających. Na terenie gminy znajdują się obiekty agroturystyczne. Popularność tego typu miejsc stanowi swoisty magnes, który przyciąga turystów. Gmina Dąbie w swoich działaniach strategicznych powinna wspierać rozwój istniejących, a także pomagać w tworzeniu i promocji nowych gospodarstw agroturystycznych.

Przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych, istotna jest także infrastruktura pieszo-rowerowa. W czasie warsztatów partycypacyjnych mieszkańcy wskazywali na popularność istniejących ciągów pieszo-rowerowych, a także na konieczność budowy nowych. Piękne tereny nad Wartą czy w sąsiedztwie rzeki Ner, malownicze lasy czy obszary Natura 2000 są idealnym miejscem do podejmowania takich inwestycji. Przy okazji warto także zadbać o oznakowanie i stworzenie sieć tablic informacyjnych dot. bogactw Gminy Dąbie.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Przygotowanie strategii promocji gminy i kształtowanie atrakcyjnego wizerunku gminy.
2. Przygotowanie oferty inwestycyjnej dla podmiotów z branży turystyki i gastronomii.
3. Aktywne wspieranie gospodarstw agroturystycznych.
4. Budowa oraz rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych.
5. Oznakowanie przyrodniczych kompleksów na terenie gminy.
6. Rozbudowa przystani kajakowej.
7. Wsparcie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności.

CELE OPERACYJNE I ZADANIA - TROSKA O WSPÓLNAŁ PRZYSZŁOŚĆ

3.4. Cyfrowa Gmina

Założeniem kierunku jest zrealizowanie projektu polegającego na stworzeniu Gminnej Sieci Szerokopasmowej oraz podłączeniu do niej Urzędu Miejskiego, szkół i instytucji publicznych. Sieć stanowić będzie medium dające możliwości szybkiej wymiany informacji, dostępu do bazy danych, usprawniające obsługę petentów. Ponadto umożliwiające realizację wszelkich usług jak np. monitoring, budowa centrów przetwarzania danych, telefonia VoIP.

Nadrzędnym celem, jest aby powstała sieć szerokopasmowa, która służyć będzie również ogółowi społeczności lokalnej na terenie gminy. Osiągnięcie celu nastąpi dzięki rozbudowie infrastruktury sieciowej poprzez zakup sprzętu informatycznego, w wyniku czego dostęp do bezpłatnego, szerokopasmowego Internetu uzyskają gospodarstwa domowe zagrożone wykluczeniem cyfrowym. Dzięki temu, nastąpi rozwój społeczeństwa informacyjnego w gminie, zwiększy się dostępność do informacji oraz rozwój świadomości społecznej mieszkańców.

Niebagatelną rolę odegra też to, że dzięki zastosowaniu nowych technologii mieszkańcy Gminy Dąbie zyskają możliwość załatwiania swoich spraw bankowych czy urzędowych bez konieczności wychodzenia z domu, co jest jeszcze mało popularne wśród społeczności wiejskiej i ludzi starszych. Nie lada znaczenie dla osiągnięcia zamierzonego celu będzie miała organizacja szkoleń z zakresu obsługi komputera i Internetu, pokrywanie kosztów dostarczenia Internetu, a także działania promocyjne.

Proponowane zadania w ramach celu operacyjnego:

1. Zakup sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania na potrzeby gminy.
2. Rozbudowa sieci Internetu szerokopasmowego.
3. Utworzenie punktu dostępu WiFi w mieście.
4. Przeciwdziałanie cyfrowemu wykluczeniu.

ZGODNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

ZASADA ZGODNOŚCI

W wymienionych na początku strategii zasadach znalazła się również zasada zgodności, co w przypadku tego typu dokumentów należy rozumieć jako zgodność z aktualnymi dokumentami strategicznymi lokalnymi i wyższego rzędu, planistycznymi i programowymi szczebla wspólnotowego, krajowego i regionalnego. Uzasadnia to zatem przeprowadzenie analizy zgodności proponowanych do realizacji celów strategicznych i operacyjnych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 z celami strategicznymi i operacyjnymi sformułowanymi w następujących dokumentach:

- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku;
- Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

W efekcie analizy ustalono, że zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 cele strategiczne i operacyjne wykazują wysoką zgodność z ich poszczególnymi odpowiednikami w dokumentach wyższego rzędu. Szczegółowe wyniki analizy zostały zawarte w poniższej tabeli – kolorem ciemnozielonym oznaczono najwyższy stopień zgodności, natomiast pozostałe odcienie odpowiadają intensywności stopnia zgodności (im ciemniejszy kolor tym większa zgodność).

ZGODNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU

Dokumenty i cele strategiczne		1. (Od)budowa kapitału ludzkiego				2. Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy								3. Troska o wspólną przyszłość				
		1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2	3.3	3.4	
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców	1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu																
		1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia																
		1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy																
	2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu	2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie																
		2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom																
		2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu																
	3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski	3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa																
		3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski																
		3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej																
	4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem	4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług																
		4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji rozwoju																

ZGODNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU – WSCHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Miasto Dąbie w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku zostało zaliczone do Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego (WOF). Obszar ten został scharakteryzowany jako obszar koncentracji przemysłu wydobywczo-energetycznego we wschodniej części Wielkopolski. Ze względu na wyczerpywanie złóż kopalin, wymaga on wdrożenia działań restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na określenie nowych funkcji dla zlokalizowanych na tym obszarze terenów poprodukcyjnych i pogórnicych oraz ukierunkowania przemysłu na produkcję innych nośników energii. Zgodnie z zapisami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, szczególnych szans należy upatrywać w rozwoju alternatywnych źródeł energii, zwłaszcza energetyki geotermalnej i wodoru. Rozwój innych specjalizacji, niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem paliwowo-energetycznym, pozwoli wykorzystać atuty położenia tego obszaru. Ponadto należy podjąć działania rekultywacji terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU – WSCHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY

Dokumenty i cele strategiczne		1. (Od)budowa kapitału ludzkiego				2. Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy								3. Troska o wspólną przyszłość				
		1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2	3.3	3.4	
Wschodni Obszar Funkcjonalny	1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców	przeprowadzenie sprawiedliwej transformacji energetycznej bez znaczących kosztów ekonomicznych i społecznych																
		restrukturyzacja i modernizacja gospodarki, WOF, tworzenie alternatyw gospodarczych (opartych np. na OZE, wodorze) oraz specjalizacji niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem paliwo-energetycznym, m.in. budowa proinnowacyjnego Parku Przemysłowo-Technologicznego Aglomeracji Konińskiej																
		rozwój i podniesienie atrakcyjności terenów inwestycyjnych przez zintegrowane działania promocyjne, a także racjonalne wykorzystanie i zagospodarowanie terenów poprodukcyjnych i pogórnicych																
		zachowanie i rozwój potencjału rolnictwa, ochrona gruntów rolnych, wdrażanie programów kompensacyjnych dla sektora rolniczego z tytułu działalności kopalni																
		poprawa sytuacji na rynku pracy przez stworzenie warunków do powstania nowych miejsc pracy																
		podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, stworzenie warunków do kształcenia ustawicznego szczególnie w przypadku pracowników odchodzących z sektora paliwowo-energetycznego tak,																

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU – WSCHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY

		<p>aby w nowych miejscach pracy mogli w jak największym stopniu wykorzystywać swoje wcześniej zdobyte umiejętności i doświadczenie zawodowe</p>	
	<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p>	<p>Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych, poprawa dostępu i jakości do usług społecznych, w tym usług i infrastruktury zdrowotne, usług opiekuńczych i senioralnych</p> <p>rewitalizacja obszarów zdegradowanych zwiększających ich atrakcyjność osiedleńczą poprawiających jakość życia mieszkańców</p> <p>Rozwój funkcji turystycznych w oparciu o walory georóżnorodności środowiska WOF</p>	
	<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego o Wielkopolski</p>	<p>Rozbudowa infrastruktury transportowej, budowa/przebudowa sieci dróg krajowych i wojewódzkich położonych na obszarze WOF, m.in. DK 25, 72, 92, ułatwienie przepływów towarów w kierunkach północ-południe i wschód-zachód powiązanych z autostradą A2</p> <p>rozwój infrastruktury kolejowej, budowa węzła kolejowego oraz rozważenie budowy sieci kolejowej łączącej Konin-Koło-Turek, modernizacja linii kolejowej E20</p> <p>wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej WOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego</p>	

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU – WSCHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY

		i budowę węzłów przesiadkowych							
		dochowanie zobowiązań w dziedzinie ochrony środowiska oraz podnoszenie jego jakości, szczególnie w zakresie powietrza, bioróżnorodności, wód powierzchniowych i podziemnych, upowszechnianie edukacji ekologicznej							
		uregulowanie gospodarki odpadami i wodno-ściekowej							
		wzrost retencji wody							
		produkcja energii opartej na nowych nośnikach energii, inicjowanie i prowadzenie działań związanych z rozwojem energetyki rozproszonej oraz lokalnym bezpieczeństwem energetycznym, rozwój inicjatyw klastrowych oraz inteligentnych systemów magazynowania, zarządzania i dystrybucji energii, w szczególności opartych na alternatywnych źródłach.							
		wykorzystanie pełnego potencjału wszystkich rodzajów OZE (m.in. biopaliw ciekłych, biogazu, energii wiatru, geotermii głębokiej, pomp ciepła, ogniw fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych) oraz poprawa efektywności energetycznej							
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.		rewitalizacja, rekultywacja i przywrócenie przyrodzie i mieszkańcom zdegradowanych terenów pogórczych							
		wzmacnianie instrumentów programowych i doskonalenie systemów wdrażania zwiększających skuteczność implementowanych mechanizmów							

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU – WSCHODNI OBSZAR FUNKCJONALNY

	<p>rozwojowych, doskonalenie i upowszechnianie modelu współzarządzania z wykorzystaniem metod partycypacji społecznej przy uczestnictwie MGO, JST wszystkich szczebli, przedstawicieli rządu, przedsiębiorców i mieszkańców.</p>	
	<p>przygotowanie sprawiedliwego i inkluzyjnego Planu transformacji gospodarczej, który zostanie uzgodniony w gronie wszystkich zainteresowanych stron, w tym pracowników, związków zawodowych, przedsiębiorców, władz samorządowych, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, przedstawicieli szkół i uczelni; transformacja powinna być zgodna z unijną inicjatywą wsparcia regionów górniczych.</p>	

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KOLSKIEGO NA LATA 2015-2025

Dokumenty i cele strategiczne		1. (Od)budowa kapitału ludzkiego				2. Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy								3. Troska o wspólną przyszłość			
		1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2	3.3	3.4
1. Gospodarka lokalna, rynek pracy i edukacja	1.1. Atrakcyjność inwestycyjna		■							■							
	1.2. Konkurencyjne gospodarstwa rolne i przedsiębiorstwa		■							■						■	
	1.3. Zatrudnienie i przedsiębiorczość		■	■	■				■	■							
	1.4. Edukacja ponadgimnazjalna i kształcenie ustawiczne		■	■													■
2. Transport i komunikacja	2.1. Infrastruktura drogowa, obiekty inżynieryjne i infrastruktura towarzysząca					■	■	■									
	2.2. Komunikacja zbiorowa					■	■	■									
	2.3. Informatyzacja i cyfryzacja		■	■													■
3. Zdrowie publiczne i włączenie społeczne	3.1. Infrastruktura ochrony zdrowia	■	■														
	3.2. Aktywne i zdrowe społeczeństwo	■	■														
	3.3. Infrastruktura włączenia społecznego	■	■	■													
	3.4. Programy włączenia społecznego	■	■	■													
4. Usługi czasu wolnego i partycypacja społeczna	4.1. Oferta usług czasu wolnego												■		■	■	
	4.2. Partycypacja społeczna	■	■	■										■			
5. Gospodarka niskoemisyjna i bioróżnorodność	5.1. Modernizacja energetyczna									■				■			
	5.2. Odnawialne źródła energii									■				■			
	5.3. Dziedzictwo przyrody					■	■	■							■	■	
6. Zarządzanie w samorządzie	6.1. Nowoczesne kadry administracji publicznej		■	■											■	■	■
	6.2. E-usługi i procesy zarządzania		■	■											■	■	■
	6.3. Współpraca wewnętrzna i zewnętrzna		■	■				■							■	■	■
7. Estetyka i ład przestrzenny	7.1. Rewitalizacja														■	■	■
	7.2. Dziedzictwo kultury i historii														■	■	■
8. Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie kryzysowe	8.1. Ochrona przed zagrożeniami									■	■	■		■			
	8.2. Zarządzanie kryzysowe									■	■	■		■			

Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Dokumenty i cele strategiczne			1. (Od)budowa kapitału ludzkiego				2. Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy								3. Troska o wspólną przyszłość			
			1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2	3.3	3.4
1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo																	
	1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze																	
	1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska																	
	1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych																	
	1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów																	
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego																	
	2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym																	
	2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach																	
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem																	
	3.2. Wzmacnianie współpracy zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym																	
	3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych																	
	3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej																	

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

Realizacja założeń strategicznych nie leży wyłącznie w kompetencjach władz. Tak jak sam proces tworzenia dokumentu strategicznego, tak i jego realizacja powinna możliwie szeroko angażować członków lokalnej społeczności. Strategia jest bowiem wskazówką działania dla władz, stanowi najważniejszy plan, który będzie cieszył się sukcesem wyłącznie przy zaangażowaniu mieszkańców, lokalnych podmiotów, organizacji, a także sąsiadujących samorządów czy władz państwowych.

Zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”, wdrażanie strategii rozwoju powinno odbywać się przy zaangażowaniu:

- 01.** Sektora publicznego
czyli władz samorządowych oraz gminnych jednostek, w tym także gmin sąsiadujących;
- 02.** Sektora biznesowego
lokalnych przedsiębiorców i pracodawców oraz organizacji ich zrzeszających;
- 03.** Sektora społecznego
mieszkańców, grup społecznych, organizacji pozarządowych;

System wdrażania strategii powinien być koordynowany przez:

- 01.** Burmistrza Miasta Dąbie
jako organ wykonawczy, którego zadaniem jest inicjowanie i koordynacja działań, a także integrowanie zasobów;
- 02.** Radę Miejską w Dąbiu
jako organ uchwałodawczy odpowiedzialny za udzielanie wsparcia merytorycznego oraz podejmowanie decyzji strategicznych;

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

03. Podmiot zarządzający wdrażaniem

Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030, którego zadaniem na etapie wdrażania strategii będzie koordynacja działań, utrzymywanie i podejmowanie nowych współprac i partnerstwa, poszukiwanie źródeł finansowania, monitoring i ewaluacja działań oraz promocja;

04. Jednostki i urzędy gminne

komórki organizacyjne urzędu oraz jednostki gminne odpowiedzialne za realizację zleconych zadań;

05. Partnerów strategicznych realizujących określone działania

Przy realizacji każdego z celów strategicznych należy zadbać o wskazanie głównego realizatora, podmiotu odpowiedzialnego za monitoring realizacji działania oraz potencjalnych partnerów realizacyjnych. Poszczególne zadania należy delegować konkretnym jednostkom, referatom czy nawet personalnie. Dzięki temu możliwe jest wypracowanie jasnego podziału zadań, który posłuży do monitorowania oraz ewaluacji działań. Kluczową rolę odgrywać będzie każdorazowo Burmistrz Miasta Dąbie, którego zadaniem jest inicjowanie działań oraz wyznaczanie realizatorów. Powinien on stać również na straży prawidłowego realizowania zaplanowanych procesów strategicznych.

Poniżej znajduje się tabela porządkująca realizację strategii w zakresie podmiotów odpowiedzialnych za poszczególne działania.

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

CEL STRATEGICZNY 1 – (Od)budowa kapitału ludzkiego			
CEL OPERACYJNY 1.1. – Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do lekarzy specjalistów oraz potrzeb osób zależnych i wykluczonych			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
1.1.1. Modernizacja oraz termomodernizacja ośrodka zdrowia	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
1.1.2. Zwiększenie dostępności do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Narodowy Fundusz Zdrowia	koordynator ds. dostępności
1.1.3. Utworzenie poradni/gabinetów specjalistycznych	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Narodowy Fundusz Zdrowia	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
1.1.4. Troska o zdrowie psychiczne mieszkańców	Zespół Interdyscyplinarny	Punkt nieodpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego, Punkt konsultacyjny działający przy GKRPA	Zespół Interdyscyplinarny
1.1.5. Zabezpieczenie warunków osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbiu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	koordynator ds. dostępności
1.1.6. Dopuszczenie Centrum rehabilitacji „SALUS”	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
1.1.7. Aktywna polityka dotycząca rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Punkt nieodpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego, Punkt konsultacyjny działający przy GKRPA, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
CEL OPERACYJNY 1.2. – Budowanie kapitału społecznego poprzez zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
1.2.1. Organizacja kursów przedsiębiorczości	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Koordinatory, doradcy, szkoleniowcy	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

1.2.2. Rozwój umiejętności i zmiana kwalifikacji dorosłych	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Powiatowy Urząd Pracy,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
1.2.3. Aktywizacja kobiet	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Powiatowy Urząd Pracy, Spółdzielnia Socjalna „Ale smacznie”	Koordinator ds. dostępności
1.2.4. Rozwój Klubu Senior+	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Dąbiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbiu, Miejsko Gminna Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Dąbiu	Fundacja „Dąbie naszych marzeń”, Towarzystwo Przyjaciół Miasta Dąbie, Uniwersytet III wieku, pozostałe komórki urzędu gminy, Wielkopolski Urząd Wojewódzki,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
1.2.5. Współpraca z powiatem kolskim w zakresie kursów i szkoleń dla uczniów szkół średnich	Wieloosobowe stanowisko ds. oświaty	Starostwo Powiatowe, Szkoły średnie z terenu powiatu kolskiego, dyrektorzy szkół,	Wieloosobowe stanowisko ds. oświaty
1.2.6. Utworzenie we współpracy ze szkołami gminnego centrum wolontariatu	Wieloosobowe stanowisko ds. oświaty	Szkoły Podstawowe i Przedszkola, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbiu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Wieloosobowe stanowisko ds. oświaty
CEL OPERACYJNY 1.3. – Wspieranie i rozwój organizacji pozarządowych oraz podmiotów społecznych kluczem do rozwoju			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
1.3.1. Wspieranie rozwoju spółdzielni socjalnej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Spółdzielnia Socjalna,	Lokalna Grupa Działania „Solna Dolina”; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Wielkopolski Ośrodek Ekonomii Społecznej;	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
1.3.2. Aktywne działania w ramach Lokalnej Grupy Działania „Solna Dolina”	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych, Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Lokalna Grupa działania „Solna Dolina”,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych, Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
1.3.3. Wsparcie działań Kół Gospodyń Wiejskich	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego,	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
1.3.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Dąbie	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

CEL OPERACYJNY 1.4. – Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
1.4.1. Podnoszenie jakości oferty edukacyjnej	placówki oświatowe na terenie gminy,	Kuratorium Oświaty w Poznaniu,	Placówki Oświatowe na terenie gminy,
1.4.2. Rozwój oferty opiekuńczej (przedszkole, żłobek. Klub Malucha)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,	Środowiskowy Dom Samopomocy,	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
1.4.3. Dostosowanie kształcenia oraz infrastruktury szkolnej do uczniów ze specjalnymi potrzebami (modernizacja oraz doposażenie obiektów, racjonalne dostosowanie procesu kształcenia)	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Dyrektorzy Szkół, Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych, koordynator ds. dostępności
1.4.4. Termomodernizacja, przebudowa oraz rozbudowa gminnych szkół wraz z salami gimnastycznymi	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
1.4.5. Współpraca z uczelniami wyższymi	Wieloosobowe stanowisko ds. oświaty	Uczelnie wyższe,	Wieloosobowe stanowisko ds. oświaty
CEL STRATEGICZNY 2 – Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy			
CEL OPERACYJNY 2.1 – Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury transportowej			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
2.1.1. Modernizacja istniejących dróg i chodników oraz budowa nowych	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
2.1.2. Rozwój ciągów pieszo - rowerowych	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich, Starostwo Powiatowe	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
2.1.3. Budowa podstaw transportu publicznego	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
2.1.4. Rozwój systemu transportu osób zależnych	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Pozostałe komórki urzędu miejskiego, PFRON,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

CEL OPERACYJNY 2.2. – Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
2.2.1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich; Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego,	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
2.2.2. Wsparcie budowy i promocji przydomowych oczyszczalni ścieków	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich; Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego,	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
2.2.3. Rozwój i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich;	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
2.2.4. Rozbudowa sieci zaopatrzenia w wodę i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Bank Gospodarstwa Krajowego, Prezes Rady Ministrów;	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
2.2.5. Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich; Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
CEL OPERACYJNY 2.3. – Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-melioracyjnej			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
2.3.1. Udrożnienie cieków wodnych	Gminna Spółka Wodna, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Gminna Spółka Wodna, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,
2.3.2. Budowa i utrzymanie kanałów wodnych	Gminna Spółka Wodna, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie,	Gminna Spółka Wodna, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

2.3.3. Inicjowanie i wspieranie działań związanych z małą retencją	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej,	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Gminna Spółka Wodna, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej,
2.3.4. Budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej,	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej,
2.3.5. Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami ws. Zbiornika Jeziorsko	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych, Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
CEL OPERACYJNY 2.4. – Gmina Dąbie atrakcyjnym miejscem do mieszkania dla młodych – rozwój gminnej polityki mieszkaniowej			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
2.4.1. Stworzenie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
2.4.2. Stworzenie bazy gruntów pod zabudowę mieszkalną	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Właściciele gruntów i nieruchomości, mieszkańcy, Skarb Państwa	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
2.4.3. Zwiększenie bazy mieszkań komunalnych, budownictwa społecznego i czynszowego	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Właściciele gruntów i nieruchomości, mieszkańcy, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
2.4.4. Pozyskanie inwestorów z rynku mieszkaniowego	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Deweloperzy, agencje nieruchomości, właściciele gruntów i nieruchomości,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
2.4.5. Inwestycje w infrastrukturę ułatwiającą funkcjonowanie młodym mieszkańcom oraz młodym rodzinom	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej, Krajowy Zasób Nieruchomości	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
CEL OPERACYJNY 2.5. – Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
2.5.1. Stworzenie oferty inwestycyjnej z niezbędnymi informacjami na temat możliwości inwestycyjnych w gminie	Wieloosobowe stanowisko ds. wymiaru podatków i opłat,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

2.5.2. Stworzenie bazy gruntów pod inwestycje	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Właściciele gruntów i nieruchomości,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
2.5.3. Pozyskanie gruntów pod inwestycje	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Właściciele gruntów i nieruchomości,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
2.5.4. Stworzenie banku nieruchomości publicznych i prywatnych z przeznaczeniem na inwestycje	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Właściciele gruntów i nieruchomości,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
2.5.5. Regularne przygotowywanie badań potrzeb przedsiębiorców z regionu	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Właściciele gruntów i nieruchomości,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
2.5.6. Opracowanie procedury obsługi inwestora strategicznego	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Pozostałe komórki urzędu,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
2.5.7. Prezentacja walorów inwestycyjnych oraz gospodarczych Gminy Dąbie na wydarzeniach o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej, Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Targi, konferencje, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej, Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
CEL OPERACYJNY 2.6. – Budowa i rozwój systemu odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
2.6.1. Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
2.6.2. Promocja i wsparcie wymiany domowych źródeł energii i ciepła na ekologiczne	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
2.6.3. Rozwój badań nad zasobami geotermalnymi i ich wykorzystanie w celach turystycznych i przemysłowych	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

2.6.4. Termomodernizacja budynków publicznych i wsparcie termomodernizacji budynków prywatnych	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
2.6.5. Budowa infrastruktury gazowej i przyłączenie do niej podmiotów publicznych oraz gospodarstw domowych	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych, Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Pozostałe komórki Urzędu Miasta, przedsiębiorstwa zajmujące się realizacją projektów dot. infrastruktury gazowej,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
2.6.6. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Pozostałe komórki Urzędu Miasta	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
2.6.7. Partnerska współpraca z innymi gminami i partnerami zagranicznymi w zakresie odnawialnych źródeł energii, gospodarki niskoemisyjnej oraz ochrony klimatu	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Gminy korzystające z odnawialnych źródeł energii,	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
2.6.8. Modernizacja systemu gospodarowania odpadami raz pozyskiwanie dofinansowania na sprzęt do zbiórki nieczystości	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. wymiaru podatków i opłat,	Komisja ds. kontroli realizacji obowiązków przez właścicieli nieruchomości w zakresie prawidłowej segregacji odpadów komunalnych na terenie Gminy Dąbie oraz ustalenia zasad przeprowadzania kontroli,	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. wymiaru podatków i opłat,
2.6.9. Rozbudowa i modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny; Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
CEL OPERACYJNY 2.7. – Troska o bezpieczeństwo przeciwpożarowe			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
2.7.1. Rozbudowa strażnicy OSP w Dąbiu	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Wielkopolski Fundusz Ochrony Środowiska, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Starostwo Powiatowe, Fundusz Sprawiedliwości	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

2.7.2. Doposażenie gminnych strażnic	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Wielkopolski Fundusz Ochrony Środowiska, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Starostwo Powiatowe, Fundusz Sprawiedliwości	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
2.7.3. Edukacja przeciwpożarowa	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Wielkopolski Fundusz Ochrony Środowiska, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Starostwo Powiatowe, Fundusz Sprawiedliwości	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
CEL OPERACYJNY 2.8. – Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno - sportowej			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
2.8.1. Budowa nowych placów zabaw na terenie gmin oraz utworzenie przestrzeni sportowo – rekreacyjnej dla mieszkańców	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Ministerstwo Sportu i Turystyki, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
2.8.2. Wymiana lub modernizacja trybun oraz oświetlenia na stadionie miejskim	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Ministerstwo Sportu i Turystyki, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
2.8.3. Budowa bieżni lekkoatletycznej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Ministerstwo Sportu i Turystyki, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska, Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
CEL STRATEGICZNY 3 – Troska o wspólną przyszłość			
CEL OPERACYJNY 3.1. – Budowa świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna, ochrona środowiska i wsparcie OZE			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
3.1.1. Zajęcia i szkolenia proekologiczne dla dzieci oraz dorosłych mieszkańców gminy (np. przyszłolne kompostowniki)	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Szkoły Podstawowe i Przedszkola, mieszkańcy, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
3.1.2. Przygotowanie broszury informacyjnej na temat selektywnej zbiórki odpadów oraz stworzenie strony internetowej z wyszukiwarką problemowych odpadów	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Mieszkańcy, Dzieci i młodzież szkolna, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

3.1.3. Przygotowanie kampanii informacyjnej na temat OZE oraz gospodarowania odpadami	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Dzieci i młodzież szkolna, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska I Gospodarki Wodnej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
3.1.4. Aktywne wsparcie mieszkańców oraz firm w procesie aplikowania o środki na OZE oraz ochronę klimatu	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska I Gospodarki Wodnej	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
CEL OPERACYJNY 3.2. – Wykorzystanie historii i kultury do aktywizacji społecznej			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
3.2.1. Budowa tożsamości lokalnej oraz edukacja dot. lokalnego dziedzictwa kulturowego	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna	Szkoły Podstawowe i Przedszkola, mieszkańcy,	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna
3.2.2. Realizacja i rozbudowanie Programu opieki nad zabytkami gminy Dąbie	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Towarzystwo Przyjaciół Miasta Dąbie, Wojewódzki Konserwator Zabytków,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
3.2.3. Wsparcie prac konserwatorskich, restauratorskich i renowacyjnych zabytków oraz miejsc kultu religijnego, znajdujących się na terenie Gminy Dąbie	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Program Ministra Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Samorząd Województwa Wielkopolskiego,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
3.2.4. Utworzenie szlaku kulturowo-historycznego na terenie Gminy Dąbie	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna,	Pozostałe komórki Urzędu Miasta,	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna,
3.2.5. Cykliczna organizacja wydarzeń lokalnych oraz ich aktywna promocja	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna,	Pozostałe komórki Urzędu Miasta,	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna,
3.2.6. Wsparcie bibliotek szkolnych oraz Biblioteki Publicznej poprzez zakup nowych pozycji książkowych i pomocy naukowych	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna	Pozostałe komórki Urzędu Miasta,	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna
3.2.7. Organizacja przez M-GOKiBP spotkań tematycznych dot. kultury i historii	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna	Pozostałe komórki Urzędu Miasta, Dzieci i młodzież szkolna, mieszkańcy Gminy Dąbie,	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna
3.2.8. Stworzenie marki edukacyjno – promocyjnej „Dąbie – miasto 4 kultur”	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna	Wojewódzki Konserwator Zabytków, Program Ministra Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Pozostałe komórki Urzędu Miasta,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII

CEL OPERACYJNY 3.3. – Rozwój turystyki i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczych Gminy			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
3.3.1. Przygotowanie strategii promocji gminy i kształtowanie atrakcyjnego wizerunku gminy	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Pozostałe komórki Urzędu Miasta	Sekretarz
3.3.2. Przygotowanie oferty inwestycyjnej dla podmiotów z branży turystyki i gastronomii	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,	Pozostałe komórki Urzędu Miasta,	Wieloosobowe stanowisko ds. komunalnych i lokalowych oraz gospodarki przestrzennej,
3.3.3. Aktywne wspieranie gospodarstw agroturystycznych	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, pozostałe komórki Urzędu Marszałkowskiego	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych
3.3.4. Budowa oraz rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
3.3.5. Oznakowanie przyrodniczych kompleksów na terenie gminy	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
3.3.6. Rozbudowa przystani kajakowej	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
3.3.7. Wsparcie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,	Lekarz weterynarii	Wieloosobowe stanowisko ds. rozwoju i ochrony środowiska,
CEL OPERACYJNY 3.4. – Cyfrowa Gmina			
Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji	Podmiot monitorujący
3.4.1. Zakup sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania na potrzeby gminy	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
3.4.2. Rozbudowa sieci Internetu szerokopasmowego	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
3.4.3. Utworzenie punktu dostępu WiFi w mieście	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,
3.4.4. Przeciwdziałanie Cyfrowemu wykluczeniu	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,	Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska	Wieloosobowe stanowisko ds. inwestycji i zamówień publicznych,

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU

Aby strategia rozwoju była efektywna, należy wskazać instrumenty/narzędzia, które będą prowadziły do jej realizacji zgodnie z zamierzeniami. Wyróżnimy zatem:

- instrumenty o charakterze wdrożeniowym – m.in. gminne strategie branżowe, plany, modele, procedury, projekty;
- instrumenty organizacyjno-zarządcze, w tym regulaminy oraz zespoły/osoby zarządzające strategią – Burmistrz, Rada Miejska, Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030;
- instrumenty finansowe – uchwały budżetowe oraz pozostałe dokumenty finansowe zawierające w sobie planowanie krótko i długookresowe;
- instrumenty prawne – wynikające z aktów prawnych wyższego rzędu;
- instrumenty planowania przestrzennego – miejscowe plany zagospodarowania;
- instrumenty społeczne – wszelkie działania edukacyjne, społeczne, informacyjne i partycypacyjne – współpraca z placówkami oświatowymi oraz organizacjami społecznymi;
- instrumenty kadrowe – zasoby ludzkie zaangażowane do realizacji strategii, w tym komórki Urzędu Miejskiego;
- instrumenty ekonomii społecznej (Spółdzielnia Socjalna „Ale Smacznie”);
- instrumenty kontrolne.

Do realizacji poszczególnych celów i zadań, instrumenty powinny być dobierane w sposób przemyślany oraz przy założeniu maksymalizacji pozytywnych skutków.

MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA STRATEGII

Postęp w działaniach strategicznych powinien być stale monitorowany. Dzięki temu w 2030 roku będzie możliwa pozytywna ocena realizacji strategii, ponieważ potencjalne problemy i trudności zostaną szybko wykryte i skorygowane. Sprawozdania z realizacji strategii najlepiej przygotowywać rokrocznie. Umożliwi to bieżące wprowadzanie zmian w Strategii, które mogą być konieczne m.in. ze względu na sytuację gospodarczą, zmiany demograficzne, zmiany ustrojowe czy klęski żywiołowe i ich konsekwencje.

Poniższa tabela zawiera w sobie proponowane mierniki służące ocenie realizacji strategii. Katalog ten nie stanowi zbioru zamkniętego, jest wskazówką dla zespołu dokonującego oceny realizacji strategii.

Cel strategiczny 1. (Od)budowa kapitału ludzkiego	Proponowane mierniki
Cel operacyjny 1.1. Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do lekarzy specjalistów oraz potrzeb osób zależnych i wykluczonych	<ul style="list-style-type: none">• liczba lekarzy POZ na terenie Gminy Dąbie;• liczba lekarzy specjalistów świadczących usługi na terenie Gminy Dąbie;• liczba osób, które skorzystały z programów profilaktyki i diagnostyki ochrony zdrowia;• liczba osób objętych gminnym systemem usług medycznych;• liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych oraz opieki wytchnieniowej;• liczba osób, które skorzystały ze szkoleń i programów edukacyjnych związanych ze zdrowym i aktywnym stylem życia;• liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;• liczba udzielanych porad psychologicznych dla mieszkańców;
Cel operacyjny 1.2. Budowanie kapitału społecznego poprzez zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">• liczba wydarzeń i akcji, w ramach których promowani byli lokalni wytwórcy;• liczba wypromowanych lokalnych wytwórców oraz produktów;• liczba osób, które podniosły swoje kompetencje w ramach kursów przedsiębiorczości;• liczba osób, które skorzystały z pomocy w ramach punktu wsparcia projektów;• liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje lub nabyły nowe umiejętności w ramach kursów i szkoleń związanych z koncepcją uczenia się przez całe życie;

MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA STRATEGII

<p>Cel operacyjny 1.3. Wspieranie i rozwój organizacji pozarządowych oraz podmiotów społecznych kluczem do rozwoju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych; • wysokość środków przeznaczanych na powierzenie zadań dla NGO; • liczba działań podejmowanych w gminie w oparciu o zasadę wolontariatu; • liczba szkoleń i warsztatów skierowanych do kobiet; • liczba działań podejmowanych przez Klub Senior+; • liczba działań podejmowanych przy współpracy z sąsiednimi gminami;
<p>Cel operacyjny 1.4. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejsc w publicznym przedszkolu; • wyniki egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej; • wysokość środków przeznaczonych na remonty i doposażenie szkół; • liczba uruchomionych obiektów sportowych w gminie; • liczba projektów zrealizowanych przy współpracy z uczelniami wyższymi;
<p>Cel strategiczny 2. Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy</p>	<p>Proponowane mierniki</p>
<p>Cel operacyjny 2.1. Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury transportowej (drogi, ścieżki, transport publiczny)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba połączeń komunikacyjnych utworzonych w ramach publicznego transportu autobusowego; • liczba kilometrów wybudowanych lub zmodernizowanych dróg; • liczba kilometrów zbudowanych lub zmodernizowanych dróg rowerowych; • liczba podpisanych umów z innymi jednostkami samorządowymi na działania integrujące transport zbiorowy;
<p>Cel operacyjny 2.2. Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wykonanych przyłączy do sieci kanalizacji sanitarnej; • liczba wykonanych przyłączy do sieci wodociągowej; • liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody; • liczba zbudowanych oczyszczalni przydomowych; • liczba rozpoczętych lub zrealizowanych projektów i inwestycji;

MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA STRATEGII

<p>Cel operacyjny 2.3. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-melioracyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba udrożnionych cieków wodnych; • liczba zbudowanych kanałów wodnych; • liczba i stan zbiorników retencyjnych; • liczba działań podejmowanych na rzecz małej retencji;
<p>Cel operacyjny 2.4. Gmina Dąbie atrakcyjnym miejscem do mieszkania dla młodych – rozwój gminnej polityki mieszkaniowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba utworzonych mieszkań dla młodych z preferencyjnymi warunkami wynajmu; • liczba mieszkań komunalnych, czynszowych i socjalnych w gminie; • liczba wykonanych remontów w lokalach będących własnością gminy; • liczba pozyskanych inwestorów; • ilość utworzonej zabudowy mieszkalnej; • liczba rodzin korzystających z nowych mieszkań;
<p>Cel operacyjny 2.5. Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba pozyskanych inwestorów; • liczba terenów i budynków przygotowanych pod inwestycje; • liczba rekordów w bazie nieruchomości prywatnych i publicznych pod inwestycje; • liczba rekordów w bazie terenów pod inwestycje; • wyniki kolejnych edycji badań potrzeb przedsiębiorców; • liczba wydarzeń krajowych i zagranicznych, w ramach których prezentowany był potencjał gospodarczy i inwestycyjny Gminy Dąbie;
<p>Cel operacyjny 2.6. Budowa i rozwój systemu odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ilość energii wyprodukowanej z OZE; • liczba gospodarstw lub podmiotów, które wymieniły źródła grzewcze na nowoczesne; • liczba rozpoczętych lub zrealizowanych projektów i inwestycji związanych z termomodernizacją i OZE; • liczba osób lub podmiotów, które skorzystały z usług punktu konsultacyjno-doradczego; • liczba podpisanych umów dotyczących współpracy w zakresie efektywności energetycznej, ochrony klimatu i gospodarki niskoemisyjnej; • liczba gospodarstw lub podmiotów przyłączonych do sieci gazowej; • liczba utworzonych gminnych kompostowników; • liczba kilogramów odzyskanych odpadów kompostowanych; • liczba utworzonych punktów naprawy lub przeróbki sprzętu elektrycznego i elektronicznego;

MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA STRATEGII

<p>Cel operacyjny 2.7 Troska o bezpieczeństwo przeciwpożarowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy, • liczba podjętych interwencji w ostatnich latach, • liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie ochrony przeciwpożarowej, • liczba wyjazdów na akcje pożarnicze, • wysokość środków przeznaczonych na wyposażenie strażnic;
<p>Cel operacyjny 2.8 Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno - sportowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba utworzonych placów zabaw, • liczba uczniów uczęszczających do placówek oświatowych, • liczba osiągnięć sportowych, • liczba rozgrywek piłkarskich klubów sportowych, • liczba imprez plenerowych;
<p>Cel strategiczny 3. Troska o wspólną przyszłość</p>	<p>Proponowane mierniki</p>
<p>Cel operacyjny 3.1. Budowa świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna, ochrona środowiska i wsparcie OZE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób, które skorzystały z działań edukacyjnych dotyczących ekologii; • liczba działań i inicjatyw podjętych przez podmioty administracji publicznej w zakresie ekologii; • liczba spotkań informacyjnych promujących OZE; • liczba zajęć i szkoleń proekologicznych dla dzieci; • liczba mieszkańców, którzy skorzystali ze wsparcia w zakresie uzyskania dofinansowania na OZE;
<p>Cel operacyjny 3.2. Wykorzystanie historii i kultury do aktywizacji społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zajęć fakultatywnych prowadzonych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury; • liczba aktywnych czytelników Biblioteki; • liczba zakupionych pozycji książkowych; • liczba podejmowanych działań edukacyjnych dot. lokalnego dziedzictwa kulturowego; • wysokość środków przeznaczonych na odnowę i zachowanie zabytków oraz miejsc kultu religijnego; • wysokość wsparcia dla lokalnych wytwórców produktów lokalnych; • liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych; • liczba działań promocyjnych oraz ich zasięg; • liczba lokalnych produktów; • liczba wydanych i rozpowszechnionych broszur reklamowo-informacyjnych promujących Gminę Dąbie;

<p>Cel operacyjny 3.3. Rozwój turystyki i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczych gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowopowstałych obiektów o charakterze turystycznym i rekreacyjnym; • liczba inwestorów z branży gastronomicznej i turystycznej; • liczba gospodarstw agroturystycznych działających na terenie gminy; • liczba powstałych ciągów pieszo-rowerowych; • liczba zwierząt objętych działaniami w ramach gminnego programu opieki nad zwierzętami i zapobiegania bezdomności zwierząt
<p>Cel operacyjny 3.4 Cyfrowa Gmina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin wielodzietnych bez przyłącza internetowego, • liczba gospodarstw posiadających przyłącze Internetu szerokopasmowego, • liczba osób uczestniczących w szkoleniu dot. wykluczenia cyfrowego, • liczba zakupionego sprzętu elektronicznego i oprogramowań, • liczba przesyłu danych z ogólnodostępnego punktu WiFi;

FINANSOWANIE REALIZACJI STRATEGII

POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Ze względu na różnorodność celów operacyjnych i strategicznych, nie należy ograniczać się do uniwersalnego wskazania źródeł finansowania. Wiele z zadań będzie wymagało podejmowania współpracy z sąsiadującymi gminami czy powiatem lub województwem, a także innymi podmiotami publicznymi i prywatnymi, co będzie wiązało się z przekazywaniem środków na realizację poszczególnych przedsięwzięć. Jako główne źródło dochodów należy wskazać budżet gminy.

Działania strategiczne będą planowane i realizowane w danym okresie zawsze w zgodzie z budżetem gminy oraz wieloletnią prognozą finansową. Prognoza ta będzie zawierała wybrane w procesie tworzenia strategii cele strategiczne przy uwzględnieniu czynników makroekonomicznych (m.in. inflacja, PKB, wzrost wysokości wynagrodzeń, zmiany podatkowe).

Zaplanowane w Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 zadania finansowane będą w oparciu o:

01. Środki z budżetu Gminy Dąbie

Część zadań przewidzianych w strategii rozwoju może być sfinansowana z pieniędzy z budżetu Gminy Dąbie, w tym np. działania związane z gospodarką wodną i kanalizacyjną, edukacją publiczną, infrastrukturą drogową.

02. Środki samorządu województwa

Programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

FINANSOWANIE REALIZACJI STRATEGII

POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

03. Programy rządowe

Są to środki pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy, np.: Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Program „Czyste powietrze”, Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych.

04. Fundusze unijne

Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 to kolejna szansa na pozyskanie funduszy na realizację poszczególnych celów strategicznych. Gmina Dąbie może pozyskać środki m.in. z:

- Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego dla bieżącej perspektywy finansowej oraz kolejnego okresu;
- krajowych programów operacyjnych (np. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy); Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- funduszy unijnych dostępnych w ramach programów koordynowanych bezpośrednio przez Komisję Europejską (m.in. wsparcie MŚP, kształcenie, współpraca międzyregionalna, szkolenia, energetyka, kwestie klimatyczne).

FINANSOWANIE REALIZACJI STRATEGII

POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

05. Środki międzynarodowe

Inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy.

06. Środki ze współpracy

Środki pozyskiwane w ramach współpracy przy realizacji zadań z innymi podmiotami publicznymi (jednostki samorządu terytorialnego).

07. Kredyty bankowe, pożyczki

08. Środki prywatne

Mogą to być środki pozyskane w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego.

Strategia rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 została stworzona przez Annę Białkowską oraz Natalię Kusa, jednak jej powstanie nie byłoby możliwe, gdyby nie współpraca z wieloma podmiotami:

- przedstawiciele Gminy Dąbie - Tomasz Ludwicki (burmistrz), Paulina Królikowska (inspektor urzędu miejskiego), Monika Szymanowska (dyrektor ds. administracyjnych);
- zespół strategiczny ds. przygotowania strategii Gminy Dąbie na lata 2021-2030;

Dziękujemy również wszystkim mieszkańcom oraz mieszkańcom Gminy Dąbie za pomoc przy tworzeniu strategii.

DANE KONTAKTOWE

Autorki strategii:

Anna Białkowska
Natalia Kusa

anna.siuda@amu.edu.pl
natalia.kusa@gmail.com

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021- 2030

2021

2030

Dokument został opracowany przez zespół specjalistów Zakładu Analiz Środowiskowych Eko-precyzja w składzie: mgr inż. Karolina Ioannidis oraz inż. Wiktoria Mitręga

Zakład Analiz Środowiskowych
EKO-PRECYZJA

mgr inż. Karolina Ioannidis
mgr inż. Karolina Ioannidis

Zakład Analiz Środowiskowych
EKO-PRECYZJA
Człopryn Przewod
43-450 Człopryn, ul. Sikorskiego 10
NIP: 546-230-85 02, REGON: 141918209
www.eko-precyzja.eu, 51 7 110 314, biuro@eko-precyzja.eu

inż. Wiktoria Mitręga

Spis treści

01.	Przedmiot opracowania.....	5
02.	Cel i zakres merytoryczny opracowania.....	5
03.	Zakres prognozy.....	5
04.	Metody pracy i materiały źródłowe.....	7
05.	Opis projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 oraz główne cele i kierunki działań	
05.1.	Zawartość Strategii Rozwoju	7
05.2.	Założenia Strategii rozwoju	9
05.3.	Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	11
05.4.	Zasady tworzenia Strategii	18
05.5.	Etapy tworzenia Strategii	19
06.	Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji.....	21
06.1.	Podmiot, przedmiot i zakres strategii	21
06.2.	Miasto i Gmina Dąbie	22
06.3.	Demografia	23
06.4.	Edukacja i kultura	24
06.5.	Pomoc społeczna	25
06.6.	Rynek pracy	25
06.7.	Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska.....	26
06.8.	Analiza SWOT Gminy Dąbie.....	27
06.9.	Badanie potrzeb mieszkańców Gminy Dąbie	31
06.10.	Istniejący stan środowiska.....	36
6.10.1.	Klimat.....	36
6.10.2.	Jakość powietrza	38
6.10.3.	Wody	43
6.10.4.	Hałas	48
6.10.5.	Zasoby przyrodnicze	53
6.10.6.	Jakość gleby i ziemi.....	62
6.10.7.	Istniejące problemy ochrony środowiska.....	67
07.	Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	68
08.	Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na wybrane elementy środowiska.....	80
08.1.	Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko	80
08.2.	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	82
08.3.	Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta oraz grzyby.....	95
08.4.	Ludzie.....	99
08.5.	Powietrze atmosferyczne	100

08.6.	Klimat.....	101
08.7.	Zabytki oraz dobra materialne	104
08.8.	Zasoby naturalne	105
08.9.	Wody	105
08.10.	Krajobraz i powierzchnia ziemi.....	114
08.11.	Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.....	117
09.	Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	119
10.	Propozycja działań alternatywnych	123
11.	Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne	125
12.	Monitorowanie realizacji Strategii Rozwoju	125
13.	Podsumowanie i wnioski	130
14.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	131
15.	Zestawienie tabel oraz rysunków	136

01. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030*.

02. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

03. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 1029).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;

3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki.

a także uwzględnia zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody, rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo znak: WOO-

III.410.138.2022.PW.1) oraz z Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym w Poznaniu (pismo znak: DN-NS-9011.315.2022).

04. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 2373). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

05. Opis projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 oraz główne cele i kierunki działań

05.1. Zawartość Strategii Rozwoju

Projekt Strategii rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 składa się z następujących elementów:

- Wstęp i opis Gminy;
- Podstawy prawne, uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne;
- Wizja rozwoju Gminy Dąbie;
- Misja samorządu lokalnego;
- Analiza SWOT;
- Badanie potrzeb mieszkańców Gminy;
- Cele strategiczne;
- Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii;
- Finansowanie.

We wstępie przedstawiono charakterystykę Miasta i Gminy Dąbie.

Diagnozę zamieszczoną w Strategii przeprowadzono dwuetapowo. W pierwszej fazie prac diagnostycznych wykorzystano analizę informacji zawartych w źródłach zastanych tzw. wtórnych. Analizie poddawane były dane statystyczne zawarte w dokumentach kontekstowych, raportach, strategiach i ogólnodostępnych opracowaniach oraz danych gromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, Powiatowy Urząd Pracy itp. Zebrany materiał selekcjonowany był pod kątem jakości i rzetelności. Dopiero po wyselekcjonowaniu wiarygodnych informacji przeprowadzona została właściwa analiza *desk research*.

W ramach diagnozy gminy Dąbie na potrzeby opracowania dokumentu przeprowadzono badania społeczne o charakterze sondażowym, którym objęci byli mieszkańcy analizowanego obszaru. Celem badania było uzyskanie wiedzy na temat kondycji społecznej gminy oraz postrzegania kluczowych elementów rozwoju gminy.

Specyfika uwarunkowań organizacyjnych, instytucjonalnych i przestrzennych miasta wymaga dostosowywania obszarów planowania strategicznego do specyfiki potrzeb i możliwości odnoszących się do współpracy samorządów. Zgodnie z najlepszymi praktykami w dziedzinie planowania strategicznego i przepisami ustawy o samorządzie gminnym wyodrębniono trzy obszary planowania zbieżne z wymiarami: społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Analiza SWOT przeprowadzona w ramach opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030* koncentrowała się na usystematyzowaniu faktów, danych i informacji oraz opinii, uzyskanych zarówno metodą eksploracji źródeł wtórnych, jak i w ramach badań sondażowych. W ramach poszczególnych pól analizy wyodrębniono:

- Czynniki wewnętrzne pozytywne – mocne strony; działalność i zasoby gminy, doświadczenie, wymiar organizacyjny, techniczny, instytucjonalny, wszystko to, co pozwala oczekiwać rozwoju gminy, cechy, które wyróżniają analizowany obszar od innych jednostek i stanowią swoistą przewagę konkurencyjną;
- Czynniki wewnętrzne negatywne – słabe strony; będące konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów;
- Czynniki zewnętrzne pozytywne – szanse, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym gminy, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy;
- Czynniki zewnętrzne negatywne – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne, które mogą być poważną barierą rozwoju dla gminy Dąbie, mogącą poważnie ograniczyć możliwość wykorzystania pojawiających się szans rozwojowych.

Kluczowe założenia rozwojowe zostały opracowane w ramach prac eksperckich w odniesieniu do wyodrębnionych uprzednio domen planowania strategicznego. W odniesieniu do misji i wizji

zdefiniowano cele strategiczne. Cele strategiczne wskazują konkretne kierunki działań – ich osiągnięcie stanowi zawsze wyraz realizacji wizji gminy Dąbie. Cele strategiczne wyznaczają też precyzyjne obszary dla formułowania planów operacyjnych i wskazywania działań, które mają być implementowane w ramach planu strategicznego. Ważne jest, że na etapie definiowania celów strategicznych wyodrębnia się szczegółową zawartość domen planowania strategicznego – ma to na celu klarowną demarkację pomiędzy poszczególnymi kierunkami rozwoju.

Podstawową treścią Strategii jako programu rozwoju było uszczegółowienie celów strategicznych na poziomie operacyjnym (określenie celów operacyjnych i programów działania przypisanych do każdego z celów strategicznych, zdefiniowanie kluczowych projektów zintegrowanych). Szczegółowe plany działań, które umożliwią skuteczne osiągnięcie celów strategicznych zawierają rekomendacje podjęcia interwencji w konkretnych obszarach i kierunkach, w oparciu o możliwości wykorzystania synergii zasobów.

W ostatnim etapie strategii określono system wdrażania dokumentu, w tym metod monitoringu skuteczności osiągania celów wypracowanych na etapie planowania. Kluczowe było zdefiniowanie struktur wdrażania strategii oraz mechanizmów ewaluacji. System monitoringu i ewaluacji uwzględnia specyfikę działania miasta. Na potrzeby projektowanych procedur wykorzystano najlepsze praktyki w zakresie ewaluacji strategicznej.

05.2. Założenia Strategii rozwoju

Misja samorządu lokalnego to element, który w swojej istocie stanowi zasadę działania określającą główne wartości w odniesieniu do wyznaczonych celów strategicznych i kierunków działań, jakie zostały przyjęte do realizacji w perspektywie roku 2030. Misja wyznacza najważniejsze zamierzenia Gminy Dąbie, które koncentrują się w przede wszystkim na zapewnieniu równowagi pomiędzy potrzebami i aspiracjami mieszkańców, oczekiwaniami lokalnej gospodarki i turystów oraz utrzymaniem wysokiej jakości warunków naturalnych i środowiskowych. Można stwierdzić, że misja to nadrzędny cel przyświecający procesowi rozwoju gminy Dąbie na najbliższą dekadę. Misję gminy Dąbie określić można zatem następująco:

Misją lokalnego samorządu jest kreowanie rozwoju w oparciu o poszanowanie potrzeb wszystkich mieszkańców, uwzględnienie interesów lokalnych przedsiębiorców, tworzenie warunków rozwoju turystyki i towarzyszącej jej infrastruktury, z jednoczesnym wzmocnieniem poczucia tożsamości lokalnej, kultury i tradycji oraz ochroną wartości przyrodniczych.

Biorąc pod uwagę misję gminy Dąbie, podkreślić należy uwzględnienie w centrum koncepcji rozwojowej potrzeb mieszkańców, którzy z mocy prawa tworzą wspólnotę samorządową. Istotą

rozwoju gminy Dąbie w kolejnych latach będzie zatem zrównoważony rozwój, oparty na zasobach społeczności lokalnej, przedsiębiorcach, lokalnej kulturze i przyrodzie. Gmina Dąbie podkreśla także dążenie do aktywizacji i wsparcia KGW. Prezentowana perspektywa uwzględnia także prowadzenie rozwoju i inwestycji, z uwzględnieniem zróżnicowania terytorialnego gminy.

Sformułowane cele strategiczne odnoszą się do poszczególnych wymiarów/obszarów interwencji. Kluczowe jest umocowanie ich w narracji określającej problemy oraz zasoby endogeniczne, które wskazują na realność planowanej zmiany oraz, co najważniejsze, przedstawiają logikę interwencji, której źródła tkwią w rzetelnej diagnozie deficytów oraz potencjałów gminy Dąbie.

Wizja rozwoju Gminy Dąbie

W 2030 r. Gmina Dąbie to gmina z aktywną i prężnie działającą dla wspólnego dobra społecznością, wykorzystująca potencjał położenia oraz walory przyrodniczo-historyczne

Priorytetem będzie nie tylko rozwój gospodarczy, ale również troska o całą wspólnotę, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb najstarszych oraz wykluczonych. Gmina Dąbie zadba nie tylko o zdrowie i społeczno-kulturalny rozwój swoich mieszkańców, ale również o inwestycje i sprawne funkcjonowanie infrastruktury z poszanowaniem ekologii.

01. (Od)budowa kapitału ludzkiego

1. Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do lekarzy specjalistów oraz potrzeb osób zależnych i wykluczonych.
2. Budowanie kapitału społecznego poprzez zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców.
3. Wspieranie i rozwój organizacji pozarządowych oraz podmiotów społecznych kluczem do rozwoju.
4. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli.

02. Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy

1. Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury transportowej (drogi, ścieżki, transport publiczny).
2. Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-melioracyjnej.

4. Gmina Dąbie atrakcyjnym miejscem do mieszkania dla młodych – rozwój gminnej polityki mieszkaniowej.
5. Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów.
6. Budowa i rozwój systemu odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami.
7. Troska o bezpieczeństwo przeciwpożarowe.
8. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej.

03. Troska o wspólną przyszłość

1. Budowa świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna, ochrona środowiska i wsparcie OZE.
2. Wykorzystanie historii i kultury do aktywizacji społecznej.
3. Rozwój turystyki i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczych gminy.
4. Cyfrowa Gmina.

05.3. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Strategia Rozwoju Gminy Dąbie jest spójna z ustaleniami nadrzędnych dokumentów planistycznych, w szczególności tych na poziomie krajowym i regionalnym. Poniżej wykazano komplementarność z najważniejszymi dokumentami z ww. poziomów. Katalog dokumentów uzupełniony został o dokumenty lokalne, które wpisują się w założenia planistyczne *Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030* oraz są w jej ramach koordynowane jako poszczególne polityki i plany na poziomie gminy. Istotne z punktu widzenia tworzenia strategii jest odniesienie do zdefiniowanych w strategii województwa obszarów strategicznej interwencji, ponieważ tworzą one płaszczyznę do rozwoju gminy w konkretnych obszarach tematycznych. W rozdziale „OSI w strategii rozwoju województwa, a zakres planowanych działań gminy” zaprezentowano OSI, w które wpisuje się gmina Dąbie.

Przedmiotowe opracowanie jest zgodne m.in. z następującymi kluczowymi dokumentami:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 - KSRR 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Znajdują się tam postanowienia SOR określone w filarze rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony;
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego 2020+;

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Dąbie;
- Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2015;
- Program Rewitalizacji dla Gminy Dąbie na lata 2017– 2023.

Szczególnie istotne jest odwołanie się do konkretnych zapisów Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030, ze względu na jej kluczowy charakter w wymiarze regionalnym i przełożenie na dostępność środków finansowych w ramach projektowanego Regionalnego Programu Operacyjnego. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje 4 cele strategiczne oraz cele operacyjne i kierunki działań, które przyczynią się do osiągnięcia wizji rozwoju, przedstawionej w strategii wojewódzkiej. Według strategii województwo wielkopolskie jest regionem o silnej gospodarce i rozwiniętym społeczeństwie. Ma do dyspozycji niemałe atuty, chociażby wysoką kulturę przedsiębiorczości i tradycje pracy organicznej, rozwiniętą infrastrukturę społeczną i techniczną, zapewnia dobre warunki życia, rozwoju i pracy. Wielkopolska wyróżnia się na tle kraju, ale jej potencjały nie są rozłożone równomiernie. Warto przywołać dedykowane województwu cele operacyjne.

CEL STRATEGICZNY 1 – Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców

cel operacyjny 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu

cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia

cel operacyjny 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy

CEL STRATEGICZNY 2 – Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu

cel operacyjny 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie

cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom

cel operacyjny 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu

CEL STRATEGICZNY 3 – Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski

cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa

cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski

cel operacyjny 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej

CEL STRATEGICZNY 4 – Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem

cel operacyjny 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług

cel operacyjny 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju

W przypadku gminy Dąbie, istotne jest również odniesienie się do dokumentów, które wskazuje ustawa Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 624, 784), mianowicie: plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym i mapy zagrożenia powodziowego, a także plan przeciwdziałania skutkom suszy. Dokumenty te są ważne w procesie gospodarowania wodami i ich zapisy powinny zostać uwzględnione w strategiach rozwoju gminy. Poniżej nawiązano do zapisów tych dokumentów w zakresie bezpośrednio odnoszącym się do granic administracyjnych gminy Dąbie.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Plan gospodarowania wodami to główny dokument planistyczny dotyczący gospodarowania wodami, jest podstawą do podejmowania decyzji, które mają wpływ na kształtowanie stanu zasobów wodnych na obszarze dorzecza. Dodatkowo służy koordynowaniu działań, których celem jest poprawa stanu zasobów wodnych, poprawa możliwości korzystania z wód czy zmniejszenie ilości substancji wprowadzonych do wód i do ziemi, które mogą negatywnie oddziaływać na wody. Źródła Odry znajdują się w Górach Odrzańskich w Czechach, natomiast rzeka ta uchodzi do Zalewu Szczecińskiego. W odcinku źródłowym Odra jest rzeką górską, po czym przechodzi w ciek o charakterze wyżynnym, a następnie nizinny.

Poniżej przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), zlokalizowanych w granicach administracyjnych gminy Dąbie.

Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych w granicach administracyjnych gminy Dąbie:

- RW600001832789 - Kanał Zbylczycki,
- RW6000171832929 – Pisia,
- RW6000171832949 – Kanał Niemiecki,
- RW6000171833289 – Orłówka,
- RW600019183199 - Warta od Siekiernika do Neru,
- RW600021183311 - Warta od Neru do Teleszyny,
- RW6000231832892 - Maciczny Rów (Dopływ z Byszewa),
- RW60002318332929 - Dopływ z Zalesia,
- RW6000241832899 - Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia,
- RW600024183299 - Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia.

Tabela 1. Monitoring JCWP występujących na terenie gminy Dąbie

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW600017 1832929	Pisia	naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny	-	zagrożona
RW600017 1832949	Kanał Niemiecki	naturalna część wód	słaby stan ekologiczny	poniżej dobrego	zagrożona
RW600017 1833289	Orłówka	naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny	-	zagrożona
RW600019 183199	Warta od Siekiernika do Neru	silnie zmieniona część wód	zły potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zagrożona
RW600024 1832899	Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia	silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zagrożona
RW600024 183299	Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia	silnie zmieniona część wód	słaby potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zagrożona

źródło: GIOŚ

Tabela 2 Charakterystyka JCWPd występujących na terenie gminy Dąbie

Numer JCWPd	Ogólna ocena stanu			Cel dla stanu chemicznego			Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
	2012	2016	2019	2012	2016	2019	
PLGW600062	dobry	słaby	słaby	słaby	dobry	dobry	zagrożona
PLGW600071	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	zagrożona
PLGW600072	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: GIOŚ

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju

Program Wodno-Środowiskowy Kraju jest jednym z podstawowych dokumentów planistycznych dotyczących ochrony, gospodarowania i zarządzania zasobami wodnymi w Polsce. Opracowywany jest w celu programowania i koordynowania działań, które zmierzają do realizacji celów środowiskowych, tj.:

- niepogarszanie stanu części wód;
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych;

- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W *Programie* opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM>2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG) (Dz. U. UE L z dnia 30 maja 1991 r.) warunkami koniecznymi do spełnienia przez aglomerację są następujące wymogi:

- I. Wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiada przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze (art. 10 dyrektywy 91/271/EWG).
- II. Standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach uzależnione są od wielkości aglomeracji. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami ustawy Prawo wodne i Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych. W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów (art. 4 lub/i 5 dyrektywy 91/271/EWG).
- III. Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98 % poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% niezbranego siecią kanalizacyjną ładunku nie może być większe niż 2 000 RLM. Ładunek niezbrany siecią musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji (art. 3 dyrektywy 91/271/EWG).

Zgodnie z wymogami prawa oraz interpretacją KE należy tak planować granice aglomeracji, aby w jak największym stopniu cały produkowany przez aglomerację ładunek ścieków był zbierany siecią kanalizacyjną i odprowadzany na oczyszczalnię ścieków albo do końcowego punktu zrzutu ścieków komunalnych. Dlatego w aglomeracjach ujętych w KPOŚK powinien zostać osiągnięty blisko 100% poziom obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (% RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego). Pozostali mieszkańcy aglomeracji, nieobsługiwani przez zbiorcze systemy kanalizacyjne, powinni korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków.

Cały ładunek zanieczyszczeń powstających w aglomeracji powinien być doprowadzany do oczyszczalni obsługującej aglomerację albo końcowego punktu zrzutu tych ścieków, a w uzasadnionych przypadkach usuwany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska. Każdy przypadek stosowania systemów indywidualnych do odprowadzania bądź odprowadzania i oczyszczania ścieków z terenu aglomeracji wymagać będzie szczegółowych wyjaśnień. W każdym przypadku jednak oczyszczalnie obsługujące aglomerację powinny być przystosowane do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji.

Jednocześnie zgodnie z wymogami KE zastosowano hierarchię zgodności z artykułami 3, 4, 5 i 10 dyrektywy 91/271/EWG. Oznacza to, że jeżeli aglomeracja nie spełnia wymogu w zakresie ww. warunku wynikającego z art. 3 dyrektywy 91/271/EWG, to uznaje się, że równocześnie nie spełnia pozostałych warunków dyrektywy.

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Nadrzędnym celem PZRP jest „ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej”.

Gmina Dąbie znajduje się w regionie wodnym Warty, ze zlewnią planistyczną w Poznaniu.

Wśród celów głównych zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze Odry, wskazuje się:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym

*Rysunek 1. Obszar gminy zagrożony powodzią
 źródło: Opracowanie własne na podstawie www.dabie.e-mapa.net*

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Przywołany plan to pierwszy dokument planistyczny w Polsce o zasięgu ogólnokrajowym i związanym ze zjawiskiem suszy. Służy on przede wszystkim planowaniu działań, które mają na celu przeciwdziałanie, zapobieganie skutkom suszy.

Do celów szczególnych PPSS należą:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Według klas łącznego zagrożenia suszą, na które składa się zagrożenie suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną, obszar gminy Dąbie określono jako silnie zagrożony suszą.

Należy podkreślić, że Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 to dokument w pełni realizujący i wpisujący się w obowiązujące przepisy prawa. Dokument gwarantuje realizację spójnej

polityki z poziomu lokalnego w ramach zarządzania rozwojem. Prezentowane opracowanie zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi przytoczonymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi oraz aktami prawnymi, co zapewnia na etapie realizacji osiągnięcie efektu synergicznego.

W planie przedstawiony jest katalog działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych wyodrębnionych w planie. Wśród tych działań wskazuje się m.in.:

- retencję wód opadowych na terenach zurbanizowanych,
- budowę ujęć wody pitnej wód podziemnych i powierzchniowych,
- budowę oraz przebudowę urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych.

Należy podkreślić, że Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 jest dokumentem, który jest spójny i w pełni realizuje zapisy nadrzędnego dokumentu planistycznego województwa wielkopolskiego. Prezentowany dokument został opracowany zgodnie z wszystkimi przytoczonymi dokumentami strategicznymi, co zapewnia na etapie realizacji osiągnięcie efektu synergicznego.

05.4. Zasady tworzenia Strategii

Zaktywizowanie i zaangażowanie mieszkańców w proces tworzenia dokumentu o charakterze strategicznym jest kluczowym zadaniem dla władz lokalnych. Zgodnie z zaleceniami tworzenia lokalnych strategii, również Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 powstawała w oparciu o szereg zasad:

01. Zasada zrównoważonego rozwoju

Mającą umocowanie w art. 5 Konstytucji RP, zasada zrównoważonego rozwoju jest w tym przypadku rozumiana jako „taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”. Twórcy strategii pamiętali więc, aby przy planowaniu celów gospodarczy i społeczny rozwój był kompatybilny z środowiskiem.

02. Zasada zgodności

Zasada zgodności z dokumentami strategicznymi lokalnymi i wyższego rzędu, planistycznymi i programowymi szczebla wspólnotowego, krajowego i regionalnego. W myśl tej zasady, wszystkie planowane działania muszą uwzględniać cele i wytyczne takich dokumentów jak strategia powiatu (powiat kolski), województwa (województwo wielkopolskie) oraz kraju (Polska). Równocześnie żadne

z wytyczonych zadań nie może stać w sprzeczności z zapisami dokumentów uchwalonych przez sąsiadujące gminy. Dzięki stosowaniu się do tej zasady możliwe jest koordynowanie wspólnych działań z gminami ościennymi, wpisując się w misje powiatu czy województwa, co przyniesie zwiększone korzyści dla każdej ze stron.

03. Zasada Konsultacji

Obligatoryjna i bezsprzecznie niezwykle istotna dla uchwalenia strategicznego dokumentu przynoszącego korzyści dla całej społeczności lokalnej jest zasada konsultacji społecznych. Na etapie tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030, projekt dokumentu konsultowany był z:

- sąsiednimi gminami;
- lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi – w spotkaniach otwartych dot. wizji i misji gminy uczestniczyli przedstawiciele organizacji społecznych, grup nieformalnych oraz przedsiębiorcy i producenci żywności;
- mieszkańcami gminy – wszystkie spotkania miały charakter otwarty, a także mieszkańcy mieli możliwość zgłaszania swoich uwag po zamieszczeniu projektu na stronie internetowej Urzędu Miejskiego. Przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców, których wyniki znajdują się w niniejszym dokumencie;
- Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Poznaniu.

Każdorazowo informacja o prowadzonych konsultacjach (w formie spotkań, ankiety czy możliwości zgłaszania uwag) była upubliczniona na stronie internetowej wraz z informacją dotyczącą terminu i sposobu przekazywania uwag. Prowadzone konsultacje opierały się na Siedmiu Zasadach Konsultacji: zasada dobrej wiary, zasada powszechności, zasada przejrzystości, zasada responsywności, zasada przewidywalności, zasada koordynacji, zasada poszanowanie interesu ogólnego. Mimo iż prawnie władze lokalne nie są zobowiązane do tego, aby wynik procesu konsultacji był wiążący przy podejmowaniu decyzji, to z pewnością wszystkie spotkania oraz uwagi zgłoszone na tym etapie prac nad Strategią Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 okazały się niezwykle cenne przy formułowaniu celów i zadań na przyszłość.

05.5. Etapy tworzenia Strategii

Na etapie przygotowań do prac nad Strategią Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030, władze gminy jasno określiły, że istotną rolę w pracach nad dokumentem powinna odegrać lokalna społeczność. Podjęto więc decyzję o szerokim zaangażowaniu mieszkańców gminy w proces powstawania Strategii. W tym celu na mocy Zarządzenia nr OS.0050.27.2021 Burmistrza Miasta Dąbie z dnia

31 maja 2021 r. powołano Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 (w oparciu o art. 30 ust. 1, ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz uchwałą Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 25 maja 2021 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021 – 2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju).

Zarządzenie dot. powołania Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 zawiera także wykaz zadań zespołu. Są to:

1. opracowanie założeń do projektu strategii;
2. bieżący kontakt z wykonawcą dokumentu w celu wymiany niezbędnych informacji i dostarczenia materiałów służących opracowaniu Strategii;
3. merytoryczna współpraca z wykonawcą w zakresie konsultacji społecznych i prowadzenia działań informacyjnych;
4. uczestnictwo w warsztatach — określenie misji, wizji, celów i działań strategicznych.

Zaznaczono także możliwość udziału w pracach nad dokumentem strategicznym osób spoza składu Zespołu, których działalność ma istotne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju Gminy Dąbie. Tak dobrany zespół w ocenie władarzy posiada doświadczenie, a także kompetencje w zakresie diagnozowania potrzeb i oczekiwań mieszkańców. W procesie tworzenia dokumentu, autorki strategii wielokrotnie pozyskiwały informacje oraz opinie od członków Zespołu.

01. Pierwszy etap prac

Pierwszym etapem prac nad Strategią Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 było spotkanie zapoznawcze, dzięki któremu możliwe było poznanie charakterystyki gminy. W tym celu autorki strategii udały się wraz z Radnymi oraz przedstawicielami Urzędu Miejskiego, a także Sołtysami i Sołtyskami na Komisję Terenową Rady Miejskiej w Dąbiu w dniu 18 maja 2021 r. Spotkanie to umożliwiło poznanie lokalnych władz, struktury gminy oraz nakreślenie ram współpracy.

02. Drugi etap prac – warsztaty partycypacyjne

Kolejnym etapem prac były warsztaty partycypacyjne, w których udział wzięł Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 wraz z zaproszonymi gośćmi.

Warsztaty odbyły się 11 czerwca 2021 r. w Dąbiu. W czasie spotkania wykorzystano techniki i metody pracy w grupie, dzięki którym z sukcesem pobudzono kreatywność uczestników spotkania. Warsztaty rozpoczęły się powitaniem uczestników przez Burmistrza Miasta Dąbie – Tomasza Ludwickiego, który gorąco zachęcił uczestników do partycypacji w procesie kreowania celów Gminy Dąbie na przyszłość.

Następnie moderatorki przedstawiły informacje teoretyczne dotyczące istoty dokumentów strategicznych oraz zasad ich tworzenia. Ważnym elementem spotkania, dającym asumpt do dalszych prac, było przeprowadzenie otwierającej dyskusji dotyczącej sukcesów i niepowodzeń Gminy Dąbie w ostatnich 5-6 latach.

06. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

06.1. Podmiot, przedmiot i zakres strategii

Strategia rozwoju każdego podmiotu, dla właściwego funkcjonowania, a także stworzenia możliwości jej wykorzystania, winna mieć określony podmiot, czyli głównego wykonawcę strategii, a także adresatów działań podjętych w ramach strategii; przedmiot, czyli założenia strategii oraz działania, które w jej ramach zostały zaplanowane; zakres czasowy, czyli okres jej obowiązywania i realizacji; horyzont, czyli czas, w którym widoczne będą skutki proponowanych w strategii działań.

01. Podmiot strategii

- władze samorządowe Gminy Dąbie, które będą odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań sformułowanych w strategii;
- mieszkańcy i mieszkanki Gminy Dąbie, uczestniczący w wykonywaniu zadań przewidzianych strategią, a także będący odbiorcami oferowanych w ramach tych zadań usług i wydarzeń;
- różnego rodzaju firmy, organizacje oraz inne podmioty, które wraz z władzami Gminy Dąbie podejmą się realizacji strategii, a także będą wykonywać zadania strategią przewidziane.

02. Przedmiot strategii

- wartości, z których składa się Gmina Dąbie, a więc wartości materialne (infrastruktura, nieruchomości, organizacje społeczne, podmioty gospodarcze, instytucje publiczne, kapitał ludzki) oraz wartości niematerialne (kapitał społeczny, kapitał kulturowy, walory przyrodnicze);
- relacje łączące podmioty strategii, ale też łączące wartości Gminy Dąbie z wartościami ponadlokalnymi;
- aktualne i przyszłe zadania wykonywane przez zdefiniowane podmioty w ramach realizacji strategii.

03. Zakres czasowy strategii

Zakres czasowy ustalono na dziesięć lat od 2021 do 2030. Jest to okres, na który zaplanowano działania przewidziane w Strategii Rozwoju Gminy Dąbie. Przy tym należy zaznaczyć, że rok 2021 jest rokiem formułowania nowej strategii i przygotowań do jej wdrożenia. W pełni realizacja niniejszej strategii rozpocznie się od 2022 r. i potrwa przez kolejne 10 lat.

04. Horyzont czasowy strategii

W przypadku horyzontu czasowego istotne jest zwrócenie uwagi nie tylko na okres obowiązywania strategii, ale również na czas, kiedy będą widoczne skutki podjętych w jej ramach działań. Należy zakładać, że realizowane w ramach Strategii Gminy Dąbie zadania nie zakończą się w grudniu 2030 r., a prawdopodobnie będą trwały jeszcze przynajmniej przez kilka lub kilkanaście miesięcy. Również skutki tych działań będą widoczne jeszcze długo po wygaśnięciu strategii. Dodatkowo, w przypadku strategii formułowanych dla jednostek samorządu terytorialnego realizowanych przez konkretne władze lokalne, należy uwzględniać również cykle wyborcze dotyczące tychże władz. Najbliższe wybory samorządowe odbędą się – zgodnie z wyborczym kalendarzem – w 2023, a kolejne w 2028 i 2033 r. Oznacza to, że zapisy strategii i zaplanowane w jej ramach działania będą wpływały również na działalność władz wybranych w 2028, a rządzących do 2033 r.

05. Podstawy prawne tworzenia strategii

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

06.2. Miasto i Gmina Dąbie

Dąbie to położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego gmina miejsko-wiejska. Należy ona do powiatu kolskiego i zajmuje powierzchnię 130 km². W jej skład wchodzi 24 sołectwa.

Dąbie – wzmiankowane w 1232 roku, prawa miejskie uzyskało w 1423 r. Od 1793 roku miasto Dąbie znajdowało się pod zaborem pruskim, natomiast w 1807 roku znalazło się w Księstwie Warszawskim, a w 1815 w granicach Królestwa Polskiego.

Przez teren gminy przebiega magistrala kolejowa Herby Nowe-Gdynia oraz autostrada A2. Dodatkowo, w gminie krzyżują się dwie drogi wojewódzkie - nr 473 oraz nr 263.

Na terenie gminy znajdują się również źródła gorących wód o bogatym składzie chemicznym. Położone są one we wsi Tarnówka, w odległości około 3 km od Dąbia.

Funkcja Gminy

Dąbie pełni funkcję kulturalną, edukacyjną, usługową, administracyjną.

Miasto oferuje wachlarz wydarzeń sportowych i kulturalnych. Aktywność w tej sferze dopełnia działalność licznych organizacji pozarządowych. Miasto jako ośrodek edukacji skupia na swoim terenie dwa poziomy edukacji: przedszkola, szkoły podstawowe. Na terenie miasta znajdują się instytucje oferujące usługi o charakterze administracyjnym, publicznym o zasięgu lokalnym.

Stosunki zewnętrzne

Stosunki zewnętrzne gminy Dąbie opierają się na partnerstwie i współpracy zagranicznej. Współpraca międzynarodowa stanowi jeden z elementów kształtowania rozwoju turystycznego, kulturowego i społecznego gminy. Dąbie prowadzi współpracę z gminą partnerską Wielka Dymarka na Ukrainie w obwodzie kijowskim.

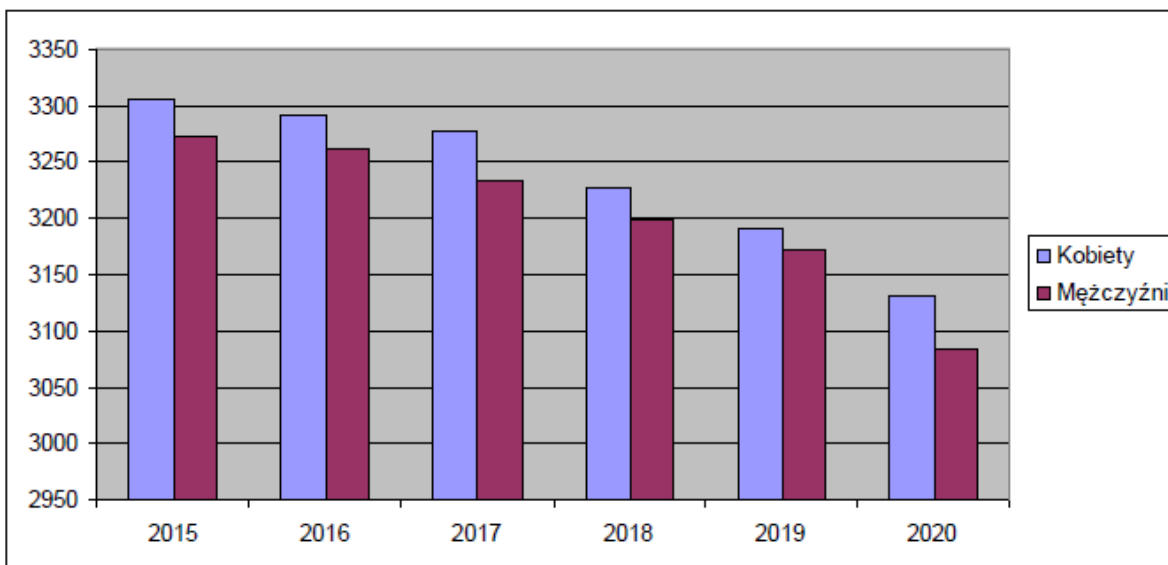
Najważniejszym spoiwem pomiędzy partnerami jest wymiana doświadczeń w aspektach kulturalnych, naukowych, sportowych, zarządzania rozwojem lokalnym oraz organizowanie wymian młodzieży szkolnej. Inicjowane w tych celach są liczne kontakty środowiskowe mieszkańców, uczniów, pracowników i przedstawicieli Urzędu Miasta. W ramach partnerstwa realizowane są również wspólne projekty transgraniczne z udziałem środków europejskich.

06.3. Demografia

Zgodnie z danymi Ewidencji Ludności, gminę Dąbie zamieszkuje 6290 osób (stan na 31.12.2020r). W okresie ostatnich lat odnotowano spadek liczby ludności gminy. Zaobserwowano utrzymujący się ujemny przyrost naturalny.

Liczba ludność zameldowanej na pobyt stały i czasowy według stanu na dzień 31.12.2020 r. to 6290 w tym: 3155 kobiet i 3135 mężczyzn. Liczba dzieci urodzonych w 2020 roku to: 69.

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ubiegłych latach utrzymywał się mniej więcej na stałym poziomie około 16,6%. Natomiast odsetek ludności w wieku produkcyjnym maleje każdego roku. Na początku analizowanego okresu wynosił 62,6%, a w 2020 roku wyniósł już 60%. Spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym przekłada się na wzrost ilości osób w wieku poprodukcyjnym, których udział w ludności ogółem w 2020 roku wyniósł 23,4%. W latach 2015-2020 przyrost naturalny stanowił wartość ujemną, którego wartość zmieniała się w każdym roku. Dodatkowo, saldo migracji w ubiegłych latach także wyrażane jest poprzez wartość ujemną. W 2020 roku saldo migracji wyniosło -6,4 na 1 000 osób.

Rysunek 2 Ludność gminy Dąbie w latach 2015-2020
 źródło: Raport o stanie gminy Dąbie za 2020 rok.

06.4. Edukacja i kultura

Działalność edukacyjną w Gminie Dąbie prowadziły następujące placówki oświatowe:

- Przedszkole Miejskie w Dąbiu,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dąbiu,
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Chełmnie (z oddziałami przedszkolnymi),
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Mikołajczyka w Karszewie (z oddziałem przedszkolnym i punktem przedszkolnym).

Mieszkańcy Gminy Dąbie najbardziej zadowoleni wydają się być z dostępności i jakości edukacji, zarówno na poziomie przedszkolnym (blisko 70% zadowolonych i tylko 6% oceniających tę kategorię źle lub bardzo źle), jak i na poziomie podstawowym (blisko 80% ocenia dobrze lub bardzo dobrze, a tylko 3% źle lub bardzo źle). Generalnie, edukację można by uznać za najmocniejszą stronę Gminy Dąbie, jednak część jej mieszkańców zwraca uwagę na słaby dostęp do szkolnictwa na poziomie średnim (36% ocenia źle lub bardzo źle, a 38% dobrze lub bardzo dobrze). Całkiem dobrze oceniany jest jeszcze dostęp i jakość opieki społecznej (38% zadowolonych i tylko 17,5% oceniających źle lub bardzo źle).

W kategorii dotyczącej poziomu wykształcenia mieszkańców dominująca jest grupa osób, które oceniają ten poziom średnio (ponad 53%), a co trzeci ankietowany ocenia tę kategorię dobrze lub bardzo dobrze. Więcej pracy i zaangażowania mieszkańcy Dąbia oczekują natomiast w kwestii dostępności i jakości opieki zdrowotnej (co czwarty ocenia ją źle lub bardzo źle, a 27% dobrze lub bardzo dobrze).

Gmina Dąbie przywiązuje dużą wagę do rozwoju kultury. Jednostkami odpowiedzialnymi za prowadzenie działalności związanej z kulturą są Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Bibliotekę

Publiczną. W zakresie prowadzonej działalności skupiają się w szczególności na edukacji kulturalnej, zaspakajaniu potrzeb i zainteresowań kulturalnych lokalnej społeczności. Ośrodek Kultury stwarza warunki dla rozwoju amatorskich ruchów artystycznych, ich prezentacji i promocji. W instytucji działają zespoły artystyczne: Miejsko-Strażacka Młodzieżowa Orkiestra Dęta, zespół folklorystyczny „Nadnerzanki”. Jest siedzibą wielu stowarzyszeń i organizacji działających na terenie miasta i gminy, np. Towarzystwa Przyjaciół Miasta Dąbia, Związku Emerytów i Rencistów, Związku Kombatantów, Dąbskiej Akademii Futbolu, Fundacji Dąbie Naszych Marzeń, Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

06.5. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbiu (MOPS). Podstawowym celem ośrodka jest pomoc rodzinom i osobom przeżywającym trudną sytuację życiową.

W ramach pomocy społecznej świadczone są:

- świadczenia materialne: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe pieniężne,
- świadczenia w naturze, np. opał, posiłki, artykuły żywnościowe, paczki świąteczne, spotkania okolicznościowe dla osób samotnych, dożywianie,
- usługi opiekuńcze,
- działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym,
- poradnictwo i interwencja w rodzinach, w których występują dysfunkcje.

06.6. Rynek pracy

Podstawą gospodarki w Gminie Dąbie stanowią małe i średnie przedsiębiorstwa. Około 90% zarejestrowanych w gminie Dąbie przedsiębiorstw prowadzonych jest przez osoby fizyczne na podstawie wpisu dokonanego w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Najwięcej podmiotów gospodarczych działa w sekcji G (handlu hurtowego i detalicznego, w branży budowlanej, naprawy pojazdów samochodowych. Według danych z 2020 roku zawartych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzonej przez Ministra właściwego do spraw gospodarki na terenie Gminy Dąbie zarejestrowanych było 100 podmiotów gospodarczych (osoby fizyczne). Liczba bezrobotnych w Gminie Dąbie w grudniu 2020 roku wyniosła 114 osób 66 kobiet, 48 mężczyzn, jest to znaczący spadek w porównaniu z latami wcześniejszymi, kiedy to bezrobocie było bardzo wysokie. Działania na rzecz ograniczenia bezrobocia i łagodzenia jego skutków pozostają przede wszystkim w gestii Powiatowego Urzędu Pracy w Kole. W działania te włączyła się Gmina Dąbie poprzez organizację prac publicznych, staży, prac interwencyjnych.

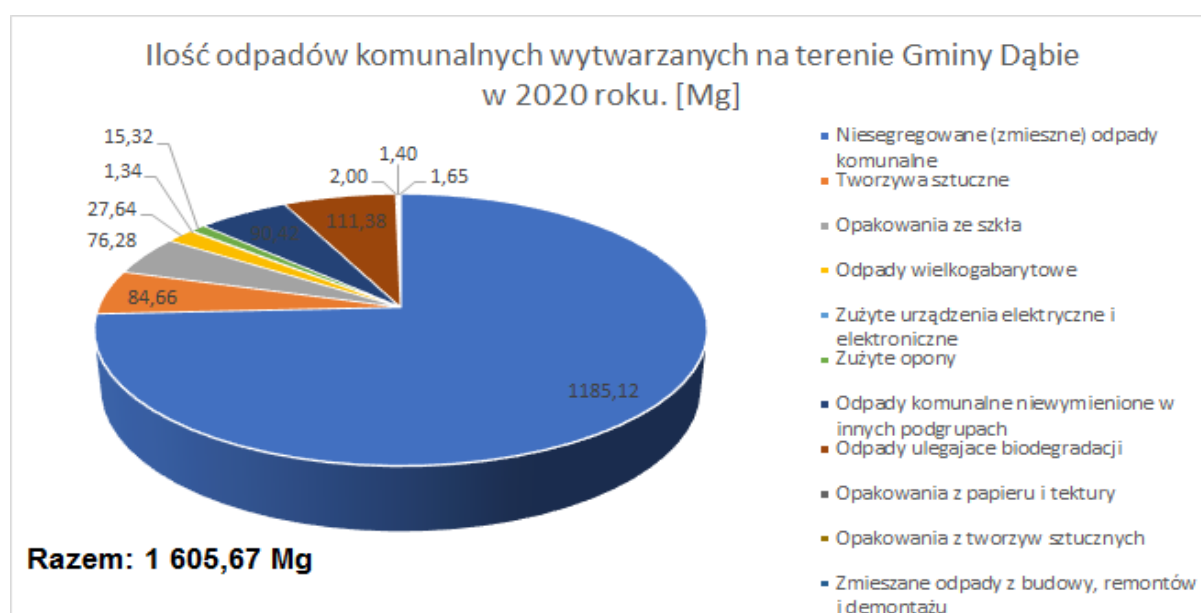
06.7. Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska

Charakterystyka infrastruktury technicznej gminy obejmuje następujące elementy: uzbrojenie w sieć kanalizacyjną, wodociągową oraz usuwanie śmieci. Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa i ciepłownicza.

Z sieci wodociągowej na terenie gminy Dąbie w 2020 r. korzystało 84,9% ogółu ludności, a podłączonych do niej było 1 830 budynków mieszkalnych. Długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła 216,0 km. Z sieci kanalizacyjnej korzystało natomiast 25,2 % ogółu ludności, a podłączonych do niej było 471 budynków mieszkalnych. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej wynosiła 10,32 %. Za pozytywny stan należy uznać fakt, że co roku widoczny jest niewielki wzrost w zakresie korzystania z urządzeń sieciowych, zarówno wodociągowych jak i kanalizacyjnych.

Wskaźnik ścieżek rowerowych na 100 km² w 2020 r. wynosił 1,07. Jednakże, długość ścieżek rowerowych jest bardzo niska i wynosi zaledwie 1,4 km, jest to niedostateczna liczba ścieżek rowerowych dostrzegalna przez mieszkańców. Istnieje zatem potrzeba rozwoju układu infrastruktury rowerowej w celu poprawy warunków dla ruchu rowerowego.

Gospodarką odpadami zajmuje się Urząd Miejski w Dąbiu. Na terenie gminy funkcjonuje jeden punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), zlokalizowany przy ulicy Przemysłowej 1. W 2020 r. na terenie gminy Dąbie było 4 966 osób wskazanych w deklaracjach za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym 4 907 osób zadeklarowało selektywne zbieranie odpadów. Poniższy wykres przedstawia ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Dąbie w 2020 r.

Rysunek 3. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Dąbie w 2020 roku. [Mg]
źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Dąbie za rok 2020

06.8. Analiza SWOT Gminy Dąbie

Mocne strony

Działalność rolnicza rozbudowana na terenie gminy, dzięki wykorzystaniu korzystnego ukształtowania terenu, a także rozbudowanej infrastruktury. Wytwórcy rolni mają wielopokoleniowe tradycje, a także dobre warunki dla rozwoju hodowli.

Zabytki – w zakresie zabytków znajdujących się na terenie gminy należy wyróżnić: kościoły w Dąbiu (1809 r), w Chełmnie (1875 r.) oraz położony w Dąbiu kościół ewangelicko-augsburski (1806 r.), synagoga (1889 r.) i zbior baptyistów (1939 r.) oraz ratusz miejski datowany na 1814 r. W odległości kilku kilometrów od miasta w kierunku Koła znajduje się Muzeum Byłego Niemieckiego Obozu Zagłady w Chełmnie nad Nerem (Kulmhof am Ner), który Niemcy utworzyli w grudniu 1941 r.

Przedsiębiorczość – na terenie gminy działają przede wszystkim małe i średnie przedsiębiorstwa. Łącznie na terenie gminy zarejestrowanych jest 100 podmiotów gospodarczych. Zgodnie ze stanem na grudzień 2020 r. liczba osób bezrobotnych wynosiła 114. Dla osób bezrobotnych, przy współpracy z Powiatowym Urzędem pracy w Kole, gmina organizuje prace publiczne, staże oraz prace interwencyjne.

Zaplecze oświatowe – niewątpliwym atutem Gminy jest oświata, będące w odniesieniu do wyników edukacyjnych na zadowalającym poziomie.

Zasoby ludzkie - na terenie gminy działa kilka stowarzyszeń, m.in. Towarzystwo Przyjaciół Miasta Dąbia, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Fundacja „Dąbie Naszych Marzeń” oraz koła gospodyń wiejskich, które aktywnie uczestniczą w życiu gminy. Gminę od 16 lat reprezentuje zespół folklorystyczny Nadnerzanki, który odnosi sukcesy w krajowych konkursach, a także Miejsko-Strażacka Młodzieżowa Orkiestra Dęta.

Efektywne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych – dzięki temu możliwa jest realizacja licznych inwestycji oraz stałe podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Zarządzanie –w ocenie uczestników warsztatów Gmina Dąbie jest bardzo dobrze zarządzana. Przejawia się to m.in. w otwartości na współpracę z inwestorami, a także instytucjami społecznymi, co w efekcie poprawia komfort życia wszystkich mieszkańców.

Uporządkowany plan zagospodarowania przestrzennego – na terenie gminy obowiązują dwa plany miejscowe przygotowane w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawę z dnia 27 marca 2004 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym: miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbie, uchwalony uchwałą nr XVI/110/2004 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 12.05.2004 r. oraz miejscowy plan zagospodarowania

przestrzennego Gminy Dąbie, uchwalony uchwałą nr XVI/111/2004 Rady Miejskiej w Dąbiu z dnia 12.05.2004 r. Uchwały te w miarę potrzeb gminy są uaktualniane.

Rozwój podmiotów ekonomii społecznej – w Gminie Dąbie prężnie działa Spółdzielnia Socjalna „Ale smacznie”. Spółdzielnia powstała w 2016 r. Zajmuje się świadczeniem usług gastronomicznych: dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, obiady na wynos, organizacja imprez okolicznościowych, obsługa imprez plenerowych w formie stanowiska gastronomicznego, pieczenie ciast i tortów na zamówienia. Ponadto świadczy usługi bieżącego utrzymania dróg na terenie gminy: koszenie poboczy, naprawa nawierzchni, sprzątanie, odmulanie rowów.

Centrum Rehabilitacji „SALUS” powstało dzięki współpracy Spółdzielni Socjalnej "Ale Smacznie" z Gminą Dąbie. Centrum „SALUS” pozwala na zaspokojenie potrzeb mieszkańców pod kątem usług rehabilitacyjnych oraz stanowi dobre podstawy do rozwoju usług medycznych i opiekuńczych na terenie gminy.

Klub Seniora – utworzony dzięki środkom pozyskanym w ramach programu „Senior+”. Organizowane są zarówno zajęcia ruchowe (fitness, gimnastyka, nordic walking, zajęcia na otwartej przestrzeni OSA), zajęcia manualne (warsztaty plastyczne, florystyczne), rozrywki intelektualne takie jak gry karciane, gry w szachy, warsztaty literackie. W ramach klubu przeprowadzono też pogadanki tematyczne z zakresu zdrowego odżywiania, chorób układu krążenia i ich profilaktyki, a także wyjścia do kina – „Małe Kino Społecznościowe w Dąbiu”.

Produkt lokalny -Gmina Dąbie może poszczycić się posiadaniem produktu lokalnego w postaci uprawy ogórka. Wieloletnie tradycje owocują organizacją corocznej imprezy plenerowej pt. „Dzień Ogórka”, która przyciąga na wspólne świętowanie również mieszkańców okolicznych gmin.

Słabe strony

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna – istniejąca infrastruktura wodociągowa wymaga modernizacji. Ponadto, poza miastem Dąbie nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej, której rozwój stanowi wyzwanie ze względu na rozproszenie wiosek. Dodatkowo, modernizacji wymaga także kanalizacja deszczowa.

Infrastruktura drogowa – drogi oraz chodniki wymagają modernizacji a Gmina nie posiada wystarczającego budżetu na te inwestycje.

Migracja młodzieży oraz brak ofert dla młodzieży - młodzi ludzie opuszczając Gminę Dąbie w celu kontynuowania edukacji najczęściej nie wracają w rodzinne strony. Wynika to z faktu, iż w gminie nie ma atrakcyjnych miejsc pracy dla młodych ludzi oraz brakuje oferty kulturalno-rozrywkowej dla młodych, a także miejsc w przedszkolu, gdzie wprowadzone są limity przyjmowanych dzieci.

Brak wykwalifikowanych pracowników - szczególnie w zakresie pomocy społecznej, rolnictwa, obsługi maszyn specjalistycznych oraz niechęć mieszkańców do przebranżowienia się i podejmowania kursów specjalistycznych.

Rozdrobnione budownictwo mieszkalne i rolnicze

Niedoinwestowana kultura – w opinii mieszkańców zasoby kulturalne gminy (np. zabytki, tradycje) mogłyby zostać efektywniej wykorzystane przy zaangażowaniu odpowiednio wyższych środków finansowych.

Brak dostępu do Internetu szerokopasmowego na wsiach

Brak żłobka – ze względu na niewielki przyrost naturalny gmina nie może pozyskać dotacji zewnętrznej na utworzenie placówki opiekuńczej dla dzieci do lat 3.

Niewystarczająca infrastruktura ciągów rowerowo-piesznych

Przestarzała zabudowa

Transport publiczny – brak sprawnego, niezawodnego i dostępnego transportu publicznego (np. nieczynna już stacja PKP) uniemożliwia komunikację m.in. z miastem powiatowym.

Szanse

Położenie - bliskość autostrady A2 – w odległości 2 km od miasta Dąbie znajduje się węzeł autostrady, sąsiedztwo dróg wojewódzkich, a także magistrala kolejowa Herby Nowe – Gdynia, co stanowi o atrakcyjnym położeniu gminy.

Występowanie złóż wód termalnych - Gmina Dąbie może poszczycić się złożami zasobów geotermalnych pod ziemią które odkryto w latach 60. XX wieku, w pobliżu drogi powiatowej nr 3416P, łączącej miejscowości Grabina Wielka i Lisice.

Natura -Gmina Dąbie może poszczycić się wyjątkowo bogatą fauną i florą – na jej terenie znajdują się trzy obszary Natura 2000 (PLB100001 Pradolina Warszawsko-Berlińska – w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występuje w oddz. 280-283, 284a, b obrębu Chełmno, Leśnictwa Dąbie; PLB300002 Dolina Środkowej Warty – na gruntach administrowanych przez nadleśnictwo występuje w uroczysku Gaj Leśnictwa Dąbie; PLH100006 Pradolina Bzury- Neru terytorialnie pokrywa się z Pradolina Warszawsko-Berlińską). Obszary te przyciągają przede wszystkim ornitologów. Ponadto na terenie gminy znajdują się liczne punkty widokowe oraz przepływają dwie rzeki. Na obszarze gminy znajdują się także tereny, które mogą zostać wykorzystane pod stworzenie kompleksu rekreacyjno-leczniczego na bazie wód termalnych. Wszystko to czyni gminę atrakcyjną pod względem przyrodniczym oraz turystycznym.

Rozwój inwestycji z zakresu fotowoltaiki

Projektowana obwodnica Dąbia

Przebudowa drogi w kierunku Kłodawy

Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych

Aktywizacja obszarów wiejskich w ramach ogólnopolskich i wojewódzkich programów

Pozyskiwanie inwestorów

Bliskość Uniejowa – czyli ważnego ośrodka na turystycznej mapie Polski

Współpraca z sąsiednimi gminami, powiatem oraz stowarzyszeniami i związkami

Trend osiedlania się na wsi

Rozwój agroturystyki

Rozwój e-usług

Trend wspierania i aktywizacji mikro i małych przedsiębiorstw na poziomie krajowym

Współpraca z uczelniami wyższymi

Zagrożenia

Spadek liczby ludności -zgodnie z danymi dot. ewidencji ludności, Gmina Dąbie zamieszkiwana jest przez 6290 osób (dane z dn. 31.12.2020 r.): 3155 kobiet oraz 3135 mężczyzn. Przyrost naturalny jest ujemny (w roku 2020 urodziło się 69 dzieci). W ostatnich latach notowany jest spadek liczby ludności.

Historyczny układ urbanistyczny -wpływa m.in. na zwiększenie kosztów remontu chodników czy budynków w centrum miasta.

Wzrost podatków i opłat

Estetyka budynków

Brak własnych gruntów -Gmina Dąbie nie posiada własnych terenów, które mogłyby zostać przeznaczone pod inwestycje. Dużym problemem jest rozdrobnienie działek, które w znaczącym stopniu utrudnia podejmowanie negocjacji z inwestorami.

Smog - problem spalania odpadów z fabryki mebli oraz niechęć mieszkańców do zmiany formy ogrzewania.

Dochody gminy niewystarczające na realizację wszystkich potrzeb mieszkańców oraz inwestycji

Brak systemowego wsparcia z zakresu opieki nad osobami starszymi i zależnymi - brakuje rozwiązań, które kompleksowo zajmowałyby się problemem opieki nad osobami starszymi, zależnymi, z niepełnosprawnościami – zadanie to spada na gminę, która nie posiada środków, rozwiązań i kadry.

Bliskość Uniejowa jako zagrożenie – potencjalni turyści w pierwszej kolejności wybiorą duży i rozbudowany ośrodek, wypromowany zamiast Dąbia.

Tereny zalewowe -zbiornik retencyjny Jeziorsko – zrzuty wody bez wcześniejszego informowania powodują uszkodzenia upraw lokalnych rolników

Słaba drożność cieków wodnych, brak bezpośredniego dostępu do rzek

Niezagospodarowany teren Natury 2000 - zaniedbane, nieużyteczne tereny oraz tereny z licznymi ograniczeniami dotyczącymi upraw ze względu na naturalnie występującą faunę i florę.

Wzrost natężenia ruchu

Gasnąca aktywność mieszkańców

Zwiększenie zadań dla gminy bez wsparcia finansowego

Kwestie epidemii

06.9. Badanie potrzeb mieszkańców Gminy Dąbie

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w sierpniu 2021 r. i wzięło w nim udział 100 mieszkańców Gminy Dąbie. Odpowiadali oni na kilka pytań związanych z oceną warunków i jakości życia w gminie, sposobem postrzegania wybranych zagrożeń dla przyszłego rozwoju gminy oraz dotyczące priorytetów tego rozwoju.

Większość ankietowanych stanowiły kobiety – były one autorkami aż blisko 74% udzielonych odpowiedzi. Grupą, która najchętniej udzielała odpowiedzi na pytania byli mieszkańcy w średnim wieku, 36-50 lat. Stanowili oni nieco ponad jedną trzecią respondentów (36,4%). Co czwarty ankietowany należał do grupy 26-35 lat (25,3%), natomiast blisko co piąty do grupy 51-65 lat (19,2%). Nieco ponad 17% respondentów to młodzi w wieku 18-25 lat. Najmniej odpowiedzi uzyskano od najstarszych mieszkańców gminy – w ankiecie wzięło udział tylko 2% osób po 65 roku życia. Nie odnotowano respondentów niepełnoletnich.

Większość respondentów, którzy oceniali w ankiecie sposób funkcjonowania gminy oraz określili jej priorytety rozwoju, posiadała wyższe wykształcenie (zadeklarowało je 55,6%). Kolejne nieco ponad 27% ankietowanych posiadało wykształcenie średnie, a 15% wykształcenie zawodowe. Tylko 1% ankietowanych zadeklarowało wykształcenie podstawowe. Dominującą aktywnością zawodową wśród respondentów była praca w sektorze publicznym (51%). Co piąty ankietowany zadeklarował pracę u pracodawcy z sektora prywatnego, kolejne 11% to osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, a co dziesiąty był studentem lub uczniem. W badaniu wzięli udział również rolnicy (8,2%) oraz pojedyncze osoby pracujące w organizacjach pozarządowych, emeryci lub renciści oraz osoby bezrobotne. Należy przy tym zaznaczyć, że respondenci mogli wybrać w tym pytaniu kilka odpowiedzi. Najczęściej były to dwie odpowiedzi i wynikało z nich, że ankietowani łączą pracę w sektorze publicznym i prywatnym albo własną działalność gospodarczą z pracą w gospodarstwie rolnym (status rolnika).

Zdecydowana większość respondentów (87%) to mieszkańcy Dąbia, tylko 13% ankietowanych nie mieszka w gminie. Większość z mieszkańców zamieszkuje gminę od urodzenia (63,3%), a blisko co czwarty przeprowadził się do Dąbia w ciągu ostatnich trzech dekad.

Gospodarka

W ramach kategorii gospodarka ankietowani mieszkańcy Gminy Dąbie najlepiej ocenili panujące w gminie warunki do rozwoju przedsiębiorczości (43,4% ocenia dobrze lub bardzo dobrze) oraz rozwój rolnictwa i branży rolno-spożywczej (38,3% ocenia dobrze lub bardzo dobrze). Całkiem dobrze oceniono również rozwój innowacji w przedsiębiorstwach (31,6% ocen pozytywnych). Najgorzej mieszkańcy Gminy Dąbie ocenili kwestie związane z rynkiem pracy. Aż ponad 40% ankietowanych oceniło źle lub bardzo źle lokalny rynek pracy, czyli możliwość zatrudnienia (kolejne blisko 40% ocenia rynek pracy średnio, a tylko co piąty mieszkaniec dobrze lub bardzo dobrze). Podobnie krytycznie oceniono dostępność atrakcyjnych miejsc pracy w przemyśle - blisko 37% mieszkańców Dąbia oceniło tę kategorię źle lub bardzo źle, a tylko co dziesiąty ocenia ją dobrze (ocen bardzo dobrych brak). Do kategorii, które wymagają według mieszkańców poprawy zaliczono również pomoc w eksportowaniu towarów i usług (ok. 36% niezadowolonych) oraz dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje (co czwarty ocenia krytycznie, a ponad 60% średnio). Generalnie, mieszkańcy Dąbia doceniają panujące w gminie warunki do rozwoju przedsiębiorczości oraz rozwój rolnictwa i branży rolno spożywczej, ale oczekują poprawy warunków na lokalnym rynku pracy.

Infrastruktura

W kategorii infrastruktura mieszkańcy Gminy Dąbie szczególnie doceniają zagospodarowanie przestrzeni publicznej (aż 76% ocenia dobrze lub bardzo dobrze, a tylko 3% źle lub bardzo źle) oraz dostęp do internetu (65% ocen dobrych i bardzo dobrych, a tylko 7% złych lub bardzo złych). Ankietowani wydają się być również zadowoleni z dostępu do infrastruktury komunalnej, choć tutaj lepiej oceniają wodociągi (ponad 46% ocen dobrych i bardzo dobrych), a nieco gorzej kanalizację (38% ocen dobrych i bardzo dobrych, ale także 23% ocen złych i bardzo złych). Poprawy - według mieszkańców Gminy Dąbie - wymagają dwie kwestie związane z transportem w gminie. Pierwszą, najgorzej ocenianą, jest dostęp do transportu publicznego (co trzeci mieszkaniec ocenia źle lub bardzo źle, a 45% średnio). Druga kwestia wymagająca pracy i zaangażowania to stan i jakość dróg - 27% ocenia ją źle lub bardzo źle, a kolejne 54% średnio. W obydwu przypadkach zadowolony z dostępności transportu publicznego oraz jakości dróg jest tylko co piąty mieszkaniec Dąbia.

Generalnie, mieszkańcy Dąbia pozytywnie oceniają zagospodarowanie przestrzeni publicznej, dostęp do Internetu oraz dostęp do infrastruktury komunalnej, ale jednocześnie zgłaszają potrzebę inwestycji w zakresie dróg i transportu publicznego.

Życie publiczne

Życie publiczne to zdecydowanie najlepiej oceniana przez mieszkańców Gminy Dąbie kategoria w ramach badania społecznego. Mieszkańcy, którzy wzięli udział w ankiecie, najbardziej zadowoleni są z jakości rządzenia oraz funkcjonowania administracji publicznej w gminie - blisko 70% ocenia tę kategorię dobrze lub bardzo dobrze, a tylko niespełna co dziesiąty źle lub bardzo źle. Pozytywne oceny dominują również w przypadku kwestii związanych z bezpieczeństwem publicznym (55% zadowolonych ankietowanych i tylko niespełna 12% negatywnych ocen) oraz dostępem do instytucji i placówek usługowych (51% ocenia dobrze lub bardzo dobrze, a co dziesiąty ankietowany źle lub bardzo źle). Generalnie dobrze, ale z większym odsetkiem niezadowolonych, mieszkańcy Dąbia oceniają dostęp do usług publicznych świadczonych przez Internet (połowa zadowolonych, ale też 15% oceniających źle lub bardzo źle) oraz aktywność środowisk lokalnych (40% ocen dobrych i bardzo dobrych, 18% złych lub bardzo złych).

Przy wszystkich pozytywnych ocenach dotyczących życia publicznego w gminie Dąbie, jej władze wciąż muszą pamiętać o kategoriach, które wymagają doskonalenia (dostęp do e-administracji oraz aktywność środowisk lokalnych).

Kwestie społeczne

W kategorii kwestie społeczne mieszkańcy Gminy Dąbie najbardziej zadowoleni wydają się być z dostępności i jakości edukacji, zarówno na poziomie przedszkolnym (blisko 70% zadowolonych i tylko 6% oceniających tę kategorię źle lub bardzo źle), jak i na poziomie podstawowym (blisko 80% ocenia dobrze lub bardzo dobrze, a tylko 3% źle lub bardzo źle). Generalnie, edukację można by uznać za najmocniejszą stronę Gminy Dąbie, jednak część jej mieszkańców zwraca uwagę na słaby dostęp do szkolnictwa na poziomie średnim (36% ocenia źle lub bardzo źle, a 38% dobrze lub bardzo dobrze). Całkiem dobrze oceniany jest jeszcze dostęp i jakość opieki społecznej (38% zadowolonych i tylko 17,5% oceniających źle lub bardzo źle). W kategorii dotyczącej poziomu wykształcenia mieszkańców dominująca jest grupa osób, które oceniają ten poziom średnio (ponad 53%), a co trzeci ankietowany ocenia tę kategorię dobrze lub bardzo dobrze. Więcej pracy i zaangażowania mieszkańcy Dąbia oczekują natomiast w kwestii dostępności i jakości opieki zdrowotnej (co czwarty ocenia ją źle lub bardzo źle, a 27% dobrze lub bardzo dobrze).

Generalnie, mieszkańcy Gminy Dąbie zadowoleni są z dostępności i jakości edukacji na poziomie przedszkolnym i podstawowym (ta na poziomie średnim wymaga jeszcze sporo pracy), natomiast dla części ankietowanych problemem jest dostępność i jakość opieki zdrowotnej.

Turystyka

Zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców Dąbia docenia dostępne w gminie walory krajobrazowe (ponad 76% pozytywnych ocen). Bardzo dobrze oceniany jest również stan środowiska naturalnego – 66% ocen dobrych i bardzo dobrych oraz dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji, ciekawego spędzania czasu – ponad 45% ocen pozytywnych. Niejednoznaczne są natomiast oceny w kategoriach: dostęp do infrastruktury kultury i rozrywki (35% zadowolonych i aż połowa oceniająca tę kategorię średnio), dostępność bazy gastronomicznej (32% zadowolonych i ponad 46% oceniających średnio) oraz poziom oferty i wydarzeń kulturalnych (ponad połowa oceniających średnio i po dwadzieścia kilka procent zadowolonych i niezadowolonych). Najślabiej mieszkańcy Dąbia oceniają atrakcyjność gminy dla turystów (co trzeci ocenia źle lub bardzo źle, a co czwarty dobrze lub bardzo dobrze) oraz usługi turystyczne (38% niezadowolonych i tylko niespełna 19% oceniających dobrze lub bardzo dobrze).

Mieszkańcy Gminy Dąbie widzą i doceniają potencjał, jaki gmina posiada w związku z walorami krajobrazowymi oraz dobrym stanem środowiska naturalnego, jednak znaczna ich część zwraca uwagę na niewykorzystanie tego potencjału w kontekście turystyki.

Postrzeżenie zagrożeń przez mieszkańców

Strategia to plan działania dla gminy na najbliższą dekadę, a to oznacza mierzenie się z różnymi wyzwaniem i zagrożeniami, które już są, albo pojawią się w gminie w następnych latach. Mieszkańcy Dąbia w ramach badania społecznego za największe zagrożenie uznali wzrost liczby osób starszych, czyli problem starzejącego się społeczeństwa, który dotyka już większość państw rozwiniętych. Jako wysokie zagrożenie postrzega ten problem blisko co trzeci mieszkaniec, a jako średnie co drugi. Mieszkańcy Dąbia obawiają się również braku atrakcyjnych miejsc pracy (85% zauważa wysokie lub średnie zagrożenie tym problemem) oraz alkoholizmu (83% dostrzega średnie lub wysokie zagrożenie). Ankietowani mieszkańcy Gminy Dąbie są świadomi tego, że ich społeczność się starzeje i należy podjąć działania, które ułatwią radzenie sobie z tym problemem w przyszłości. Ważne są dla nich również zagadnienia związane z rynkiem pracy, szczególnie w sytuacji, w której można spodziewać się negatywnych skutków gospodarczych związanych z pandemią COVID-19.

Mieszkańcy Dąbia obawiają się również bezrobocia (56% dostrzega średnie zagrożenie, a 18% wysokie), biedy (53% ocenia zagrożenie jako średnie, a 18% jako wysokie), braku wykwalifikowanych pracowników (co trzeci ocenia zagrożenie jako średnie i co trzeci jako wysokie) oraz przemocy w rodzinie (według 44% zagrożenie jest średnie, a według 10% wysokie).

Priorytety rozwoju Gminy Dąbie

Wśród priorytetów, które mieszkańcy Gminy Dąbie biorący udział w badaniu wskazali jako najistotniejsze znalazły się:

- modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej oraz rowerowo-pieszej;
- przyciąganie nowych inwestorów oraz sprowadzenie do gminy dużego inwestora;
- zwiększenie dostępności programów mających na celu zmniejszenie bezrobocia i patologii;
- modernizacja oraz wyposażenie przedszkoli i szkół;
- rozwój i modernizacja systemu segregacji odpadów w celu obniżenia cen;
- aktywizacja gospodarcza;
- aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy;
- rozwój gminnej polityki mieszkaniowej;
- udogodnienia dla przedsiębiorców;
- wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy w celach rekreacji i promocji;
- rozbudowa dostępności systemu usług medycznych w gminie;
- rozbudowa i dofinansowanie systemu usług opiekuńczych dla osób starszych i zależnych;
- rozwój dostępnych sieci komunikacyjnych;
- rozwój sieci gazociągowej;
- rozwój i inwestowanie w OZE: geotermia, fotowoltaika i kolektory słoneczne.

Priorytety wskazane przez mieszkańców dotyczą kilku kwestii, które przewijały się również w rozmowach w ramach warsztatów partycypacyjnych. Te kwestie to przede wszystkim infrastruktura drogowa oraz rowerowo-pieszka (jakość dróg, ale też bezpieczeństwo), rozwój gospodarczy (aktywizacja zawodowa, inwestorzy, nowe miejsca pracy), usługi medyczne oraz opiekuńcze, a także edukacja. Wokół tych spraw skupiona powinna być uwaga rządzących przez najbliższe lata, a także cele strategiczne i operacyjne, które gmina będzie realizować przez najbliższą dekadę.

Podsumowanie

W badaniu ankietowym wzięli udział mieszkańcy gminy reprezentujący różne kategorie wiekowe, różne rodzaje podejmowanych aktywności zawodowych oraz legitymujący się różnym stopniem wykształcenia. Zdecydowana większość z nich mieszka w Gminie Dąbie – od urodzenia lub od kilku czy kilkudziesięciu lat. Mieszkańcy gminy, oceniając warunki i jakość życia w Dąbiu, docenili przede wszystkim warunki dla rozwoju przedsiębiorczości, zagospodarowanie przestrzeni publicznych, jakość rządzenia oraz funkcjonowanie administracji publicznej w gminie, dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie przedszkolnym oraz podstawowym, a także walory krajobrazowe i stan środowiska

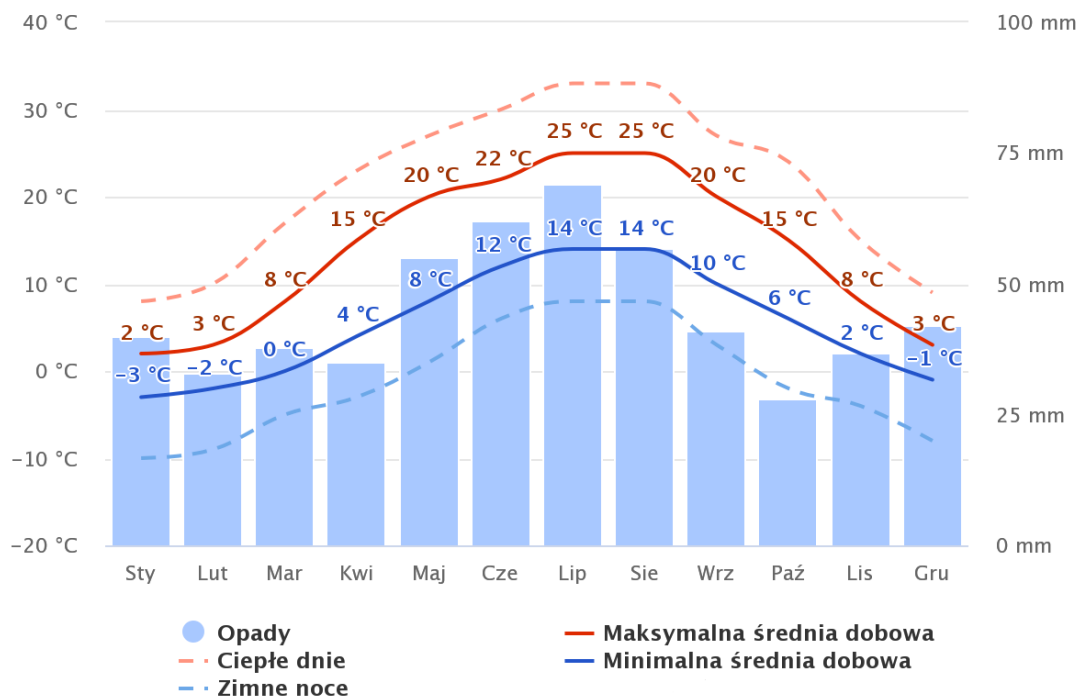
naturalnego. Oznacza to, że mieszkańcy Dąbia są zadowoleni z działań podejmowanych przez władze, doceniają wysiłki włożone w stworzenie dobrego klimatu dla przedsiębiorczości oraz rozwój edukacji, a także są dumni z obfitującego w cenne przyrodniczo obiekty środowiska naturalnego. Natomiast potrzebę dalszych intensywnych działań mieszkańcy Dąbia widzą w ramach takich kategorii, jak dostępność atrakcyjnych miejsc pracy w przemyśle, dostępność transportu publicznego oraz stan i jakość dróg, dostępność i jakość szkolnictwa na poziomie średnim, dostępność i jakość opieki zdrowotnej oraz usługi turystyczne. Atrakcyjny dla pracowników rynek pracy, sprawny transport oraz system ochrony zdrowia, a także odpowiedzialne zagospodarowanie i wykorzystanie dostępnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych to według mieszkańców Dąbia najważniejsze cele na najbliższe lata. Strategia rozwoju to plan działania dla gminy, ale przede wszystkim dla jej władz i mieszkańców, którzy przewidziane strategią zadania będą realizować przez kolejne lata. Dlatego też, oprócz opinii na temat dotychczasowego rozwoju gminy, dobra strategia powinna również uwzględniać obawy i zagrożenia, które identyfikują jej mieszkańcy. Obawy ankietowanych z Dąbia koncentrują się wokół dwóch kwestii - starzejącego się społeczeństwa oraz wyzwań związanych z rynkiem pracy. Stąd zasadnym wydaje się uwzględnienie tych dwóch kwestii w sposób szczególny w celach strategicznych dla Gminy Dąbie.

06.10. Istniejący stan środowiska

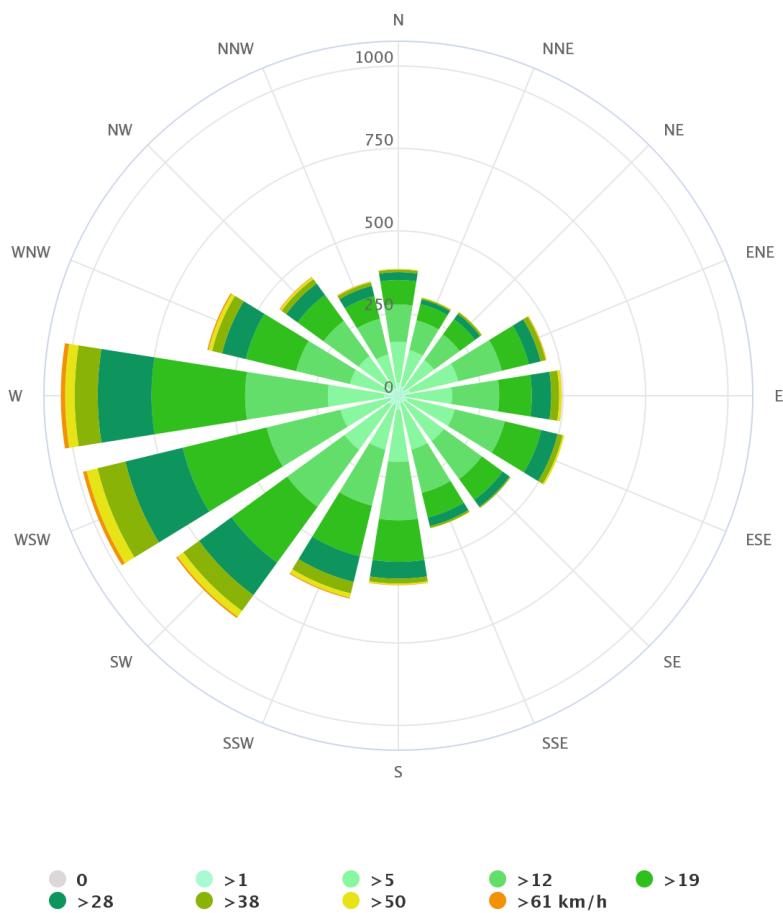
6.10.1. Klimat¹

W Gminie Dąbie występuje klimat umiarkowany w obszarze wzajemnego przenikania się wpływów morskich i kontynentalnych. Najniższa średnia temperatura powietrza w zimie wynosi $-1,5^{\circ}\text{C}$, natomiast w okresie letnim średnia temperatura to ok. 18°C . Średnia liczba trwania lata to 70-100 dni, natomiast zima trwa około 90 dni. W gminie przeważają wiatry zachodnie i południowo zachodnie. Roczne sumy opadów wynoszą 500-510 mm i należą do jednych z najniższych w kraju. Okres wegetacyjny określa się na 210-220 dni. W okresie wegetacyjnym roślin występują posuchy.

¹Projekt Założeń do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe dla Gminy Dąbie na lata 2016-2030

Rysunek 4. Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy Dąbie
źródło: www.meteoblue.com

Rysunek 5. Róża wiatrów gminy Dąbie
źródło: www.meteoblue.com

6.10.2. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2021 poz. 1973 z późn. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa wielkopolskiego w 2021 roku wyznaczono 2 strefy:

- Aglomeracja Poznańska (kod strefy: PL3001),
- strefa wielkopolska_2 (kod strefy: PL3004), do której należy gmina Dąbie.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2020 r., poz. 2279).

Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

*Rysunek 6. Podział województwa wielkopolskiego na strefy ochrony powietrza.
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim raport wojewódzki za rok 2021*

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM10,
- pył PM2.5,
- ołów Pb w PM10,
- arsen As w PM10,
- kadm Cd w PM10,
- nikiel Ni w PM10,
- benzo(a)piren B(a)P w PM10.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- **Klasa A** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- **Klasa C** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- **Klasa D1** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),

- **Klasa D2** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 3. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2.5 ołów Pb (zawartość w PM10) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃ ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM10), kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim raport wojewódzki za rok 2021

W ubiegłych latach na terenie gminy Dąbie nie funkcjonowała stacja pomiarowa. Zestawienie wszystkich wyników klas dla strefy opolskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 i 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Strefa opolska	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
2020	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	C1 ²
2021	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C1 ²

¹ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

² Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa opolska uzyskała klasę A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim raport wojewódzki za rok 2020, Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim raport wojewódzki za rok 2021

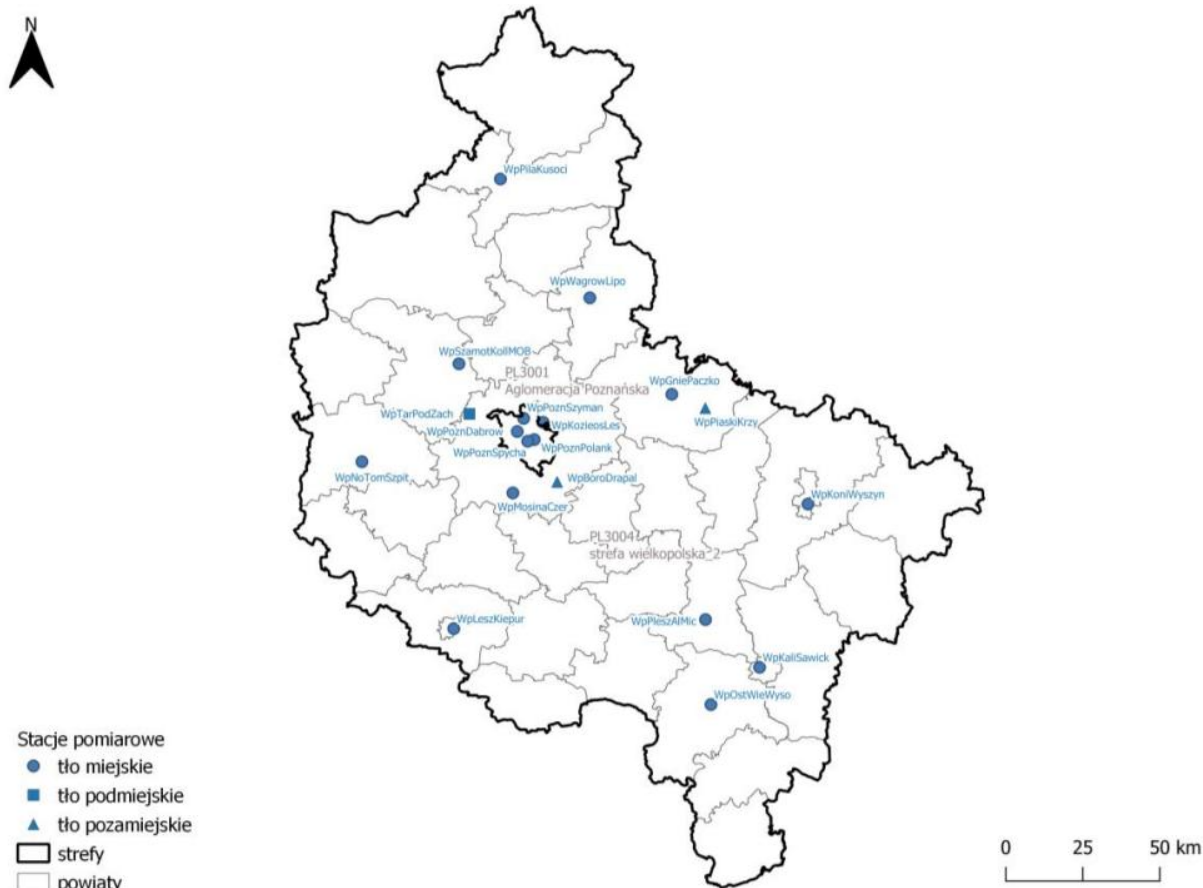
Ocena roczna dla roku 2021 wykonana pod kątem ochrony zdrowia odniesiona do roku 2020 wykazała pogorszenie jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 – dla roku 2021 przypisano klasę C strefie wielkopolskiej_2, dla roku 2020 wszystkie strefy uzyskały klasę A. Podobnie jest w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 – w ocenie dla roku 2020 klasę A1 przypisano dwóm strefom (aglomeracja poznańska i strefa miasto Kalisz), w ocenie dla roku 2021 jednej (aglomeracja poznańska). W przypadku benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10, w ocenie dla roku 2021, podobnie jak w ocenach dla lat 2020 i 2019, ocenianym strefom przypisano klasę C. W ocenie wykonanej pod kątem ochrony roślin dla dwutlenku siarki i tlenków azotu utrzymano klasę A i klasę D2 dla ozonu.

Tabela 5. Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 i 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Strefa opolska	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
2020	A	A	A
2021	A	A	A ¹

¹ – dla poziomu celu długoterminowego uzyskano klasę D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim raport wojewódzki za rok 2020, Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim raport wojewódzki za rok 2021

Rysunek 7. Lokalizacja stacji pomiarowych na terenie województwa wielkopolskiego.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim raport wojewódzki za rok 2021

W Programie Ochrony Powietrza strefy wielkopolskiej przyjętym uchwałą nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku, wytypowano następujące działania naprawcze:

- WpZOA – ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej w gminach strefy wielkopolskiej.
- WpDOT – zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej.
- WpIZE – inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin.
- WpTMB – termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.
- WpMMU – obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich.
- WpZUZ – ochrona i zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni gmin miejskich strefy wielkopolskiej.
- WpEEK – edukacja ekologiczna.
- WpPZP – zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego.

Ponadto, zaleca się rozwój sieci gazowych oraz ciepłowniczych, projektowanie zabudowy w sposób umożliwiający przewietrzanie terenów zurbanizowanych o gęstej zabudowie, zwiększenie udziału powierzchni zielonych, a także rozwój komunikacji publicznej z wdrożeniem rozwiązań energooszczędnych i niskoemisyjnych.

Kierunki działań wymienione w Strategii Rozwoju Gminy Dąbie wpisują się w w/w działania naprawcze wyznaczone dla strefy wielkopolskiej.

Gmina Dąbie, będąc gminą miejsko-wiejską, nie odznacza się wysokim stopniem zurbanizowania czy znaczną gęstością zabudowy, która mogłaby się przekładać na powstanie tzw. miejskiej wyspy ciepła. Na terenie gminy nie znajduje się liczny przemysł, mogący emitować zauważalne ilości gazów i pyłów zanieczyszczających powietrze. Głównym problemem Gminy Dąbie w kwestii jakości powietrza są piece w gospodarstwach domowych, będące w licznych przypadkach starymi urządzeniami pozbawionymi filtrów i zabezpieczeń. Dodatkowo dochodzi kwestia spalania paliwa złej jakości, a nawet odpadów. Kwestia zrewolucjonizowania systemów grzewczych w gospodarstwach domowych jest krokiem niezbędnym do podjęcia w celu poprawy jakości powietrza na terenie gminy Dąbie oraz terenach ościennych, co przełoży się w przyszłości na spowolnienie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych.

6.10.3. Wody

Na terenie gminy Dąbie znajdują się 4 ujęcia wód (Chełmno dz. 64/4, Augustynów dz. 622/1 i 626/1, Krzewo dz. 65/1 i Dąbie dz. 253/3 i 254/1), którymi administruje PGKiM Sp. z o.o. w Dąbiu. Wokół ujęcia w Chełmnie znajduje się strefa ochronna o powierzchni 176 m², wokół Augustynowa odmierzone strefę o powierzchni 88,8 m².

*Rysunek 8. Rozmieszczenie działek, na których znajdują się ujęcia wód.
źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGKiM Sp. z o.o. Dąbie*

Wody powierzchniowe

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Wskazany dokument planistyczny, stanowi podstawę do podejmowania decyzji związanych z kształtowaniem stanu zasobów wodnych i zasad gospodarowania. Gmina Dąbie leży w obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Warty, w obszarze bilansowym Ner².

Wyznaczając cele środowiskowe dla poszczególnych JCWP brano ponadto pod uwagę ocenę stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Zgodnie z tym, celem środowiskowym dla JCWP rzecznych jest:

- w zakresie stanu chemicznego - dobry stan chemiczny
- w zakresie elementów hydromorfologicznych - dobry stan tych elementów

² Karta informacyjna JCWPd nr 72.

Rysunek 9. Główne rzeki przepływające przez teren gminy Dąbie
źródło: opracowanie własne

Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych w granicach administracyjnych gminy Dąbie:

- RW600001832789 - Kanał Zbylczycki,
- RW6000171832929 – Pisia,
- RW6000171832949 – Kanał Niemiecki,
- RW6000171833289 – Orłówka,
- RW600019183199 - Warta od Siekiernika do Neru,
- RW600021183311 - Warta od Neru do Teleszyny,
- RW6000231832892 - Maciczny Rów (Dopływ z Byszewa),
- RW60002318332929 - Dopływ z Zalesia,
- RW6000241832899 - Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia,
- RW600024183299 - Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia.

Rysunek 10. JCWP na terenie gminy Dąbie
źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Monitoring JCWP występujących na terenie gminy Dąbie

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Rok badań
RW6000171832929	Pisia	naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny	-	zagrożona	2017
RW6000171832949	Kanał Niemiecki	naturalna część wód	słaby stan ekologiczny	poniżej dobrego	zagrożona	2018
RW6000171833289	Orłówka	naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny	-	zagrożona	2019
RW600019183199	Warta od Siekiernika do Neru	silnie zmieniona część wód	zły potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zagrożona	2017
RW6000241832899	Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosy do ujścia	silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zagrożona	2019
RW600024183299	Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia	silnie zmieniona część wód	słaby potencjał ekologiczny	poniżej dobrego	zagrożona	2019

źródło: GIOŚ

Cele środowiskowe dla JCWP:

- Kanał Zbylczycki RW600001832789 – dobry potencjał ekologiczny, dobry stan ekologiczny
- Pisia RW6000171832929 – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
- Kanał Niemiecki RW6000171832949 – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
- Orłówka RW6000171833289 – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
- Warta od Siekiernika do Neru RW600019183199 – dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekę istotnego – Warta w obrębie JCWP, dobry stan chemiczny
- Warta od Neru do Teleszyny RW600021183311 – dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekę istotnego – Warta w obrębie JCWP, dobry stan chemiczny
- Maciczny Rów (Dopływ z Byszewa) RW6000231832892 – dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
- Dopływ z Zalesia RW60002318332929 – dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny
- Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia RW6000241832899 – dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny
- Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia RW600024183299 – dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny.

Wody podziemne

Gmina Dąbie znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 62, 71 i 72. Informacje na jej temat znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 7 Charakterystyka JCWPd występujących na terenie gminy Dąbie

Numer JCWPd	Ogólna ocena stanu			Cel dla stanu chemicznego			Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
	2012	2016	2019	2012	2016	2019	
PLGW600062	dobry	słaby	słaby	słaby	dobry	dobry	zagrożona
PLGW600071	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	zagrożona
PLGW600072	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: GIOŚ

Zagrożenie powodzią

W Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym nie wyznaczono zadań inwestycyjnych dla cieków rzecznych przepływających przez teren gminy Dąbie.

Wśród celów głównych zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze Odry, wskazuje się:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego

2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym

6.10.4. Hałas

➤ Stan wyjściowy i źródła hałasu

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2021 poz. 1973), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość 52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość 63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest

zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych oraz programów ochrony środowiska przed hałasem:
 - L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia od godz. 6.00 – 18.00, pory wieczoru od godz. 18.00 – 22.00 oraz pory nocy od godz. 22.00 – 6.00;
 - L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku od godz. 22.00-6.00,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
 - L_{AeqD} jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 – 22.00,
 - L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 – 6.00.

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe objekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}
a) Obszary A ochrony uzdrowskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112)

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie gminy Dąbie na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie miasta, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany ludzką działalnością można podzielić na:

- hałas komunikacyjny;
- hałas przemysłowy (instalacyjny).

Na terenie gminy Dąbie głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Autostrada A2,
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 473,
 - Droga wojewódzka nr 263,
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne.

Hałas kolejowy

Przez teren gminy przebiega magistrala kolejowa Herby Nowe-Gdynia. W związku z jej istnieniem, na obszarach przez które przebiegają torowiska, może wystąpić potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem jest kolej.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Jeżeli dla podmiotu stwierdzono, na podstawie przeprowadzonych badań, przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, starosta powiatowy wydaje decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ)

W latach 2017-2020, nie prowadzono w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Dąbie badań stanu klimatu akustycznego.

Biegący odcinek autostrady A2 przez teren gminy Dąbie w 2018 roku był objęty monitoringiem hałasu przez GDDKiA, w celu stworzenia mapy akustycznej dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa wielkopolskiego.

Tabela 9. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} - droga krajowa A2

Wskaźnik L_{DWN} poziomy dźwięku w środowisku	Podział poziomów dźwięku, wskaźnik L_{DWN} [dB]				
	55-60	60-65	65-70	70-75	> 75
Powierzchnia obszarów ekspozycyjnych w danym zakresie [km ²]	26,314	16,221	8,074	3,554	3,665
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [w setkach]	6,052	2,761	0,440	0,010	0,00
Liczba ekspozycyjnych mieszkańców w danym zakresie [w setkach]	21,516	9,813	1,590	0,033	0,00

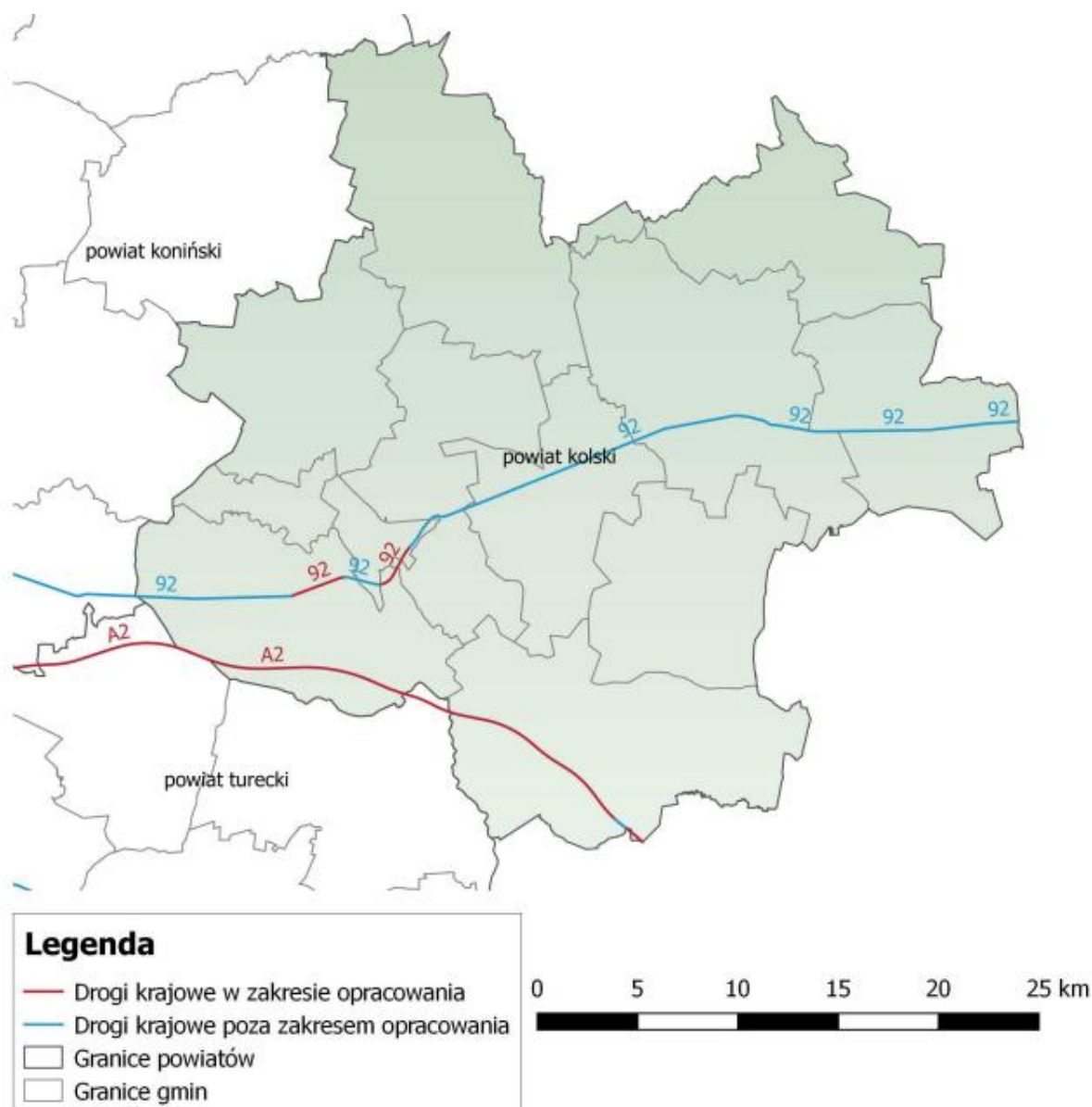
źródło: Mapa akustyczna dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa wielkopolskiego.

Tabela 10. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N - droga krajowa A2

Wskaźnik L_N poziomy dźwięku w środowisku	Podział poziomów dźwięku, wskaźnik L_{DWN} [dB]				
	55-60	60-65	65-70	70-75	> 75
Powierzchnia obszarów ekspozycyjnych w danym zakresie [km ²]	23,552	13,430	6,256	2,786	2,877
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [w setkach]	5,264	1,790	0,130	0,00	0,00
Liczba ekspozycyjnych mieszkańców w danym zakresie [w setkach]	18,594	6,392	0,462	0,00	0,00

źródło: Mapa akustyczna dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa wielkopolskiego.

Powyższe dane odnoszą się do ogółu drogi A2 przebiegającej przez powiat kolski. Brak jest możliwości wyodrębnienia danych tylko dla gminy Dąbie.

Rysunek 11. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych oraz autostrady A2 na terenie powiatu kolskiego.

źródło: Mapa akustyczna dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa wielkopolskiego.

W powiecie kolskim opracowaniem *Mapy akustyczne dla dróg wojewódzkich, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie*, objęty był jedynie fragment miasta Koło.

6.10.5. Zasoby przyrodnicze

Na terenie gminy Dąbie występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000,
- Użytek ekologiczny,
- Pomniki przyrody.

Obszary Natura 2000³

Nazwa obszaru: Pradolina Bzury-Neru

Kod obszaru: PLH100006

Powierzchnia: 21 866,17 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: Dyrektywa siedliskowa

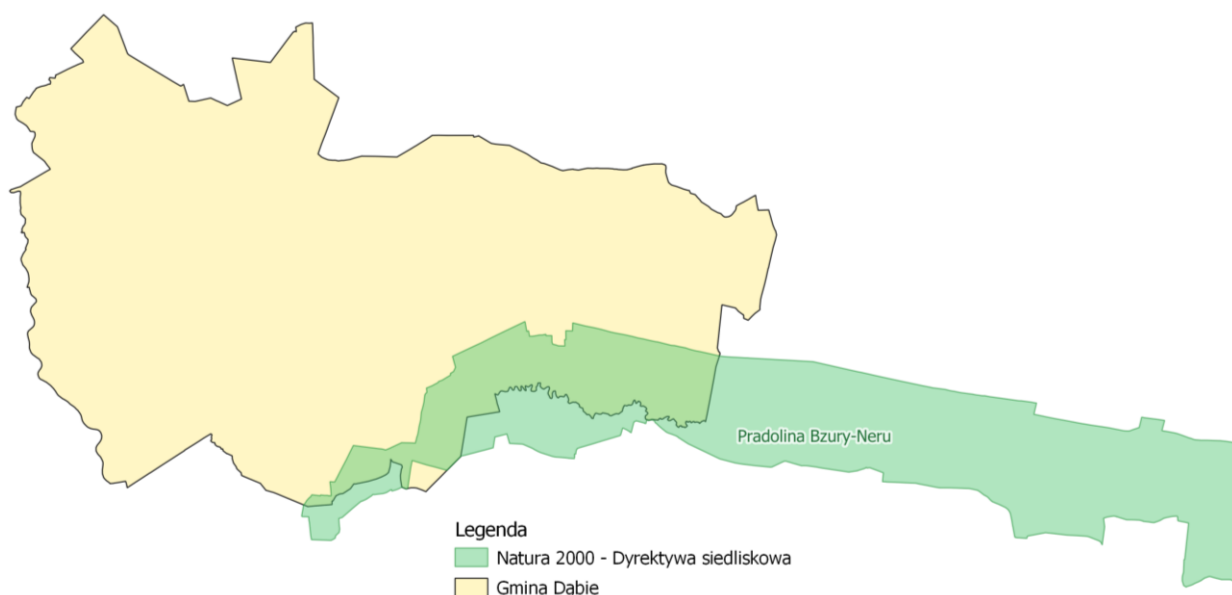
Plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 1899)

Opis:

Obszar obejmuje odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej pomiędzy Łowiczem a Dąbiem (długości około 80km) i jest ściśle powiązany z obszarem specjalnym ochrony ptaków Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001. Decydującą rolę w ukształtowaniu powierzchni omawianego obszaru odegrała tzw. epoka lodowa, która spowodowała przekształcenie wcześniejszej rzeźby terenu. Główne rysy współczesnego układu pradoliny powstały w okresie zlodowacenia środkowopolskiego stadium Warty. Ostatecznie, dolinę uformowało zlodowacenie bałtyckie, którego faza leszczyńska nadała temu terenowi dzisiejszy kształt. Pozostałością po tych procesach są przede wszystkim formy wypukłe, tj. Wzgórza Domaniewickie, Góra Św. Małgorzaty, czy Morena Kutnowska. Drugą charakterystyczną cechą obszaru jest obecność szerokiej na kilka kilometrów płaskiej pradoliny usytuowanej równoleżnikowo. Płaskie, zatorfione dno tego obszaru ciągnie się od Soboty w kierunku zachodnim, przecina wododział Wisły i Odry, sięgając miejscowości Dąbie. Warstwa torfu zalegająca na dnie pradoliny osiąga miąższość do 4 metrów w okolicach Łęczycy i stopniowo zmniejsza się w kierunku wschodnim. Na wschód od Młogoszyna warstwa ta staje się bardzo cienka i w wielu miejscach odsłania piaski rzeczne, które tworzą lokalne wydmy. Dno pradoliny ujęte jest w wyraźne

³ <http://crfop.gdos.gov.pl/>

krawędzie. W największym miejscu, w okolicach miejscowości Dobrogosty, pradolina ma ok. 1 km szerokości. Rozszerza się stopniowo w kierunku wschodnim by osiągnąć szerokość kilku kilometrów w okolicach Piątku i Łowicza. Pradolina odwadniana jest przez dwie rzeki: płynący na zachód Ner, należący do dorzecza Odry oraz płynącą na wschód, należącą do dorzecza Wisły –Bzurę. Charakteryzowany odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, objęty ochroną w granicach obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006, jest najcenniejszym obszarem bagiennym w środkowej części Polski. W dużej części ostoi zachodzi sukcesja regeneracyjna na skutek wycofywania się rolnictwa. Efektem tego procesu jest odtwarzanie się lasów łęgowych, olszowych, zarośli wierzbowych oraz szuwarów. Szczególnie istotny jest fakt, potwierdzony przez liczne ostatnio badania przyrodnicze w granicach Obszaru, iż mimo kompleksowego zmeliorowania tego terenu, wciąż posiada on unikatową wartość przyrodniczą. Potwierdzają to liczne stanowiska roślin chronionych i ginących (np. goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe* i groszek błotny *Lathyrus palustris*) oraz liczne występowanie zwierząt, w szczególności ptaków związanych z obszarami wodno-błotnymi. „Pradolina Warszawsko-Berlińska”, objęta ochroną w postaci dwóch obszarów Natura 2000 (Pradolina Bzury-Neru PLH100006 oraz Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001), mimo niemal tysiącletniego użytkowania gospodarczego, stanowi ważną w skali regionu, kraju i całej sieci obszarów Natura 2000, ostoję różnorodności biologicznej.

Rysunek 12. Obszar Natura 2000 - Dyrektywa siedliskowa
źródło: opracowanie własne

Nazwa obszaru: Pradolina Warszawsko-Berlińska

Kod obszaru: PLB100001

Powierzchnia: 23 412,42 ha

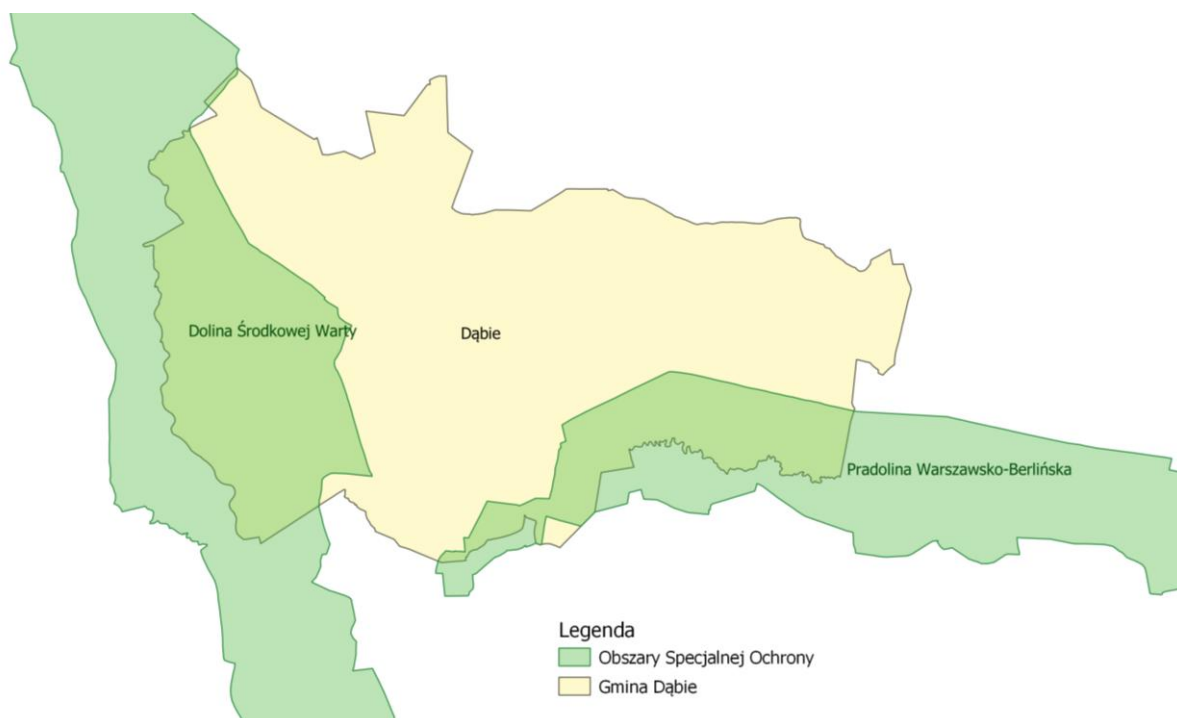
Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: Dyrektywa ptasia

Plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2016 r. poz. 2291)

Opis:

Obszar obejmuje odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej pomiędzy Łowiczem a Dąbiem (długości około 80km, o średniej szerokości 2 km). W obrębie obszaru specjalnej ochrony ptaków Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 znajduje się obszar „siedliskowy” Pradolina Bzury-Neru PLH100006. Decydującą rolę w ukształtowaniu powierzchni omawianego obszaru odegrała tzw. epoka lodowa, która spowodowała przekształcenie wcześniejszej rzeźby terenu. Główne rysy współczesnego układu pradoliny powstały w okresie zlodowacenia środkowopolskiego stadium Warty. Ostatecznie, dolinę uformowało zlodowacenie bałtyckie, którego faza leszczyńska nadała temu terenowi dzisiejszy kształt. Pozostałością po tych procesach są przede wszystkim formy wypukłe, tj. Wzgórza Domaniewickie, Góra Św. Małgorzaty czy Morena Kutnowska. Charakterystyczną cechą obszaru jest obecność szerokiej na kilka kilometrów płaskiej pradoliny usytuowanej równoleżnikowo. Płaskie, zatorfione dno tego obszaru ciągnie się od Soboty w kierunku zachodnim, przecina wododział Wisły i Odry, sięgając miejscowości Dąbie. Dno pradoliny ujęte jest w wyraźne krawędzie. W największym miejscu, w okolicach wsi Dobrogosty, pradolina ma ok. 1 km szerokości. Rozszerza się stopniowo w kierunku wschodnim by osiągnąć szerokość kilku kilometrów w okolicach Piątku i Łowicza. Pradolina odwadniana jest przez dwie rzeki: płynący na zachód Ner, należący do dorzecza Odry oraz płynącą na wschód, należącą do dorzecza Wisły – Bzurę. Odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zajęty przez dolinę Bzury charakteryzuje się występowaniem kompleksów leśnych leżących w dolinie lub na jej krawędzi. Największe z nich znajdują się koło wsi Ktery, Goślub, Młogoszyn i Pęcławice. Elementem antropogenicznym, lecz na stałe wpisanym w krajobraz i przyrodę pradoliny są stawy rybne: Walewice, Psary, Okręt i Rydwan. Kompleksy stawów rybnych znajdują się w wschodniej części obszaru, na południe od Bzury. Stanowią one istotną w skali Polski ostoję ptaków wodno-błotnych, ważną szczególnie podczas wiosennych i jesiennych przelotów. Przenikanie się przyrody i efektów działalności gospodarczej człowieka w granicach Pradoliny zaowocowało wytworzeniem się specyficznej mozaiki siedlisk przyrodniczych złożonych z łąk, pastwisk, pól uprawnych, turzycowisk, zarośli wierzbowych, łęgów, starorzeczy, stawów i cieków. Pradolina Warszawsko-Berlińska

PLB100001 mimo niemal tysiącletniego użytkowania gospodarczego, stanowi ważną w skali regionu, kraju i sieci obszarów Natura 2000, ostoję różnorodności biologicznej.

Rysunek 13. Obszary Natura 2000 - Dyrektywa ptasia
źródło: opracowanie własne

Nazwa obszaru: Dolina Środkowej Warty

Kod obszaru: PLB300002

Powierzchnia: 57 104,36 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: Dyrektywa ptasia

Opis:

Obszar obejmuje dolinę Warty pomiędzy wsią Babin (koło Uniejowa) i Dębno n. Wartą (koło Nowego Miasta n. Wartą). Dolina ma szerokość od 500 m do ok. 5 km, wypełniona jest przez mady i piaski, a jedynie w bezodpływowych obniżeniach występują niewielkie powierzchnie płytkich torfów. Obszar doliny jest w zróżnicowanym stopniu przekształcony i odmiennie użytkowany. Na obszarze Kotliny Kolskiej rzeka jest obustronnie obwałowana - obszary zalewowe (łąki i pastwiska, lokalne łąki i wikliny nadrzeczne) znajdują się w strefie między wału oraz w ujściach rzek Proсны i Kiełbaski. W obrębie Doliny Konińsko-Pyzdrskiej dolina zachowała bardziej naturalny charakter. Jej zachodnia część nie została obwałowana i podlega okresowym zalewom. Teren ten jest zajęty przez mozaikę ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk, zadrzewień łągowych oraz zarastających szuwarem starorzeczy. Zachodni fragment obszaru (na zachód od ujścia Proсны) zajmuje duży kompleks zalewowych, zbliżonych do naturalnych, starych łągów jesionowo-wiązowych i grądów niskich. Znaczne ich fragmenty zachowały się w wyniku ochrony rezerwatowej. Na skutek wybudowania na

Warcie zbiornika zaporowego Jeziorsko zmieniony został naturalny rytm hydrologiczny Warty, co pociągnęło za sobą różnorakie zmiany siedliskowe.

15 marca 2022 r. weszło w życie zarządzenia w sprawie planu zadań ochronnych.

Tabela 11. Występowanie gatunków będących przedmiotami ochrony na obszarach Natura 2000 wchodzących na terytorium Gminy Dąbie.

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Obszar Natura 2000		
			Pradolina Bzury - Neru	Pradolina Warszawsko-Berlińska	Dolina Środkowej Warty
Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG					
1.	Wydra	Takson bliski zagrożenia	x		
2.	Bóbr europejski	Takson najmniejszej troski	x		
3.	Kumak nizinny	Takson najmniejszej troski	x		
4.	Traszka grzebieniasta	Takson najmniejszej troski	x		
5.	Czerwończyk nieparek	Takson bliski zagrożenia	x		
6.	Minóg strumieniowy	Takson najmniejszej troski	x		
7.	Koza pospolita	Takson najmniejszej troski	x		
8.	Piskorz	Takson najmniejszej troski	x		
9.	Różanka pospolita	Takson najmniejszej troski	x		
10.	Perkozek	Takson najmniejszej troski		x	
11.	Perkoz dwuczuby	Takson najmniejszej troski		x	
12.	Perkoz rdzawoszyi	Takson najmniejszej troski		x	
13.	Perkoz zausznik	Takson najmniejszej troski		x	x
14.	Bąk zwyczajny	Takson najmniejszej troski		x	x
15.	Łabędź czarnodzioby	Takson najmniejszej troski		x	x
16.	Gęś zbożowa	Takson najmniejszej troski		x	
17.	Gęś białoczelna	Takson najmniejszej troski		x	
18.	Gęgawa	Takson najmniejszej troski		x	x
19.	Krakwa	Takson najmniejszej troski		x	
20.	Cyranka zwyczajna	Takson najmniejszej troski		x	x
21.	Płaskonos zwyczajny	Takson najmniejszej troski		x	x
22.	Głowienka zwyczajna	Takson najmniejszej troski		x	
23.	Czernica	Takson najmniejszej troski		x	
24.	Bielik	Takson najmniejszej troski		x	x
25.	Błotniak stawowy	Takson najmniejszej troski		x	x
26.	Błotniak łąkowy	Takson najmniejszej troski		x	x
27.	Wodnik zwyczajny	Takson najmniejszej troski		x	
28.	Kropiatka	Takson najmniejszej troski		x	x
29.	Zielonka	Takson najmniejszej troski		x	x
30.	Derkacz	Takson najmniejszej troski		x	x
31.	Kokoszka zwyczajna	Takson najmniejszej troski		x	
32.	Łyska zwyczajna	Takson najmniejszej troski		x	
33.	Siewka złota	Takson najmniejszej troski		x	x
34.	Bekas kszyc	Takson najmniejszej troski		x	x
35.	Rycyk	Takson bliski zagrożenia		x	x
36.	Kulik wielki	Takson bliski zagrożenia		x	x
37.	Krwawodziób	Takson najmniejszej troski		x	x
38.	Rybitwa białowąsa	Takson najmniejszej troski		x	x
39.	Rybitwa czarna	Takson najmniejszej troski		x	x
40.	Rybitwa białoskrzydła	Takson najmniejszej troski		x	x
41.	Dudek	Takson najmniejszej troski		x	x
42.	Podróźniczek	Takson najmniejszej troski		x	x

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Obszar Natura 2000		
			Pradolina Bzury - Neru	Pradolina Warszawsko-Berlińska	Dolina Środkowej Warty
43.	Brzęczka	Takson najmniejszej troski		x	
44.	Wodniczka	Narażone na wyginięcie		x	
45.	Wąsatka	Takson najmniejszej troski		x	
46.	Remiz zwyczajny	Takson najmniejszej troski		x	
47.	Gąsiorek	Takson najmniejszej troski		x	
48.	Dziwonia zwyczajna	Takson najmniejszej troski		x	
49.	Brodziczka piskliwa	Takson najmniejszej troski			x
50.	Zimorodek zwyczajny	Takson najmniejszej troski			x
51.	Rożeniec zwyczajny	Takson najmniejszej troski			x
52.	Cyraneczka zwyczajna	Takson najmniejszej troski			x
53.	Świstun zwyczajny	Takson najmniejszej troski			x
54.	Krawka	Takson najmniejszej troski			x
55.	Świergotek polny	Takson najmniejszej troski			x
56.	Orlik krzykliwy	Takson najmniejszej troski			x
57.	Czapla siwa	Takson najmniejszej troski			x
58.	Szatka błotna	Takson najmniejszej troski			x
59.	Lelek zwyczajny	Takson najmniejszej troski			x
60.	Sieweczka obrożna	Takson najmniejszej troski			x
61.	Bocian biały	Takson najmniejszej troski			x
62.	Bocian czarny	Takson najmniejszej troski			x
63.	Błotniak zbożowy	Takson najmniejszej troski			x
64.	Łabędź krzykliwy	Takson najmniejszej troski			x
65.	Dzięcioł średni	Takson najmniejszej troski			x
66.	Dzięcioł czarny	Takson najmniejszej troski			x
67.	Czapla biała	Takson najmniejszej troski			x
68.	Ortolan	Takson najmniejszej troski			x
69.	Muchołówka białoszyja	Takson najmniejszej troski			x
70.	Muchołówka mała	Takson najmniejszej troski			x
71.	Bekas dubelt	Takson bliski zagrożenia			x
72.	Żuraw zwyczajny	Takson najmniejszej troski			x
73.	Bączek zwyczajny	Takson najmniejszej troski			x
74.	Gąsiorek	Takson najmniejszej troski			x
75.	Lerka	Takson najmniejszej troski			x
76.	Bielaczek	Takson najmniejszej troski			x
77.	Kania czarna	Takson najmniejszej troski			x
78.	Kania ruda	Takson najmniejszej troski			x
79.	Ślepowron zwyczajny	Takson najmniejszej troski			x
80.	Trzmielojad zwyczajny	Takson najmniejszej troski			x
81.	Batalion	Takson najmniejszej troski			x
82.	Dzięcioł zielonosiwy	Takson najmniejszej troski			x
83.	Rybitwa białoczelna	Takson najmniejszej troski			x
84.	Rybitwa rzeczna	Takson najmniejszej troski			x
85.	Jarzębatka	Takson najmniejszej troski			x
86.	Czajka zwyczajna	Takson bliski zagrożenia			x
Inne ważne gatunki					
87.	Stokłosa żytnia	Narażone na wyginięcie	x		
88.	Turzyca odległokłosa	b.d.	x		
89.	Turzyca wczesna	Narażone na wyginięcie	x		
90.	Goździk pyszny	Narażone na wyginięcie	x		
91.	Mroczek późny	Takson najmniejszej troski	x		
92.	Goryczka wąskolistna	Narażone na wyginięcie	x		

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Obszar Natura 2000		
			Pradolina Bzury - Neru	Pradolina Warszawsko-Berlińska	Dolina Środkowej Warty
93.	Mlecznik nadmorski	Takson najmniejszej troski	x		
94.	Przęstka pospolita	Takson najmniejszej troski	x		
95.	Rzekotka drzewna	Takson najmniejszej troski	x		
96.	Jaszczurka zwinka	Takson najmniejszej troski	x		
97.	Groszek błotny	Takson najmniejszej troski	x		
98.	Nostrzyk ząbkowany	Narażone na wyginięcie	x		
99.	Nocek Brandta	Takson najmniejszej troski	x		
100.	Nocek rudy	Takson najmniejszej troski	x		
101.	Nocek wąsatek	Takson najmniejszej troski	x		
102.	Nocek Natterera	Takson najmniejszej troski	x		
102.	Borowiec wielki	Takson najmniejszej troski	x		
103.	Gnidosz błotny	Takson najmniejszej troski	x		
104.	Grzebiuszka ziemna	Takson najmniejszej troski	x		
105.	Karlik większy	Takson najmniejszej troski	x		
106.	Karlik malutki	Takson najmniejszej troski	x		
107.	Karlik drobny	Takson najmniejszej troski	x		
108.	Gacek brunatny	Takson najmniejszej troski	x		
109.	Gacek szary	Takson najmniejszej troski	x		
110.	Plesznik zwyczajny	Narażone na wyginięcie	x		
111.	Żaba moczarowa	Takson najmniejszej troski	x		
112.	Żaba śmieszka	Takson najmniejszej troski	x ^E		
113.	Żaba trawna	Takson najmniejszej troski	x ^E		
114.	Jaskier polny	Zagrożone	x		
115.	Jaskier wielki	Takson najmniejszej troski	x		
116.	Muchotrzew solniskowy	Narażone na wyginięcie	x		
117.	Ożanka czosnkowa	Takson bliski zagrożenia	x		
118.	Świbka morska	Takson najmniejszej troski	x		

^E – gatunki endemiczne

źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 26 czerwca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury – Neru PLH100006, Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001, Standardowy formularz danych PLB300002.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Dąbie znajdują się obiekty zaliczane do pomników przyrody. Wśród nich znajdują się 4 drzewa (3 Dęby szypułkowe i jedna Topola biała) oraz granitowy głaz narzutowy.

Tabela 12 Pomniki przyrody w gminie Dąbie.

Lp.	Typ pomnika	Opis pomnika	Opis granic	Data ustanowienia
Rodzaj twor: drzewo				
1.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy Wysokość: 20 m; Pierśnica: 68 cm Martwe konary, tylce	Rośnie w lesie oddział 340b	22.11.2001
2.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy	Rośnie w lesie	22.11.2001

Lp.	Typ pomnika	Opis pomnika	Opis granic	Data ustanowienia
		Wysokość: 26 m; Pierśnica: 88 cm Martwe konary	oddział 344b	
3.	Jednoobiektowy	Topola biała Wysokość: 28 m; Pierśnica: 400 cm	Park w m. Lisice	01.04.1977
4.	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy Wysokość: 20 m; Pierśnica: 400 cm	Park w m. Lisice	01.04.1977
Rodzaj tworzywa: gład narzutowy				
5.	Jednoobiektowy	Gład narzutowy - granit	Nadleśnictwo Koło, leśnictwo Dąbie, leży ok. 50 m na północ od sędziwego dębu i drogi gruntowej	01.01.1997

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny (migracyjny) to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. W ekologii krajobrazu ujmuje się go najczęściej jako relatywnie wąski pas terenu, który różni się od otaczającego go tła i stanowi łączność pomiędzy podobnymi ekosystemami. Teoria funkcjonowania korytarzy ekologicznych rozwinięta została w oparciu o teorię biogeografii wysp oraz uogólniającą ją teorię metapopulacji. Do najważniejszych funkcji korytarzy ekologicznych zalicza się:

- 1) Zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, a co za tym idzie zwiększenie prawdopodobieństwa kolonizacji izolowanych płatów.
- 2) Zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej.
- 3) Obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk wskutek zachowań terytorialnych.

Gmina Dąbie znajduje się w obrębie korytarza ekologicznego Dolina Bzury-Neru KPnC – 20 oraz Dolina Warty KPnC - 22A.

Oznaczenie KPnC oznacza Korytarz Północno-Centralny, rozpoczynający się w Puszczy Białowiejskiej, przechodzi przez Lasy Mielnickie, dolinę Bugu, Puszcę Białą, gdzie rozdziela się na dwa główne odgałęzienia – jedno prowadzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcę Kurpiowską i Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, a drugie dochodzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcę Kampinoską i dolinę Wisły, skąd przez Puszcę Bydgoską, Lasy Sarbskie, Puszcę Notecką i Lasy Lubuskie dochodzi do Parku Narodowego Ujście Warty.

Rysunek 14. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren gminy Dąbie.

źródło: mapa.korytarze.pl

Korytarze ekologiczne zostały wyznaczone poprzez realizację następujących ważniejszych etapów:

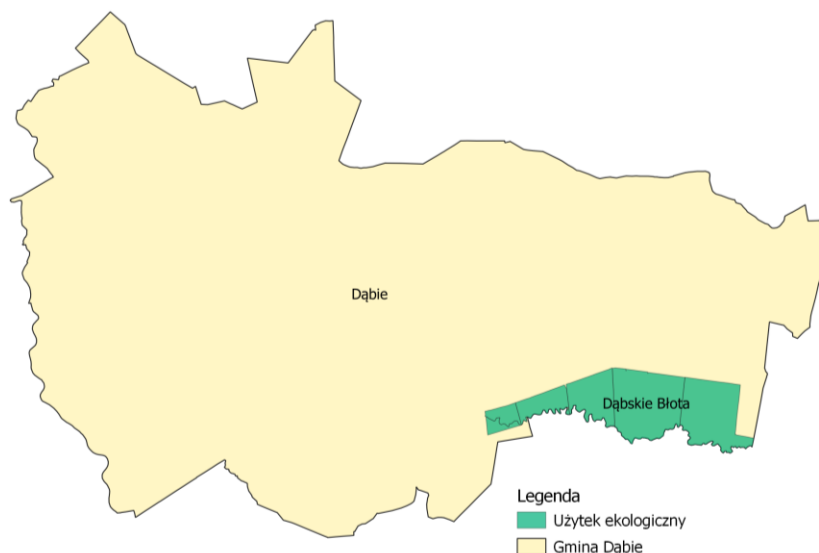
- analiza ciągłości obszarów leśnych o wysokim stopniu naturalności,
- analiza form użytkowania terenu w obszarach nieleśnych,
- analiza ciągłości dolin rzecznych i pozostałych elementów sieci hydrologicznej,
- rekonstrukcja historycznych i analiza obecnych szlaków migracji gatunków wskaźnikowych,
- analiza wyników badań genetycznych,
- analiza sieci obszarów chronionych.

Korytarz ekologiczny składa się z 4 elementów:

- 1) Lasy łęgowe i grądy doliny rzecznej – korytarz bardzo słabo wykształcony. Dwa niewielkie fragmenty lasów liściastych oraz izolowane zagajniki. Dla części gatunków związanych z lasami łęgowymi może być barierą trudną do przebycia.
- 2) Łąki podmokłe i tereny bagienne – korytarz bardzo dobrze wykształcony od Chobieni do ujścia Nysy (liczne i rozległe obszary łąk zalewowych). Poniżej ujścia Nysy korytarz dobrze wykształcony.
- 3) Starorzecza - ze względu na występowanie licznych starorzeczy korytarz bardzo dobrze wykształcony na całym odcinku.

- 4) Lasy na krawędzi doliny – na obu brzegach doliny duże kompleksy leśne tworzą bardzo dobrze wykształcone korytarze.

Użytek ekologiczny Dąbskie Błota to kompleks łąkowo-błotny o powierzchni 700 ha. Teren ten wyznacza się wartością awifaunistyczną w dolinie Neru pomiędzy łączycą, a ujściem Warty. Do najcenniejszych gatunków jakie bytują na terenie Użytku należy wodniczka.

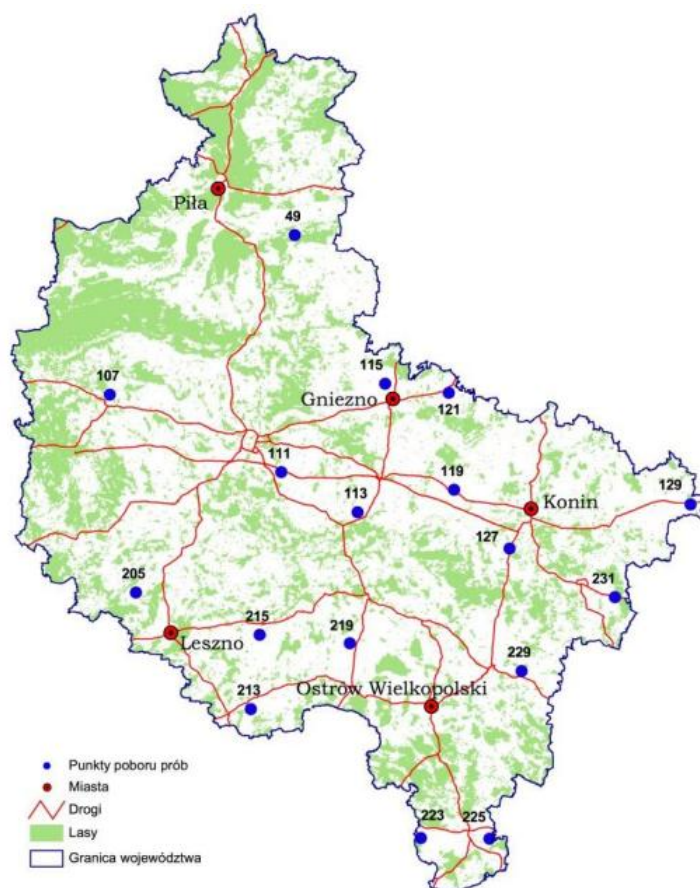

Rysunek 15. Użytek ekologiczny Dąbskie Błota
źródło: opracowanie własne

Celem ochrony ww. użytku ekologicznego jest ochrona roślinności i fauny zalewowych łąk i pastwisk położonych w dolinie rzeki Ner.

6.10.6. Jakość gleby i ziemi

Zgodnie z Monitorowaniem chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017, w województwie wielkopolskim ulokowano 17 punktów pomiarowo-kontrolnych.

Rysunek 16. Rozmieszczenie punktów pomiarowo-kontrolnych w województwie wielkopolskim
 źródło: Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017

W pobieranych próbkach określa się następujące właściwości gleb:

- skład granulometryczny - gatunek gleby, który wynika z jej składu granulometrycznego, ma istotne znaczenie dla wielu fizycznych i chemicznych właściwości gleb, w tym odczynu, naturalnej zawartości zanieczyszczeń w glebie oraz pojemności sorpcyjnej gleb, wpływającej bezpośrednio na procesy migracji zanieczyszczeń w środowisku.
- próchnica-substancja organiczna - próchnica jest ważnym źródłem składników pokarmowych dla roślin oraz energii i węgla dla mikroorganizmów glebowych, jest także ważnym magazynem azotu glebowego. Ważna jest jej rola strukturotwórcza zlepiając cząstki mineralne odpowiada za tworzenie właściwej, agregatowej struktury gleby, co z kolei pozytywnie wpływa na przewietrzanie, przepuszczalność, pojemność wodną, zwięzłość. Próchnica glebowa bierze udział w procesach sorpcji wymiennej i regulowaniu buforowych właściwości gleby. W glebach mineralnych próchnica odpowiada za znaczną część pojemności sorpcyjnej gleby, a w glebach lekkich jej obecność warunkuje całość pojemności sorpcyjnej i wodnej. Obecność próchnicy jest ważna ze względu na jej zdolność do sorpcji kationów oraz właściwości buforowe czyli zdolność do przeciwdziałania gwałtownym

zmianom pH gleby. Związki próchniczne mogą tworzyć z metalami związki o różnej trwałości (sole, związki chelatowe), przez co wpływają na rozpuszczalność i migrację jonów metali. Mogą zatem zarówno zwiększać dostępność niektórych pierwiastków potrzebnych dla roślin, jak i zmniejszać dostępność szkodliwych.

- węgiel organiczny,
- węglany,
- odczyn pH - odczyn jest jednym z podstawowych parametrów fizykochemicznych gleby. Decyduje o przebiegu wielu procesów glebowych, wpływa na przyswajalność składników pokarmowych dla roślin i bezpośrednio oddziałuje na ich rozwój.
- kwasowość hydrolityczna Hh - Parametr ten stanowi miarę wysycenia kompleksu sorpcyjnego gleb wodorem i obejmuje całkowitą kwasowość gleby.
- kwasowość wymienna Hw,
- glin wymienny Al - wolne jony glinu są toksyczne dla roślin i w dużych stężeniach uszkodzają korzenie roślin. Glin określany operacyjnie jako wymienny zawiera zarówno jony pierwiastka znajdujące się w roztworze glebowym jak i glin wymiennie zasorbowany w kompleksie sorpcyjnym, który może zostać uaktywniony.,
- fosfor przyswajalny,
- potas przyswajalny,
- magnez przyswajalny,
- siarka przyswajalna - do negatywnych skutków zanieczyszczenia gleb siarką zalicza się ich zakwaszenie, a także nadmierny wzrost zawartości formy łatwo dostępnych dla roślin siarczanów. Siarka jest niezbędnym do życia roślin składnikiem pokarmowym, jednak jej nadmiar w glebie, spowodowany głównie opadem SO₂ z atmosfery, może być szkodliwy dla ich wzrostu oraz jakości plonu
- azot ogólny – w glebach użytkowanych rolniczo istotnym czynnikiem kształtującym zawartość azotu jest poziom nawożenia organicznego i mineralnego oraz zmianowanie, w tym zwłaszcza udział roślin motylkowych wiążących wolny azot z powietrza. Azot całkowity stanowi jeden z ogólnych wskaźników jakości i żyzności gleb.
- wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne WWA - jedną z grup trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO) są wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, z których część wykazuje silne właściwości toksyczne, mutagenne i rakotwórcze. WWA mogą pochodzić ze źródeł naturalnych i antropogenicznych. Występują we wszystkich elementach środowiska, co związane jest z ich powstawaniem w procesach niecałkowitego spalania substancji organicznych. Przeważająca ilość tych związków pochodzi ze źródeł antropogenicznych takich

jak: procesy przemysłowe związane ze spalaniem ropy naftowej i węgla, opalanie pomieszczeń, transport drogowy oraz spalanie odpadów miejskich i przemysłowych. Ponadto źródłem WWA dla gleb użytkowanych rolniczo mogą być osady ściekowe i komposty stosowane w celach nawozowych, ścieki i spływy z dróg asfaltowych, a także paliwo i smary stosowane do maszyn rolniczych. WWA wraz z pyłami i opadami atmosferycznymi dostają się do środowiska glebowego, powodując w mniejszym lub większym stopniu jego zanieczyszczenie. Zbyt wysoka zawartość niektórych WWA w glebach może wpływać negatywnie na organizmy glebowe, a tym samym prowadzić do zmian w bioróżnorodności i naruszać siedliskowe funkcje gleb, co ma szczególne znaczenie w przypadku gleb wykorzystywanych rolniczo.

- proporcja C:N,
- radioaktywność - do źródeł mających wpływ na zanieczyszczenie środowiska przez naturalne izotopy promieniotwórcze można zaliczyć działalność przemysłu wydobywczego i energetycznego, użytkowanie kopalni w procesie ich przetwarzania (rud, odpady hutnicze i poflotacyjne), użytkowanie surowców skalnych (skały magmowe) w budowach o dużym zasięgu przestrzennym (autostrady, drogi ekspresowe). Ponadto radionuklidy (sztuczne izotopy promieniotwórcze) po wybuchach jądrowych i dużych awariach radiologicznych mogą przedostawać się ze stratosfery do atmosfery i w postaci opadów skażać powierzchnię ziemi
- przewodnictwo elektryczne właściwe,
- zasolenie - gleby zasolone charakteryzują się niekorzystnymi właściwościami fizycznymi i fizykochemicznymi. Nadmierna koncentracja soli powoduje zmniejszenie dostępności wody dla roślin, zakłócenie równowagi jonowej w glebach oraz zwiększenie zawartości soli w roślinach i obniżenie ich wartości użytkowej. Następuje nagromadzenie sodu w kompleksie sorpcyjnym, zwiększa się stan dyspersji gleby, ich zdolność do pęcznienia, natomiast zmniejsza się przepuszczalność gleb w stosunku do wody. Na skutek braku równowagi jonowej w stanie wilgotnym gleby są grząskie i nieprzepuszczalne, a w czasie suszy ulegają zaskorupieniu i są trudne do uprawy.
- kationy wymienne o charakterze zasadowych - kationy zasadowe związane wymiennie stanowią zasadniczą pulę składników pokarmowych, które mogą zostać pobrane przez rośliny po ich przejściu do roztworu glebowego. Obecność dwuwartościowych kationów o charakterze zasadowym (wapń, magnez) w kompleksie sorpcyjnym wpływa również korzystnie na strukturę gleby.
- suma zawartości kationów o charakterze zasadowym (S),

- pojemność sorpcyjna gleby (T) - zdolności sorpcyjne gleb mają istotne znaczenie w zakresie zaopatrzenia roślin w składniki pokarmowe – w glebach o dużej pojemności sorpcyjnej składniki dostarczone z nawozami (np. azot amonowy, potas, magnez) nie są wymywane w głąb profilu glebowego i do wód gruntowych lecz uruchamiane z kompleksu sorpcyjnego w okresie rozwoju roślin. Pojemność sorpcyjna ma również kluczowe znaczenie dla ograniczania migracji i biodostępności metali śladowych. W glebach nadmiernie zanieczyszczonych metalami (np. kadmem lub ołowiem) duża pojemność sorpcyjna zmniejsza wymywanie oraz transfer metali do łańcucha żywnościowego.
- wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V) - w glebach pozbawionych węglanów rolę buforową spełnia kompleks sorpcyjny gleby rozumiany jako zdolność gleby do adsorbowania kationów, również w odniesieniu do zmian odczynu i toksycznie oddziałujących na rośliny jonów glinu ruchomego
- całkowita zawartość fosforu,
- całkowita zawartość siarki,
- zawartość sodu, potasu, magnezu, wapnia, żelaza, manganu, glinu, miedzi, niklu, chromu, cynku, wanadu, kadmu, kobaltu, ołowiu, baru, berylu, lantanu, litu i strontu,
- zawartość rtęci,
- zawartość azotu mineralnego - na mineralizację azotu składa się zespół procesów prowadzących do powstawania amoniaku lub azotu amonowego. Ma to zasadnicze znaczenie dla roślin, ponieważ azot amonowy jest formą bezpośrednio pobieraną przez ich system korzeniowy, a także łatwo przekształca się dalej w azotany, które są jeszcze łatwiej wykorzystywane przez rośliny.
- zawartość pestycydów - związków niechlorowych: carbaryl, carbofuran, maneb, atrazyn - Pestycydy związku niechlorowe mogą działać szkodliwie na człowieka i inne organizmy żywe. Atrazyna powoduje m.in. zaburzenia hormonalne związane z nieprawidłowościami rozwoju płciowego u ludzi i zwierząt, carbofuran negatywnie oddziałuje na układ nerwowy oraz gruczoły wydzielania zewnętrznego, carbaryl wykazuje działanie hepatotoksyczne (uszkadzające wątrobę) i kardiotoksyczne (uszkadzające serce), a maneb wywołuje miejscowe podrażnienia i reakcje uczuleniowe oraz hamuje aktywność enzymów, przede wszystkim tyroksyny. Pestycydy zaliczone do tej grupy zanieczyszczeń są nietrwałe w glebach, a czasy ich połowicznego zaniku wynoszą od 7 dni dla manebu do 29 dni dla atrazyny.
- zawartość pestycydów chloroorganicznych: DDT/DDE/DDD, Aldryna, Dieldryna, Endryna, α -HCH, β -HCH, γ -HCH - Pomimo dużej skuteczności pestycydów chloroorganicznych, od lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku w naszym kraju obowiązuje zakaz ich używania ze

względu na dużą trwałość w środowisku, toksyczność i zdolność do akumulacji w łańcuchu pokarmowym człowieka i innych organizmów żywych. Pestycydy chloroorganiczne zostały zaliczone postanowieniem Konwencji Sztokholmskiej do grupy tzw. trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO).

W przypadku próbek, w których stwierdza się przekroczenia dopuszczalnych zawartości pierwiastków śladowych, WWA, pestycydów chloro organicznych lub pestycydów związków niechlorowych, zgodnie z obowiązującym regulacjami prawnymi, kierowano je do powtórnej analizy.

Analizując ogół wyników dla całego kraju, stwierdza się brak istotnych zmian na przestrzeni ostatnich 25 lat. W grupie badanych profili zwiększył się udział bardzo kwaśnych i kwaśnych gleb i obecnie przekracza on 60%. Fakt ten wynika z przyczyn naturalnych oraz wieloletnich zaniedbań w zakresie wapnowania gleb.

W najbliższej okolicy gminy Dąbie znajdują się dwa punkty poboru próbek:

- Miejscowość Smulsko
Gmina Przykona, powiat turecki
kompleks 7 (żytni bardzo słaby (żytnio-łubinowy)), Typ Ar (gleby rdzawe), Klasa bonitacyjna VI
Gatunek gleby wg BN-78/9180-11: ps (piasek słabo gliniasty), PTG 2008: ps (piasek słabogliniasty);
- Miejscowość Chodów
Gmina Chodów, powiat kolski
kompleks 1 (pszenny bardzo dobry), Typ B (gleby brunatne właściwe); klasa bonitacyjna II
Gatunek gleby wg BN-78/9180-11: pgm (piasek gliniasty mocny), PTG 2008: gp (głina piaszczysta).

6.10.7. Istniejące problemy ochrony środowiska

- emisja gazów cieplarnianych z energetycznego spalania kopalin w piecach gospodarstw domowych;
- niezadowalający stan poszczególnych cieków wodnych;
- brak skanalizowania obszaru wiejskiego, istniejące zbiorniki bezodpływowe stwarzają istotne ryzyko nieszczelności i wycieków;
- konieczność modernizacji sieci wodociągowej;
- starsze budynki budowane względem dawnych standardów, na chwilę obecną są wysoce energochłonne, co powoduje zwiększone zużycie surowców przekładające się na wysoką

emisję zanieczyszczeń ze spalin, konieczne są rewitalizacje, termomodernizacje i stosowanie nowoczesnej technologii;

- potrzeba licznych remontów dróg i chodników;
- niewystarczająca infrastruktura ciągów rowerowo-piesznych;
- brak sprawnego, niezawodnego i ogólnodostępnego transportu publicznego, nieczynna stacja PKP.

07. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie Strategii mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 r. poz. 1029).

W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez samorząd miasta, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2021-2030. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 na etapie

opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku gminy Dąbie istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania miasta oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji szczególnie z zakresu ekologii społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja jest elementem wspierającym - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowisko działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stałe
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Tabela 13. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
CEL STRATEGICZNY 1: (Od)budowa kapitału ludzkiego														
KIERUNEK DZIAŁANIA 1.1: Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do lekarzy specjalistów oraz potrzeb osób zależnych i wykluczonych														
1.	Modernizacja oraz termomodernizacja Ośrodka Zdrowia.			B, S			B, S	P, S	B, Ch				B, S B, Ch	
2.	Zwiększenie dostępności do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.			B, S						P, S				
3.	Utworzenie poradni/gabinetów specjalistycznych.			B, S			P, S	P, S						
4.	Troska o zdrowie psychiczne mieszkańców.			B, S		P, S				P, S				
5.	Zabezpieczenie warunków osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.			B, S										
6.	Doposażenie Centrum Rehabilitacji „SALUS”.			B, S			P, S	P, S						
7.	Aktywna polityka dotycząca rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.			B, S										
KIERUNEK DZIAŁANIA 1.2: Budowanie kapitału społecznego poprzez zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców														
8.	Organizacja kursów przedsiębiorczości.			B, S										
9.	Rozwój umiejętności i zmiana kwalifikacji dorosłych.			B, S										
10.	Aktywizacja kobiet.			B, S										
11.	Rozwój Klubu Senior+.			B, S										

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
12.	Współpraca z powiatem kolskim w zakresie kursów i szkoleń dla uczniów szkół średnich.			B, S										
13.	Utworzenie we współpracy ze szkołami gminnego centrum wolontariatu.			B, S										
KIERUNEK DZIAŁANIA 1.3: Wspieranie i rozwój organizacji pozarządowych oraz podmiotów społecznych kluczem do rozwoju														
14.	Wspieranie rozwoju spółdzielni socjalnej.			B, S										
15.	Aktywne działania w ramach Lokalnej Grupy Działania "Solna Dolina".			B, S										
16.	Wsparcie działań Kół Gospodyń Wiejskich.			B, S										
17.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych.			B, S										
KIERUNEK DZIAŁANIA 1.4: Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli														
18.	Podnoszenie jakości oferty edukacyjnej.			B, S										
19.	Rozwój oferty opiekuńczej (przedszkole, żłobek, Klub Malucha).			B, S			P, S	P, S						
20.	Dostosowanie kształcenia oraz infrastruktury szkolnej do uczniów ze specjalnymi potrzebami (modernizacja oraz doposażenie obiektów, racjonalne dostosowanie procesu kształcenia).			B, S			P, S	P, S						
21.	Termomodernizacja, przebudowa oraz rozbudowa gminnych szkół wraz z salami gimnastycznymi.			B, S			B, S	P, S	B, Ch		B, Ch	B, S B, Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
22.	Współpraca z uczelniami wyższymi.			B, S										
CEL STRATEGICZNY 2: Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy														
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.1: Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury transportowej														
23.	Modernizacja istniejących dróg i chodników oraz budowa nowych.			B, S	P, Ch	P, Ch	B, S B, Ch	P, S	B, S B, Ch		B, S B, Ch	B, S B, Ch		
24.	Rozwój ciągów pieszo-rowerowych.			B, S	P, Ch	P, Ch	B, S B, Ch	P, S	B, S B, Ch		B, S B, Ch	B, S B, Ch		
25.	Budowa podstaw transportu publicznego.			B, S	P, Ch	P, Ch	B, S B, Ch	P, S	B, S B, Ch		B, S B, Ch	B, S B, Ch		
26.	Rozwój systemu transportu osób zależnych.			B, S	P, Ch	P, Ch	B, S B, Ch	P, S	B, S B, Ch		B, S B, Ch	B, S B, Ch		
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.2: Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna														
27.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.	P, S	P, S	P, S	P, S B, Ch	P, S			B, Ch	P, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch		
28.	Wsparcie budowy i promocji przydomowych oczyszczalni ścieków.	P, S	P, S	P, S	P, S B, Ch	P, S			B, Ch	P, S	B, S B, Ch	P, S B, Ch		
29.	Rozwój i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków.	P, S	B, S	B, S	B, S B, Ch	P, S			B, Ch	B, S	B, S B, Ch	P, S B, Ch		
30.	Rozbudowa sieci zaopatrzenia w wodę i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody.			B, S	B, Ch	P, Ch			B, Ch	B, S	B, Ch	B, Ch	B, S	
31.	Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej.	P, S	B, S	B, S	B, S	B, S			B, Ch		B, Ch	B, Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.3: Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-melioracyjnej														
32.	Udrożnienie cieków wodnych.	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S			B, Ch	B, S	P, S	B, S		
33.	Budowa i utrzymanie kanałów wodnych.		P, S	P, S	B, Ch	P, S B, Ch			B, Ch	B, S	B, Ch	B, Ch	P, S	
34.	Inicjowanie oraz wspieranie działań związanych z małą retencją.		B, S	B, S	B, S	B, S				B, S	B, S	B, S	B, S	
35.	Budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych.		B, S	B, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch			B, Ch	B, S	B, S B, Ch	B, S B, Ch	B, S	
36.	Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami ws. zbiornika Jeziorsko (zrzuty wody).		B, S	B, S	B, S	B, S					B, S			
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.4: Gmina Dąbie atrakcyjnym miejscem do mieszkania dla młodych - rozwój gminnej polityki mieszkaniowej														
37.	Stworzenie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy.			B, S										
38.	Stworzenie bazy gruntów pod zabudowę mieszkalną.			B, S										
39.	Zwiększenie bazy mieszkań komunalnych, budownictwa społecznego i czynszowego.			B, S										
40.	Pozyskanie inwestorów z rynku mieszkaniowego.			B, S			P, S	P, S						
41.	Inwestycje w infrastrukturę ułatwiającą funkcjonowanie młodym mieszkańcom oraz młodym rodzinom.			B, S										

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.5: Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów														
42.	Stworzenie oferty inwestycyjnej z niezbędnymi informacjami na temat możliwości inwestycyjnych w gminie oraz ulg i korzyści oferowanych potencjalnym inwestorom.			B, S										
43.	Stworzenie bazy gruntów pod inwestycje.			B, S										
44.	Pozyskanie gruntów pod inwestycje.			B, S										
45.	Stworzenie banku nieruchomości publicznych i prywatnych z przeznaczeniem na inwestycje.			B, S										
46.	Regularne przygotowywanie badań potrzeb przedsiębiorców z regionu.			B, S										
47.	Opracowanie procedury obsługi inwestora strategicznego.			B, S										
48.	Prezentacja walorów inwestycyjnych oraz gospodarczych Gminy Dąbie na wydarzeniach o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym.			B, S										
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.6: Budowa i rozwój systemu odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami														
49.	Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych.			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S B, Ch	P, S	P, S	B, S	B, S	
50.	Promocja i wsparcie wymiany domowych źródeł energii i ciepła na ekologiczne.	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S		P, S	B, S	P, S	B, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
51.	Rozwój badań nad zasobami geotermalnymi i ich wykorzystanie w celach turystycznych i przemysłowych.			B, S			B, S	B, S	B, Ch	P, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	B, S	
52.	Termomodernizacja budynków publicznych i wsparcie termomodernizacji budynków prywatnych.			B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, Ch			B, S B, Ch	P, S	P, S
53.	Budowa infrastruktury gazowej i przyłączenie do niej podmiotów publicznych oraz gospodarstw domowych.			B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, Ch	P, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch		
54.	Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu.			B, S			P, S	P, S						
55.	Partnerska współpraca z innymi gminami i partnerami zagranicznymi w zakresie odnawialnych źródeł energii, gospodarki niskoemisyjnej oraz ochrony klimatu.		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, Ch	P, S	P, S	P, S	B, S	
56.	Modernizacja systemu gospodarowania odpadami oraz pozyskiwanie dofinansowania na sprzęt do zbiórki nieczystości.			B, S	B, S	B, S				B, S	B, S	P, S	B, S	
57.	Rozbudowa i modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.			B, S	B, S	B, S			B, Ch	B, S	B, S	P, S B, Ch		
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.7: Troska o bezpieczeństwo przeciwpożarowe														
58.	Rozbudowa strażnicy OSP w Dąbiu.			B, S			B, S	P, S	B, Ch			B, S B, Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
59.	Doposażenie gminnych strażnic.	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S
60.	Edukacja przeciwpożarowa.	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S
KIERUNEK DZIAŁANIA 2.8: Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno - sportowej														
61.	Budowa nowych placów zabaw na terenie gminy oraz utworzenie przestrzeni sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców.			B, S					B, Ch		P, S B, Ch	B, S B, Ch		
62.	Wymiana lub modernizacja trybun oraz oświetlenia na stadionie miejskim.			B, S			P, S	P, S	B, Ch				P, S	
63.	Budowa bieżni lekkoatletycznej.			B, S					B, Ch					
CEL STRATEGICZNY 3: Troska o wspólną przyszłość														
KIERUNEK DZIAŁANIA 3.1: Budowa świadomości ekologicznej - edukacja ekologiczna, ochrona środowiska i wsparcie OZE														
64.	Zajęcia i szkolenia proekologiczne dla dzieci oraz dorosłych mieszkańców gminy (np. przyszkolne kompostowniki).		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
65.	Przygotowanie broszury informacyjnej na temat selektywnej zbiórki odpadów oraz stworzenie strony internetowej z wyszukiwarką problemowych odpadów.			B, S						P, S	P, S	P, S		
66.	Przygotowanie kampanii informacyjnej na temat OZE oraz gospodarowania odpadami.			B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
67.	Aktywne wsparcie mieszkańców oraz firm w procesie aplikowania o środki na OZE oraz ochronę klimatu.			B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
KIERUNEK DZIAŁANIA 3.2: Wykorzystanie historii i kultury do aktywizacji społecznej														

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
68.	Budowa tożsamości lokalnej oraz edukacja dot. lokalnego dziedzictwa kulturowego.			B, S										P, S
69.	Realizacja i ewentualne rozbudowanie Programu opieki nad zabytkami Gminy Dąbie.			B, S										P, S
70.	Wsparcie prac konserwatorskich, restauratorskich i renowacyjnych zabytków oraz miejsc kultu religijnego, znajdujących się na terenie Gminy Dąbie.			B, S										P, S
71.	Utworzenie szlaku kulturowo-historycznego na terenie Gminy Dąbie.			B, S								P, S		P, S
72.	Cykliczna organizacja wydarzeń lokalnych oraz ich aktywna promocja.			B, S										
73.	Wsparcie bibliotek szkolnych oraz Biblioteki Publicznej poprzez zakup nowych pozycji książkowych i pomocy naukowych.			B, S										
74.	Organizacja przez M-GOKiBP spotkań tematycznych dot. kultury i historii.			B, S										P, S
75.	Stworzenie marki edukacyjno – promocyjnej „Dąbie–miasto 4 kultur”.			B, S										
KIERUNEK DZIAŁANIA 3.3: Rozwój turystyki i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczych Gminy														
76.	Przygotowanie strategii promocji gminy i kształtowanie atrakcyjnego wizerunku gminy.			B, S								P, S		P, S

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
77.	Przygotowanie oferty inwestycyjnej dla podmiotów z branży turystyki i gastronomii.			B, S								P, S		P, S
78.	Aktywne wspieranie gospodarstw agroturystycznych.			B, S								P, S		
79.	Budowa oraz rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych.			B, S	P, S	P, S	B, S B, Ch	P, S	P, S B, Ch		B, S B, Ch	B, S B, Ch	P, S	
80.	Oznakowanie przyrodniczych kompleksów na terenie gminy.			B, S										
81.	Rozbudowa przystani kajakowej.		B, S B, Ch	B, S	B, S B, Ch	B, S B, Ch			B, Ch	B, S B, Ch	B, S B, Ch	B, S B, Ch		
82.	Wsparcie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności.			P, S		B, S								
KIERUNEK DZIAŁANIA 3.4: Cyfrowa Gmina														
83.	Zakup sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania na potrzeby gminy.			B, S										
84.	Rozbudowa sieci Internetu szerokopasmowego.			B, S					B, Ch					
85.	Utworzenie punktu dostępu WiFi w mieście.			B, S										
86.	Przeciwdziałanie cyfrowemu wykluczeniu.			B, S										

08. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na wybrane elementy środowiska

08.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839). Spośród nich do realizacji wyznaczono m.in.:

- 1) Modernizacja istniejących dróg i chodników oraz budowa nowych,
- 2) Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- 3) Wsparcie budowy i promocji przydomowych oczyszczalni ścieków,
- 4) Rozwój i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków,
- 5) Rozbudowa sieci zaopatrzenia w wodę i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody,
- 6) Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej,
- 7) Udrożnienie cieków wodnych,
- 8) Budowa i utrzymanie kanałów wodnych,
- 9) Inicjowanie i wspieranie działań związanych z małą retencją,
- 10) Budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych,
- 11) Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami ws. Zbiornika Jeziorsko,
- 12) Stworzenie bazy gruntów pod inwestycje,
- 13) Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- 14) Rozwój badań nad zasobami geotermalnymi i ich wykorzystanie w celach turystycznych i przemysłowych,
- 15) Termomodernizacja budynków publicznych i wsparcie termomodernizacji budynków prywatnych,
- 16) Budowa infrastruktury gazowej i przyłączenie do niej podmiotów publicznych oraz gospodarstw domowych,
- 17) Modernizacja systemu gospodarowania odpadami oraz pozyskiwanie dofinansowania na sprzęt do zbiórki nieczystości,
- 18) Budowa oraz rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych,
- 19) Rozbudowa przystani kajakowej.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie analizowanej gminy. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej czy rozbudowa dróg, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gminy;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Zadanie „Rozbudowa sieci zaopatrzenia w wodę i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody” jest obecnie w trakcie realizacji na terenie: Dąbie, Krzewo, Augystynów. W przypadku obszaru Chełmno Parcele złożono wnioski o dofinansowanie.

Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej jest niezbędna, gdyż istniejąca infrastruktura nie spełnia swojej roli.

Zadanie „Rozwój badań nad zasobami geotermalnymi i ich wykorzystanie w celach turystycznych i przemysłowych” może w zaawansowanej fazie mieć wpływ na powierzchnię ziemi. W ramach zadania

przewiduje się wykonanie robót geologicznych niezbędnych do realizacji przedsięwzięć w zakresie udostępniania wód termalnych na terenie gminy Dąbie oraz ewentualne wykonanie odwiertów badawczych dla wód termalnych. Jeśli badania będą miały pozytywny skutek i projekt przejdzie do fazy wykonania odwiertów badawczych, należy przeanalizować jego ewentualny wpływ na środowisko. Przygotowania oraz samo wykonanie odwiertu jest działaniem generującym hałas. Jednakże wkraczając w fazę eksploatacji odwiertu znika uciążliwość akustyczna przedsięwzięcia. Hałas dodatkowo można zminimalizować poprzez zastosowanie specjalnej ochrony oraz barier akustycznych oraz prowadzenie prac poza godzinami ciszy nocnej. Wykonanie odwiertu bezpośrednio wpłynie na niewielki fragment powierzchni ziemi. Jest to jednakże bardzo niewielki obszar, którego lokalizacja zostanie starannie dobrana, tak, by wykonywane prace miały jak najmniejsze oddziaływanie na ludzi i przyrodę.

08.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Dąbie występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar natura 2000:
 - Pradolina Bzury-Neru,
 - Pradolina Warszawsko-Berlińska,
 - Dolina Środkowej Warty.
- Użytek ekologiczny – Dąbskie Błota,
- Pomniki przyrody – 5 sztuk.

Strategia wyklucza możliwość podejmowania działań pozostających w sprzeczności z podstawowymi założeniami ochrony przyrody.

Strategia uwzględnia także zakazy, jakie obowiązują w stosunku pomników przyrody, wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55).

Zakazy związane z Obszarami Natura 2000

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 poz. 1098), na terenie obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub

2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Wyjątki, wyłączone z tych zapisów, zebrane zostały w art. 34, ww. ustawy.

Dla obszarów Natura 2000 zostały ustanowione Plany Zadań Ochronnych.

Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006

Tabela 14. Cele działań ochronnych określone w Planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	1. Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska (FV). 2. Utrzymanie powierzchni siedliska na poziomie nie mniej niż 3,38 ha. 3. Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
2.	*6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Nie dotyczy - brak przedmiotu ochrony.
3.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	1. Przywrócenie/odtworzenie stanu niezadawalającego (U1) i poprawa w kierunku stanu właściwego (FV) poprzez kontynuację/wznowienie ekstensywnego sposobu użytkowania łąk. 2. Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
4.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	1. Poprawa stanu siedliska w kierunku stanu właściwego FV poprzez ochronę zachowawczą siedliska. 2. Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
5.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	1. Przywrócenie/odtworzenie stanu niezadawalającego (U1) i poprawa w kierunku stanu właściwego (FV) poprzez kontynuację/wznowienie ekstensywnego sposobu użytkowania łąk. 2. Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane
6.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria Caricetea</i>) 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1. Przywrócenie/odtworzenie stanu właściwego (FV) poprzez kontynuację/wznowienie ekstensywnego sposobu użytkowania torfowisk. 2. Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
7.	9170 Grąd środkowoeuropejski i	1. Przywrócenie/odtworzenie, poprawa w kierunku stanu właściwego (FV) poprzez sukcesywne zwiększanie ilości

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
	subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	martwego drewna w płatach siedliska. 2. Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
8.	*91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	1. Utrzymanie wskaźnika „martwe drewno” na poziomie niezadowalającym (U1) 2. Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
9.	91F0 łęgowe lasy dębowo-wiązowojesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	1. Utrzymanie wskaźnika „martwe drewno” na poziomie niezadowalającym (U1). 2. Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
10.	1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Nie dotyczy - brak przedmiotu ochrony.
11.	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Utrzymanie populacji gatunku w stanie właściwym (FV).
12.	1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Utrzymanie populacji gatunku w stanie właściwym (FV).
13.	1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Utrzymanie populacji gatunku w stanie właściwym (FV)
14.	1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
15.	4038 czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane
16.	1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
17.	1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	Nie dotyczy - brak przedmiotu ochrony.
18.	1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
19.	1149 koza <i>Cobitis taenia</i>	Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
20.	1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.
21.	5339 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Uzupelnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.

źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 21 marca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina bzury-neru PLH100006.

Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001

Tabela 15. Cele działań ochronnych określone w Planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	A004 perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
2.	A005 perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i>	Utrzymanie właściwego (FV) stanu ochrony. Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania na kompleksach stawów rybnych.
3.	A006 perkoz rdzawoszyi <i>Podiceps grisegena</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
4.	A008 zausznik <i>Podiceps nigricollis</i>	Poprawa istniejącego złego (U2) stanu ochrony w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie.
5.	A021 bąk <i>Botaurus stellaris</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
6.	A037 łabędź czarnodzioby <i>Cygnus columbianus bewickii</i>	Utrzymanie właściwego (FV) stanu ochrony - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania na kompleksach stawów rybnych.
7.	A039 gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie – Leszno; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych
8.	A041 gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie – Leszno; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych
9.	A043 gęgawa <i>Anser anser</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych
10.	A051 krakwa <i>Anas strepera</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
11.	A055 cyranka <i>Anas querquedula</i>	Poprawa złego (U2) stanu ochrony w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie -Leszno.
12.	A056 płaskonos <i>Anas clypeata</i>	Poprawa złego (U2) stanu ochrony w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie - Leszno.
13.	A059	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
	głowienka <i>Aythya ferina</i>	(FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych
14.	A061 czernica <i>Aythya fuligula</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowalającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych
15.	A075 bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	Utrzymanie obecnego niezadowalającego (U1) stanu ochrony, poprawa jakości siedlisk lęgowych.
16.	A081 błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowalającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
17.	A084 błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowalającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo
18.	A118 wodnik <i>Rallus aquaticus</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowalającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
19.	A119 kropiatka <i>Porzana porzana</i>	Poprawa stanu ochrony ze złego (U2) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo.
20.	A120 zielonka <i>Porzana parva</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowalającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych
21.	A122 derkacz <i>Crex crex</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowalającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo
22.	A123 kokoszka <i>Gallinula chloropus</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowalającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
23.	A125 łyska <i>Fulica atra</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowalającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
24.	A140 siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i>	Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV), utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania dolin Bzury i Neru.
25.	A153 kszyk <i>Gallinago gallinago</i>	Poprawa stanu ochrony ze złego (U2) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie - Leszno
26.	A156 rycyk <i>Limosa limosa</i>	Poprawa stanu ochrony ze złego (U2) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie - Leszno.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
27.	A160 kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie - Leszno.
28.	A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i>	Poprawa stanu ochrony ze złego (U2) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie - Leszno.
29.	A196 rybitwa białowąsa <i>Chlidonias hybrida</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo.
30.	A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	Poprawa stanu ochrony ze złego (U2) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
31.	A198 Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.
32.	A232 dudek <i>Upupa epops</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV). Poprawa jakości siedlisk lęgowych poprzez montaż 80 budek lęgowych.
33.	A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo
34.	A292 brzęczka <i>Locustella luscinioides</i>	Utrzymanie właściwego (FV) stanu ochrony. Utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania dolin Bzury i Neru.
35.	A294 wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	Poprawa stanu ochrony ze złego (U2) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunkoturzycowiskach w zachodniej części obszaru na stanowiskach w okolicy Karszewa - Krzewa; - utrzymanie dotychczasowego sposobu gospodarowania na stanowiskach w pobliżu Nagórek.
36.	A323 wąsatka <i>Panurus biarmicus</i>	Utrzymanie właściwego (FV) stanu ochrony - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania kompleksów stawów rybnych.
37.	A336 remiz <i>Remiz pendulinus</i>	Utrzymanie właściwego (FV) stanu ochrony, utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania dolin Bzury i Neru
38.	A338 gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Utrzymanie właściwego (FV) stanu ochrony, utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania dolin Bzury i Neru
39.	A371 dziwonina <i>Carpodacus erythrinus</i>	Poprawa stanu ochrony z niezadowolającego (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez: - poprawę warunków hydrologicznych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: Dąbie, Karszew, Krzewo; - zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania stawów rybnych.

źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 4 kwietnia 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001

Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002

Tabela 16. Cele działań ochronnych określone w Planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	A043 gęgawa <i>Anser anser</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 250 par. Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (FV*) poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
2.	A052 cyraneczka <i>Anas crecca</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 10 par. Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (FV*) poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
3.	A119 kropiatka <i>Porzana porzana</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 38 par. Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (FV*) poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk, zmniejszenie presji drapieżniczej.
4.	A127 żuraw <i>Grus grus</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 40 par. Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (FV*) poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
5.	A031 bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 210 par. Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (FV*) na powierzchni całego obszaru Natura 2000, tj. ok. 51 000 ha, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk
6.	A028 czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 34 par w kolonii lęgowej w miejscowości Czeszewo. Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (FV*) poprzez: a) utrzymanie drzewostanu gniazdowego kolonii lęgowej w miejscowości Czeszewo, b) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy c) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000.
7.	A232 dudek <i>Upupa epops</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 100 par. Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (FV*) na powierzchni całego obszaru Natura 2000, tj. ok. 51 000 ha, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy b) zachowanie starych dziuplastych drzew w krajobrazie rolniczym c) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000,

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
		d) utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk.
8.	A122 derkacz <i>Crex crex</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 80 odżywiających się samców. Poprawa niezadawalającego (U1*) stanu siedliska gatunku, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
9.	A688 bąk <i>Botaurus stellaris</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 20 odżywiających się samców. Poprawa niezadawalającego (U1*) stanu siedliska gatunku, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
10.	A617 bączek <i>Ixobrychus minutus</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 4 odżywiających się samców. Poprawa niezadawalającego (U1*) stanu siedliska gatunku, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk.
11.	A081 błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 30 par. Poprawa niezadawalającego (U1*) stanu siedliska gatunku, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk
12.	A229 zimorodek <i>Alcedo atthis</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 38 par. Utrzymanie obecnego niezadawalającego (U1*) stanu ochrony, poprzez zachowanie siedlisk gatunków w niepogorszonym stanie, na całym odcinku rzeki Warty położonym w granicach obszaru Natura 2000.
13.	A055 cyranka <i>Anas querquedula</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 30 par. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
14.	A056 płaskonos <i>Anas clypeata</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 10 par. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
15.	A051 krakwa <i>Anas strepera</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 30 par. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
16.	A195 rycyk <i>Limosa limosa</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 11 par. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy,

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
		b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
17.	A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 40 par. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
18.	A153 kszyk <i>Gallinago gallinago</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 70 par. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
19.	A084 błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 2 pary. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
20.	A137 sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 3 pary. Zapobiegnięcie utracie siedlisk lęgowych poprzez: a) zachowanie w całej strefie nurtowej rzeki istniejących łąk i brzegów piaszczystych, za wyjątkiem utrzymania szlaku żeglugowego, b) zachowanie w całym obszarze mulistych brzegów oraz okresowo wysychających zbiorników wodnych i innych terenów zabagnionych (w tym efemerycznych), powstających w wyniku zalewów rzecznych.
21.	A195 rybitwa białoczelna <i>Sternula albifrons</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 10 par. Zapobiegnięcie utracie siedlisk lęgowych poprzez zachowanie w całej strefie nurtowej rzeki istniejących łąk i brzegów piaszczystych, za wyjątkiem utrzymania szlaku żeglugowego.
22.	A160 kulik wielki <i>Numenius arquata</i> (populacja lęgowa)	Czynna ochrona lęgów kulika wielkiego w celu utrzymania populacji gatunku na poziomie 6 par. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
23.	A196 rybitwa białowąsa <i>Chlidonias hybrida</i> (populacja lęgowa)	Czynna ochrona lęgów rybitwy białowąsowej w celu utrzymania populacji gatunku na poziomie 25 par. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
24.	A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> (populacje lęgowe)	Czynna ochrona lęgów rybitwy czarnej w celu utrzymania populacji gatunku na poziomie 100 par. Poprawa złego (U2*) stanu ochrony, poprzez:

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
		a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.
25.	A043 gęgawa <i>Anser anser</i> (populacja migrująca)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 500 osobników. Uzupełnienie stanu wiedzy o znaczeniu obszaru dla migrującej populacji gatunku
26.	A127 żuraw <i>Grus grus</i> (populacja migrująca)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji znaczenia obszaru dla populacji gatunku oraz jakości siedlisk gatunku.
27.	A238 dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i> (populacje lęgowe)	Uzupełnienia stanu wiedzy o populacji gatunku poza obszarem zwartego występowania (tj. kompleksów leśnych Nadleśnictwa Jarocin) oraz jakości siedliska gatunku.
28.	A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> (populacja lęgowa)	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 13 par. Uzupełnienie stanu wiedzy o populacji gatunku w obszarze.

źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002.

Zakazy związane z pomnikami przyrody oraz użytkami ekologicznymi

W stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;

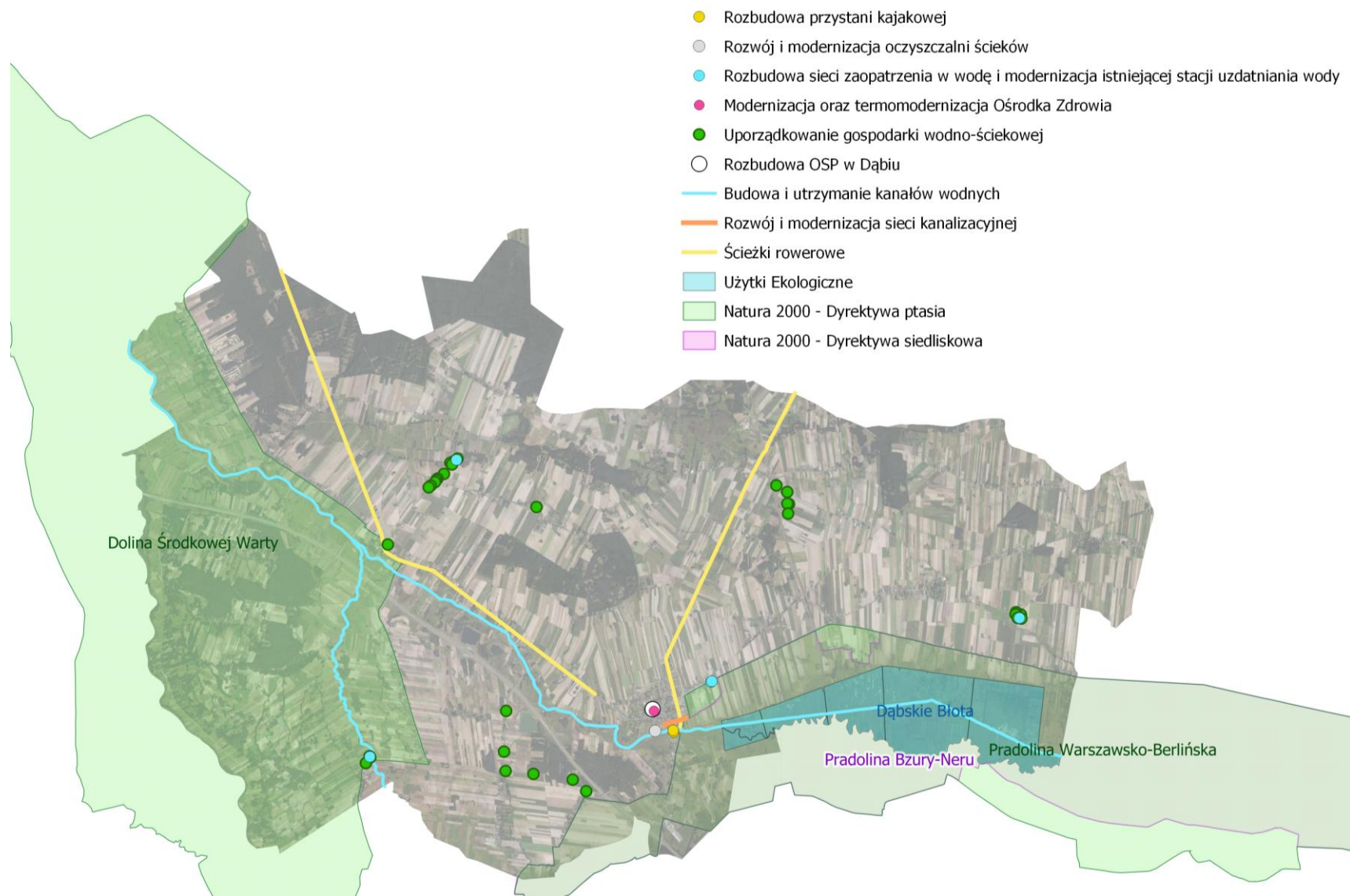
11. umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
2. realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Realizacja działań określonych w Strategii, nie może stać w sprzeczności z wyżej wymienionymi zakazami.

W przypadku zadań, których realizacja posiada przynajmniej częściowo określoną jasno lokalizację, (ulica, numer działki) sporządzono porównanie miejsca oddziaływania przewidywanych prac z prawnymi formami ochrony przyrody.

Rysunek 17. Orientacyjna lokalizacja wybranych zadań na tle gminy Dąbie w relacji z formami ochrony przyrody.
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od UM w Dąbiu

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

Określa ono m.in. zakazy w stosunku do gatunków chronionych.

§ 6.1. W stosunku do dziko występujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w lp. 1-478 i 480-592 w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz w lp. 1-210 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych;
- 4) transportu;
- 5) chowu;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostroi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
- 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 12) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 13) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

2. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia.

3. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (2) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

4. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (3) w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz fotografowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie.

§ 7. W stosunku do innych niż dziko występujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w lp. 1-478, 480-494, 496, 497 i 499-592 w załączniku

nr 1 do rozporządzenia oraz w lp. 1-101 i 104-210 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) transportu;
- 3) chowu;
- 4) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 5) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 6) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 7) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

§ 8.1. W stosunku do dziko występujących ptaków należących do gatunków, o których mowa w lp. 479 w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj;
- 4) transportu;
- 5) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 6) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd;
- 7) zbywania, oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów gatunków;
- 8) umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu był wychowu młodych.

2. W stosunku do dziko występujących zwierząt należących do gatunków, o których mowa w lp. 211 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) transportu;
- 2) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 3) zbywania, oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów gatunków.

Zadania określone w Strategii rozwoju Gminy Dąbie nie stoją w sprzeczności z zapisami Rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

08.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta oraz grzyby

Realizacja zapisów Strategii Rozwoju Gminy Dąbie w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury technicznej, infrastruktury drogowej, gospodarki wodami, modernizacji budynków może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową systemów kanalizacyjnych będą miały stały, pozytywny wpływ na bioróżnorodność zwłaszcza organizmów żyjących w glebie i w wodzie. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa zmniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód i do ziemi, co w konsekwencji zwiększy zasobność i jakość gleb oraz poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy Dąbie.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

W standardowym formularzu danych obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru (Dyrektywa siedliskowa) nie wymieniono żadnych ważnych z punktu widzenia przyrodniczego gatunku grzybów.

Konwencja o różnorodności biologicznej

W dniu 5 czerwca 1992 r. została sporządzona w Rio de Janeiro Konwencja o różnorodności biologicznej. Celami konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie.

Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk

Dnia 19 września 1979 r. w Bernie sporządzono Konwencję o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk. Zgodnie z jej postanowieniami:

Art. 3.

1. Każda z umawiających się stron podejmie działania mające na celu wdrożenie krajowej polityki ochrony dzikiej flory i fauny oraz siedlisk naturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych i ginących, zwłaszcza gatunków endemicznych oraz tych, których siedliska są zagrożone, w rozumieniu postanowień niniejszej konwencji.
2. Każda z umawiających się stron podejmuje się uwzględnić ochronę dzikiej fauny i flory w swojej polityce dotyczącej planowania i rozwoju oraz w swych działaniach ukierunkowanych na ograniczenie zanieczyszczeń.
3. Każda z umawiających się stron będzie wspierać edukację i rozpowszechnianie ogólnych informacji o potrzebie ochrony dzikiej flory i fauny oraz ich siedlisk.

Art. 4.

1. Każda z umawiających się stron podejmie właściwe i niezbędne środki ustawodawcze i administracyjne, by zapewnić ochronę siedlisk dzikiej flory i fauny, w szczególności gatunków wymienionych w załącznikach I i II, oraz ochronę zagrożonych siedlisk naturalnych.
2. Umawiające się strony w swojej polityce dotyczącej planowania i rozwoju będą mieć na względzie potrzebę ochrony obszarów chronionych, określonych w ustępie poprzedzającym, tak aby uniknąć lub zmniejszyć tak dalece, jak to możliwe, wszelkie pogarszanie się stanu takich terenów.
3. Umawiające się strony podejmują się zwracać szczególną uwagę na ochronę obszarów ważnych dla gatunków wędrownych, wymienionych w załącznikach II i III, które są odpowiednio usytuowane na szlakach wędrówek i spełniają rolę terenów zimowania, odpoczynku, żerowania, rozmnażania lub pierzenia.

4. Umawiające się strony podejmują się, stosownie do potrzeb, koordynować działania w zakresie ochrony siedlisk naturalnych, o których mowa w niniejszym artykule, jeśli są one położone na obszarach przygranicznych.

Art. 5. Każda z umawiających się stron podejmie właściwe i niezbędne środki ustawodawcze i administracyjne, aby zapewnić szczególną ochronę gatunków dzikiej flory, wymienionych w załączniku I. Należy zabronić umyślnego zrywania, zbierania, ścinania lub wrywania takich roślin. Każda z umawiających się stron, stosownie do potrzeb, zakazuje posiadania lub sprzedaży roślin tych gatunków.

Art. 6. Każda z umawiających się stron podejmie właściwe i niezbędne przedsięwzięcia ustawodawcze i administracyjne, aby zapewnić szczególną ochronę gatunków dzikiej fauny, wymienionych w załączniku II. W odniesieniu do zwierząt tych gatunków muszą być przede wszystkim zakazane:

- a) wszystkie formy umyślnego chwytania, przetrzymywania i umyślnego zabijania;
- b) umyślne uszkodzenie lub niszczenie miejsc rozrodu lub odpoczynku;
- c) umyślne niepokojenie dzikich zwierząt, zwłaszcza w okresie rozrodu, wychowu młodych lub snu zimowego, jeżeli takie postępowanie będzie miało znaczące skutki w odniesieniu do celów niniejszej konwencji;
- d) umyślne niszczenie lub wybieranie jaj oraz posiadanie jaj, a nawet wydmuszek;
- e) posiadanie i handel wewnętrzny tymi zwierzętami, żywymi lub martwymi, włączając w to zwierzęta wypchane oraz łatwo rozpoznawalne części zwierząt lub produkty z nich pochodzące, w przypadku gdy środek ten przyczyni się do zwiększenia skuteczności postanowień niniejszego artykułu.

Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego (Konwencja Ramsar)

Konwencję sporządzono w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r.

Art. 2.

1. Każda z Umawiających się Stron wskaże odpowiednie obszary wodno-błotne na swoim terytorium, w celu włączenia ich do Spisu Obszarów Wodno-Błotnych o Międzynarodowym Znaczeniu, zwanego dalej "Spisem", który będzie prowadzony przez biuro utworzone na podstawie artykułu 8. Granice poszczególnych obszarów wodno-błotnych będą dokładnie opisane i naniesione na mapę, mogą one też obejmować strefy przybrzeżne rzek i mórz przylegające do obszarów wodno-błotnych oraz wyspy lub wody morskie głębsze niż sześć metrów podczas odpływu, lecz otoczone obszarami wodnobłotnymi, zwłaszcza gdy mają one duże znaczenie jako środowisko życiowe ptactwa wodnego.

2. Wyboru obszarów wodno-błotnych, które powinny być zamieszczone w Spisie, należy dokonać na podstawie ich międzynarodowego znaczenia ekologicznego, botanicznego, zoologicznego,

limnologicznego lub hydrologicznego. W pierwszym rzędzie powinny być do niego włączone obszary wodno-błotne, które mają międzynarodowe znaczenie jako środowisko życiowe ptactwa wodnego we wszystkich porach roku.

3. Zamieszczenie obszaru wodno-błotnego w Spisie nie narusza w niczym wyłącznych, suwerennych praw Umawiającej się Strony, na której terytorium obszar ten się znajduje.

4. Każda z Umawiających się Stron, podpisując niniejszą Konwencję lub składając dokument ratyfikacyjny albo dokument przystąpienia zgodnie z artykułem 9, wskaże co najmniej jeden obszar wodno-błotny w celu zamieszczenia go w Spisie.

5. Każda z Umawiających się Stron ma prawo włączania do Spisu dodatkowych obszarów wodnobłotnych znajdujących się na jej terytorium, do rozszerzania granic obszarów wodno-błotnych już włączonych do Spisu lub, z powodu swych pilnych interesów narodowych, do skreślenia obszarów wodno-błotnych już zamieszczonych w Spisie lub do ograniczenia ich; o zmianach tych zawiadomi możliwie najszybciej organizację lub rząd, odpowiedzialne za pełnienie obowiązków stałego biura, wymienione w artykule 8.

6. Każda z Umawiających się Stron bierze pod uwagę swoją odpowiedzialność międzynarodową za ochronę, utrzymanie oraz racjonalne użytkowanie zasobów wędrownego ptactwa wodnego, tak przy dokonywaniu zgłoszeń do Spisu, jak i przy korzystaniu z prawa do wprowadzania zmian w Spisie, dotyczących obszarów wodno-błotnych znajdujących się na jej terytorium.

08.4. Ludzie

Działania realizowane w ramach Strategii w perspektywie średnio i długoterminowej wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury technicznej (dróg, sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej). Pozytywne wpływy na środowisko będą miały także działania związane z innymi działaniami w obszarze infrastruktury i gospodarki oraz edukacja. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni. Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót.

08.5. Powietrze atmosferyczne

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, głównie niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Największy nacisk powinien być położony na działania jednostek wskazanych w programie naprawczym określonym w Programie Ochrony Powietrza. Do potencjalnych pozytywnych, pośrednich i stałych działań nie inwestycyjnych (organizacyjnych) zaliczyć można zadania związane z wdrażaniem lokalnych polityk ograniczania emisji gazów i pyłów do powietrza, do których należą zapisy Programu Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej. Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz przebudowa infrastruktury drogowej. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, redukcję emisji gazów cieplarnianych, przekładając się na zmniejszenie oddziaływania antropogenicznego na klimat. W konsekwencji, malejące zapotrzebowanie na surowce energetyczne powoduje zmniejszenie ingerencji w środowisko naturalne związanej z ich wydobywaniem. Prace wydobywcze mogą mieć pośredni negatywny wpływ na stosunki wodne oraz gleby, a w zależności od ich rodzaju mogą także naruszać powierzchnię ziemi niszcząc siedliska roślin, tereny lęgowe oraz żerowiska zwierząt.

W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Instalacja OZE

Na terenie gminy Dąbie planowane jest tworzenie instalacji fotowoltaicznych. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak proces montażu baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak

zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a języków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych.

Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.

Rozwój badań nad zasobami geotermalnymi i ich wykorzystanie w celach turystycznych i przemysłowych ma na celu wykorzystanie wód termalnych w zakresie ogrzewania budownictwa na terenie gminy lub też rekreacyjne wykorzystanie wód termalnych (balneologia). Poprzez energetyczne wykorzystanie wód geotermalnych, możliwe jest znaczne ograniczenie zużycia paliw kopalnych, których spalanie jest jednym z głównych emitorów gazów cieplarnianych. W ramach zadania przewiduje się wykonanie projektu robót geologicznych niezbędnych do realizacji przedsięwzięć w zakresie udostępniania wód termalnych na terenie gminy Dąbie oraz ewentualne wykonanie odwiertów badawczych dla wód termalnych.

08.6. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna

ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża tracą swoją siłę, jednakże zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej. Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszony i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują

na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Część działań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Dąbie będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działanie obejmujące przebudowę i remonty dróg, obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym (które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

Ponadto, w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, zaleca się m.in. by proces zalesiania nie kolidował z lokalną różnorodnością biologiczną, a sama gospodarka leśna była prowadzona zgodnie z prawidłowymi praktykami, zwiększenie znaczenia planowania przestrzennego w procesie zarządzania rozwojem oraz czerpanie wzorców z dobrych praktyk europejskich. Rekomenduje się transformację planowania przestrzennego w kierunku polityki prorozwojowej, nie zaś wyłącznie rutynowej procedury, poszerzenie działań wspierających adaptację rolnictwa do zmian klimatu o tematykę oszczędności wody, m.in. poprzez unikanie prowadzenia upraw wymagających dużej ilości wody oraz poprzez stosowanie hydrożeli poprawiających retencję w glebie, zaleca się także wzmożenie prac badawczych nad gatunkami odpornymi na długotrwałe susze oraz przymrozki. Podkreśla się wagę powszechnego dostępu do danych pomiarowych i baz nieprzetworzonych danych dla instytucji badawczych. Dodatkowo, jako niezbędne określa się działania edukacyjne oraz upowszechniające zasady dobrych praktyk w gospodarce rolnej, wskazuje się na potrzebę istnienia polityki adaptacyjnej realizującej się w modernizacji polskiej wsi i pełnego wykorzystania aktualnych możliwości rozwoju obszarów wiejskich. W kwestii rozwoju transportu, zaleca się, by projektowana infrastruktura była przede

wszystkim odporna na ekstremalne zdarzenia pogodowe, takie jak deszcze nawalne oraz ich skutki w postaci powodzi czy podtopień, a w mniejszym stopniu na globalny wzrost temperatury. W kierunku działań „miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu”, rekomenduje się uwzględnienie w polityce miejskiej takich aspektów jak tworzenie lokalnych planów adaptacyjnych, modernizację oraz prawidłowe funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w budownictwie i infrastrukturze oraz modelowy rozwój zielonej przestrzeni miejskiej⁴.

Należy także wspomnieć, iż wzrost temperatury powietrza przyczynia się do wzrostu wilgotności. Zbyt duża wilgotność jest szkodliwa dla ludzkiego organizmu, m.in. poprzez utrudnianie i spowalnianie procesu regulacji termicznej ciała. Realizacja działań ujętych w Strategii pozwoli na istotne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych ze źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych oraz z komunikacji, co przyczyni się do spowolnienia wzrostu średniej globalnej temperatury powietrza. Istotny wpływ na zawartość pary wodnej w powietrzu ma także ilość terenów zielonych w stosunku do obszaru zajętego przez beton, asfalt czy kostki brukowe. Wymienione materiały budowlane posiadają znaczną pojemność cieplną i oddając zgromadzoną energię, podwyższają lokalnie temperaturę powietrza (efekt miejskiej wyspy ciepła). Dlatego szczególnie ważne jest zwiększanie ilości zadrzewień, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych.

08.7. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu. W chwili przygotowania

⁴ *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Załącznik 1. Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)*

niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki.

08.8. Zasoby naturalne

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dąbie będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, takich jak termomodernizacja budynków, rozwój elektromobilności itp.

08.9. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu Strategii rozwoju Gminy Dąbie nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. W czasie realizacji zamierzeń może dojść do chwilowego zaburzenia stosunków wodnych, jednak długotrwały efekt inwestycji przyniesie korzyści zarówno dla stanu wód jak i komfortu życia mieszkańców gminy. Oceniono, że wyznaczone w Strategii zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Realizacja ustaleń Strategii wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych;
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w Strategii powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych;
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych;
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych;
- stopniowe redukcje zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i stopniowe eliminowanie priorytetowych substancji niebezpiecznych z wód powierzchniowych oraz zapobieganie dopływowi lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Żadne z wymienionych w Strategii działań nie odnosi się bezpośrednio do terenów objętych strefami ochronnymi. Jednakże, z uwagi na ogólnikowy charakter zadań, możliwe jest, że zasięg niektórych z nich obejmie tereny pobliskie ujęciom, z uwzględnieniem przepisów prawnych, którym podlegają strefy ochronne.

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 października 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo wodne, Dz. U. 2021 poz. 2233, w rozdziale 6 „Ochrona ujęć wody oraz zbiorników wód śródlądowych” określa m.in. nakazy obowiązujące na terenie ochrony bezpośredniej oraz zakazy, ograniczenia i nakazy obowiązujące na terenie ochrony pośredniej.

Nie przewiduje się, aby którekolwiek z zadań określonych w Strategii, stało w sprzeczności z przepisami prawnymi dotyczącymi stref ochrony. Wszelkie budowy dróg czy prace związane z gospodarką ściekową będą uwzględniały wyżej wymienione ograniczenia.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów, na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych.

Zdarzają się przypadki, kiedy odprowadzanie ścieków zawierających zanieczyszczenia w dopuszczalnych stężeniach mimo wszystko może negatywnie oddziaływać na wody odbiornika, z uwagi na jego szczególną wrażliwość. Wprowadzenie do wód rzeki przy niskim przepływie znacznego ładunku zanieczyszczeń może w konsekwencji wpłynąć negatywnie na jej naturalną zdolność samooczyszczania i stopniowe pogarszanie się jakości prowadzonych przez nią wód. Powtarzające się regularne zrzuty ścieków zawierających substancje zanieczyszczające w ilościach podprogowych przyczyniają się do przekroczenia chłonności rzek, które niejednokrotnie stanowią lokalne ciekie wodne o niewielkich przepływach.

Kolejnym rozwiązaniem mogą być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Ewentualna nieprawidłowa eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ich awarie mogą przyczynić się do zanieczyszczenia zarówno wód podziemnych, jak i gleby, a za jej pośrednictwem również wód powierzchniowych. Użytkownicy przydomowych oczyszczalni ścieków są zobowiązani do przeprowadzania badania ścieków surowych i oczyszczonych z oczyszczalni, co w dużym stopniu ogranicza ich potencjalny negatywny wpływ. Taki wymóg zwiększa także prawdopodobieństwo wykrycia awarii przydomowych oczyszczalni ścieków oraz jej szybkiej naprawy.

Ponadto zaleca się prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz kontrole częstotliwości opróżniania tych zbiorników.

Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci

drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Realizacja inwestycji, z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, wpisuje się w cele środowiskowe wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Dokument ten został przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967). Zgodnie z Programem wodno-środowiskowym kraju wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna”, obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Reasumując, realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków, likwidację zbiorników bezodpływowych.

W projekcie Strategii zaplanowane zostały zadania dotyczące utrzymania oraz powiększania zdolności retencyjnych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową zbiorników wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadanie te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych oraz modernizacyjnych w okolicach wód powierzchniowych, może bezpośrednio, ale krótkotrwale wpływać na pogorszenie się ich jakości. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny wpływ na wody. Zachowanie naturalnego stanu wód oraz renaturyzacja wód zmienionych przez działalność człowieka wpłynie na poprawę stanu hydromorfologicznego wód oraz przywrócenie funkcji ekologicznych wód. Doprowadzi to do odbudowania zdolności wód do samooczyszczania.

Efektym zadań prowadzących do zachowania i poprawy retencji będzie poprawa stanu ilościowego wód.

Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967).

Zgodnie z opracowaniem pn.: Dobre praktyki utrzymania rzek, które powstały z inicjatywy Fundacji WWF Polska i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opracowano działania minimalizujące prace utrzymaniowe rzek dla poszczególnych kategorii prac w odniesieniu do grup typów abiotycznych rzek m.in.:

➤ Wykaszenie roślin z dna oraz brzegów śródlądowych wód powierzchniowych

1. Zabieg wykaszania powinien dotyczyć tylko roślinności, która mogłaby utrudniać przepływ przy wyższych stanach wód, natomiast w przypadku braku takiego zagrożenia nie należy ingerować w szatę roślinną, szczególnie w przypadku cieków naturalnych na terenach użytkowanych ekstensywnie lub chronionych. Preferowane powinno być wykaszanie tylko jednego brzegu lub naprzemiennie z uwzględnieniem układu poziomego koryta.
2. Wykaszenie roślin z dna powinno się stosować tylko w przypadku zarastania cieków roślinami ortotropowymi (roślinami, których pędy wznoszą się pionowo tj. prostopadle do podłoża – np. trzcina pospolita). Działania nie należy stosować wobec reofitów (roślin prądolubnych, o charakterystycznych liściach poddających się nurtowi wody – np. włosienicznik rzeczny, wstęgowe formy strzałki wodnej), gdyż zwykle ograniczają one przepływ tylko w umiarkowanym stopniu.
3. Należy unikać równoczesnego wykaszania roślinności z obu brzegów i dna, gdyż powoduje to całkowitą destrukcję zespołu makrofitów, brak ocienienia lustra wody oraz utratę siedlisk i kryjówek ryb i makrobezkręgowców.
4. Pozostałości wykoszonych roślin nie mogą spływać ciekami ani w nim pozostawać, gdyż mogłyby tworzyć zatory wymagające kolejnych interwencji i negatywnie oddziaływałyby na warunki fizykochemiczne wody.
5. W granicach miast, terenów zabudowanych i przemysłowych oraz intensywnie użytkowanych rolniczo (np. pola orne, fermy hodowlane), a także w bezpośrednim sąsiedztwie (do 100 m) urządzeń hydrotechnicznych (np. przepompowni, przepustów rurowych, jazów) oraz przy ujściach dopływów, kanałów i rowów melioracyjnych, w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się lokalne wykaszanie obu brzegów i dna cieku oraz powtórzenie prac 3-4 krotnie w roku.

➤ Usuwanie roślin pływających i korzeniących się w dnie rzek

1. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie roślinność wodna stwarza rzeczywiste zagrożenie podtopieniem gruntów, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
 - – zarośnięta jest cała szerokość koryta,
 - – występuje znaczna miąższość roślin, ograniczająca przepływ,
 - – brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
 - – w bezpośrednim sąsiedztwie cieku znajduje się zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
2. Preferowane powinno być usuwanie roślin tylko z części szerokości koryta, w taki sposób, aby pozostawić 50% określonego w przedmiarze porostu. Należy kształtować koryto przepływu wód wśród roślinności w miarę możliwości naśladując naturalną linię nurtu.

➤ Usuwanie drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi rzek

1. Co do zasady, drzewa na brzegach rzek nie powinny być wycinane. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie zadrzewienia stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, zagrożenie dla bezpieczeństwa żeglugi, zagrożenie uszkodzenia urządzeń wodnych (budowli regulacyjnych) lub zagrażają funkcjonowaniu tych urządzeń, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
 - występuje zwężenie lub zarośnięta jest cała szerokość koryta,
 - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku występuje zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
2. Preferowane powinno być prowadzenie wycinki drzew i krzewów na jednym brzegu lub naprzemiennie, z uwzględnieniem układu poziomego koryta, w celu odpowiedniego kształtowania warunków przepływu wód wielkich.
3. Nie powinno się usuwać tzw. drzew biocenotycznych – w szczególności drzew dziuplastych oraz zahubionych i wypróchniałych. W szczególności, wycinka drzew uschniętych (martwych) lub chorych i zamierających nie powinna być regułą – tego rodzaju drzewa często odznaczają się najwyższymi walorami przyrodniczymi (siedliska ptaków, nietoperzy, bezkręgowców).
4. Sam fakt nadwieszenia drzewa nad lustrem wody oraz zagrożenia przewróceniem w nurt, zwłaszcza jeżeli szerokość koryta przekracza 10-20 m, nie powinien być przesłanką do wycinania drzewa – zwłaszcza biorąc pod uwagę dużą pozytywną rolę ekologiczną rumoszu drzewnego w nurcie rzeki.
5. Przed usunięciem drzew konieczne jest sprawdzenie przez kompetentnego specjalistę, czy nie są one zasiedlone przez gatunki chronione (zwłaszcza ptaki, nietoperze, chrząszcze, grzyby). Konieczne może być uzyskanie zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazów w stosunku do

gatunków dziko występujących zwierząt, grzybów lub roślin objętych ochroną. Zezwolenie takie może być odrębną decyzją (art. 56 ustawy o ochronie przyrody), albo częścią warunków prowadzenia robót (art. 118a ust. 8 tej ustawy).

6. Jeżeli konieczne jest usunięcie drzew, to wycięte drzewa warto wykorzystać kotwicząc je w nurcie cieku, tak by z jednej strony pełniły funkcję deflektorów odpowiednio kierujących nurt (można np. w ten sposób chronić zagrożone rozmyciem punkty brzegu), a z drugiej strony mogły być elementem ekologicznym w cieku.
7. W wyjątkowych sytuacjach w obszarach użytkowanych ekstensywnie dopuszcza się prowadzenie prac w odcinkach cieków według warunków przewidzianych dla obszarów zabudowanych, o ile występuje bezpośrednio zagrożenie powodziowe lub wystąpieniem podtopień na obszarach zabudowanych lub przemysłowych położonych w sąsiedztwie tych odcinków.
8. Należy pamiętać, że wycinka zadrzewień nadrzecznych, poza utratą bioróżnorodności i ich funkcji siedliskotwórczych (Fot. 20) może wzmocnić inne problemy, przyspieszając rozrost roślin wodnych i zarastanie cieku (Fot. 21), ułatwiając spływy do cieku z terenów sąsiednich wzmagające eutrofizację i zamulanie, destabilizując brzegi cieku.

➤ Usuwanie z rzek przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka

1. Należy ograniczyć do minimum usuwanie powalonych drzew i innych „przeszkód naturalnych”, gdyż elementy te mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania ekosystemu rzeczno-egzonalnego i są niezbędne dla zachowania i odtwarzania różnorodności biologicznej rzeki. Zupełnie należy wykluczyć usuwanie ponadwymiarowych głazów z rzek górskich i wyżynnych, ponieważ zapewniają one stabilność dna – ich usunięcie może spowodować erozję koryta. Maksymalnie ograniczyć należy usuwanie z cieków rumoszu, drzewnego, ze względu na jego znaczenie ekologiczne.
2. Prace polegające na usuwaniu „przeszkód naturalnych” należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie rumosz drzewny lub inne przeszkody naturalne stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, a więc gdy zachodzą poniższe przesłanki:
 - znacząco zatamowana jest cała szerokość koryta i występuje rzeczywiście podpiętrzenie wody do nie akceptowalnej wysokości (należy tu jednak brać pod uwagę, że – zwłaszcza na małych ciekach – spowolnienie spływu wody przez zwalę drzew powalonych w nurt to korzystna dla środowiska forma naturalnej retencji; natomiast w małych ciekach górskich gruby rumosz drzewny pełni ważną funkcję wytracania energii strumienia wody przy ulewnych deszczach – por. Bojarski i in. 2005); ewentualnie gdy przeszkoda ukierunkowuje nurt w sposób zagrażający zniszczeniem elementów infrastruktury lub

- zabudowy zlokalizowanej przy cieku, albo gdy jest bardzo wysokie ryzyko zniesienia drzewa w miejsce, gdzie grozi powstanie niebezpiecznego zatoru;
- brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki);
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku występuje, narażona na podtopienie lub erozję brzegu, zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
3. Drzewa powalone w korycie stwarzające zagrożenie powstawania niebezpiecznych zatorów należy w miarę możliwości tylko częściowo redukować – odcinać gałęzie pozostawiając fragment pnia jako element, który ukierunkowuje prąd ku centralnej części cieku, tak by zachować kryjówki i siedliska dla ryb, w tym gatunków istotnych dla oceny stanu ekologicznego (m.in. pstrąg potokowy, lipień, kleń, miętus, boleń) oraz z gospodarczego (wędkarskiego) punktu widzenia (m.in. okoń, szczupak, sum, leszcz).
 4. Wskazane jest usuwanie zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego (śmieci) oraz innych przeszkód wynikających z działalności człowieka, bez usuwania elementów naturalnych (pni, rumoszu drzewnego).
- Udrażnianie rzek przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namulów i rumoszu
1. O ile to możliwe, należy dążyć do pozostawienia odcinków o mniejszym stopniu zamulenia, wolnych od wpływu prac (o długości co najmniej 1 km), co pozwoli na utrzymanie mozaiki siedlisk wzdłuż cieku, zachowanie różnorodności makrofitów i makrobezkręgowców oraz tarlisk ryb fitofilnych. Obszary mogące stanowić cenne tarliska ryb, szczególnie łososiowatych i reofilnych karpiovatych (odcinki o dnie żwirowym) winno się pozostawić bez ingerencji.
 2. Niewskazane jest tworzenie odcinków cieków o jednolitej, niewielkiej głębokości, gdyż w przypadku niskich stanów wód są one pozbawione siedlisk umożliwiających bytowanie większych gatunków ryb.
- Remont lub konserwacja stanowiących własność właściciela wody:
- a) budowli regulacyjnych oraz ubezpieczeń w obrębie tych budowli,
 - b) urządzeń wodnych
3. Remont urządzeń regulacyjnych – w tym umocnień brzegów i budowli piętrzących winien być wykonywany tylko w przypadku potwierdzenia ich aktualnej przydatności. W każdym innym przypadku należy rozważyć rozbiórkę niefunkcyjnych budowli w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, ponieważ obiekty przeznaczone do likwidacji nie powinny być utrzymywane. W szczególności remont prowadzący do odtworzenia funkcjonalności stopni i progów w dnie o wysokości ponad 20 cm, lub urządzeń obejmujących sztuczne długie i płytkie struktury

utwardzonego dna (np.: niecek wypadowych, umocnień itp.) może stwarzać lub utrzymywać poważne utrudnienie dla migracji ryb i bezkręgowców. W tym wypadku prace remontowe powinny zapewniać poprawę stanu ekologicznego rzeki poprzez stosowanie rozwiązań ułatwiających migrację organizmów wodnych, w przeciwnym razie remont powinien być wykonywany tylko w wyjątkowych, dobrze uzasadnionych przypadkach.

4. Preferowanym działaniem alternatywnym do remontowania progów jest rozważenie ich przekształcenia w ramach odrębnego zadania inwestycyjnego w znacznie bardziej przyjazne środowisku struktury o charakterze kamiennych ramp lub pochylni dennych zajmujących całą szerokość cieku, zbliżonych do naturalnych bystrzy. Działania takie należy wykonać w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, jednak w przypadku stwierdzenia ich zasadności należy odstąpić od remontów istniejących, niefunkcjonalnych obiektów, gdyż jest to działanie nieuzasadnione ekonomicznie.
5. W miarę możliwości należy stosować podczas prac materiały naturalne takie jak kamień, faszyna, drewno itp.
6. Konieczna jest jednak indywidualna analiza każdego przypadku pod kątem specyficznych uwarunkowań środowiskowych – np. występowania gatunków ryb dwuśrodowiskowych o określonych terminach migracji, podczas których nie należy prowadzić remontów funkcjonujących przepławek. Szczególnie w obszarach chronionych remonty urządzeń wodnych powinny być poddane indywidualnej analizie, obejmującej także spójność istnienia urządzenia wodnego z celami danego obszaru chronionego.

➤ Dodatkowe ograniczenia w obszarach chronionych (parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe)

1. Należy ograniczyć działania w korycie rzek w obszarach chronionych poprzez wyjątkowo staranną weryfikację ich zasadności i realizację wyłącznie w kluczowych miejscach – np. spiętrzeń wód zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mieniu.
2. Wskazane jest ograniczenie prac do koszenia jedynie porostu na brzegach, wykaszanie roślin z koryta możliwe jest jedynie w przypadku konieczności utrzymania toru wodnego oraz na kanałach i rowach, albo gdy wykoszenie silnie zarastającego koryta jest korzystniejszą środowiskowo alternatywą wobec bardziej inwazyjnych ingerencji (usuwania roślin, „odmulania”). Zasadą powinno być także usuwanie z koryta do 50% porostu, nie częściej niż co 2 lata.
3. W granicach obszarów chronionych koszenie brzegów należy wykonywać w okresie po 15 lipca, a najmniej niekorzystne jest prowadzenie prac w okresie od 15 sierpnia do końca lutego.

W trakcie wykonywania zabiegów należy zawsze i konsekwentnie pozostawić jeden brzeg nienaruszony – będzie on pełnił funkcję ostoi zwierząt i roślinności.⁵

W przypadku zadania „Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami ws. zbiornika Jeziorsko (zrzuty wody)” istotne jest podkreślenie, iż jego realizacja będzie odbywała się na terenie Gminy Poddębice. Główny zakres działań obejmuje regulację rzeki Ner i zrzutów wody, ponieważ tereny znajdujące się nad rzeką (Krzewo, Karszew, Rzuchów i Majdany), będące obszarami rolnymi i łąkami, są przez 80% czasu zalane. Owa współpraca ma na celu stworzenie systemu informacyjnego, uzgodnień zrzutów ze sztucznego zbiornika Jeziorsko i wzajemne przekazywanie informacji. Zadanie związane z regulacją rzeki New nie będzie realizowana w ramach zadań projektu Strategii.

Zadania mające na celu inicjowanie i wspieranie działań związanych z małą retencją oraz budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych mogą ewentualnie negatywnie oddziaływać na wody i ekosystem wodny jedynie z fazy budowy. W fazie użytkowej, nowo wybudowane zbiorniki retencyjne stanowiąc będą nowe ostroje dla organizmów wodnych. Ponadto, należy zwrócić szczególną uwagę na zagrożenie suszą, na jakie jest narażony nasz kraj. Budowa i utrzymanie zbiorników retencyjnych w należytej kondycji da możliwość utrzymania rezerwarów wodnych, które w sytuacjach kryzysowych pozwolą na utrzymanie życia biologicznego poprzez regulację przepływu (regularne dostawy wody do dalszych odcinków rzek).

08.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Wśród kierunków działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich m.in.:

- Budowa oraz modernizacja istniejących dróg i chodników, rozwój transportu publicznego,
- Budowa oraz rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych,
- Budowa infrastruktury gazowej,
- Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej,
- Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury wodociągowej,
- Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury kanalizacyjnej.

⁵Dobre praktyki utrzymania rzek, Warszawa, sierpień 2018, WWF

- Budowa, modernizacja oraz termomodernizacja wybranych obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec (2008) 3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.*⁶

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, rozbudowie infrastruktury wodno-ściekowej, budowę ścieżki rowerowej, konserwacji systemu melioracyjnego powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko.

Ponadto potencjalne pozytywne oddziaływanie będą miały zadania z zakresu likwidacji dzikich wysypisk odpadów. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynierskiego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi.

⁶ Zalecenia CM/Rec (2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie. Oceniono, że wyznaczone w Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

- W projekcie Strategii zaplanowane zostały zadania dotyczące utrzymania oraz powiększania zdolności retencyjnych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową zbiorników wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych może bezpośrednio, ale krótkotrwale wpływać na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny wpływ na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Ograniczony zostanie wpływ suszy na środowisko glebowe. Rozwój naturalnych siedlisk ograniczy także erozję powierzchni ziemi oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ruchów masowych ziemi. Trwale zmieniony zostanie także krajobraz uprzednio przekształcony przez czynniki antropogeniczne.

20 października 2000 roku we Florencji sporządzono Europejską Konwencję Krajobrazową (Dz. U. 2006 nr 14 poz. 98), której celami są promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu. Określono w niej środki specjalnie, które ma podjąć każda ze stron⁷:

- A. Podnoszenie świadomości – każda ze stron podejmie działania na rzecz podnoszenia świadomości społeczeństwa obywatelskiego, organizacji prywatnych i organów publicznych w zakresie wartości krajobrazów, ich roli i wprowadzanych w nich zmian.
- B. Szkolenie i edukacja – każda ze stron podejmie działania na rzecz promowania:
 - a. szkolenia specjalistów w zakresie oceny krajobrazu i operacji dotyczących krajobrazu;
 - b. multidyscyplinarnych programów szkolenia dotyczących polityki, ochrony, gospodarki i planowania w zakresie krajobrazu, przeznaczonych dla specjalistów w sektorze prywatnym i publicznym i dla stowarzyszeń związanych z krajobrazem;

⁷ Europejska Konwencja Krajobrazowa

- c. nauki w szkołach i na uniwersytetach, która, w odnośnych dziedzinach przedmiotowych obejmie wartości związane z krajobrazami i zagadnieniami ich ochrony, gospodarki i planowania.

C. Identyfikacja i ocena

1. Przy aktywnym udziale zainteresowanych Stron, o których mowa w artykule 5 c), oraz w celu podniesienia wiedzy o jej krajobrazach, każda ze Stron podejmie działania na rzecz:
 - a) i) zidentyfikowania swoich własnych krajobrazów na całym obszarze terytorium swojego kraju;
 - ii) przeanalizowania ich charakterystyk oraz przekształcających je sił i presji;
 - iii) odnotowania zmian;
 - b) dokonania oceny tak zidentyfikowanych krajobrazów, z uwzględnieniem poszczególnych wartości przypisanych im przez strony i ludność, których to dotyczy.
2. Owe procedury identyfikacji i oceny będą ukierunkowane poprzez wymianę doświadczeń i metodologii, zorganizowaną przez Strony na płaszczyźnie europejskiej w myśl artykułu 8.

D. Cele jakości krajobrazu – każda ze Stron podejmie działania na rzecz zdefiniowania celów jakości krajobrazu dla zidentyfikowanych i ocenionych krajobrazów, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych zgodnie z artykułem 5 c).

E. Wdrażanie – w celu wprowadzenia w życie polityki w zakresie krajobrazu, każda ze Stron podejmie działania na rzecz wprowadzenia instrumentów mających na celu ochronę, gospodarkę i/lub planowanie krajobrazu.

08.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Kierunki działań przewidziane w Strategii są związane z podjęciem nowych inwestycji i zadań na obszarze miasta, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą

zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań: rozbudowa sieci Internetu szerokopasmowego, aktywne wsparcie mieszkańców oraz firm w procesie aplikowania o środki na OZE oraz ochronę klimatu, zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. W przypadku OZE, ewentualne negatywne oddziaływanie dotyczy linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne, także w kwestii ewentualnych pól emitowanych przez sieć internetową. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy urządzeń OZE będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednio i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

09. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej, budową i modernizacją obiektów czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależęć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Strategii Rozwoju Gminy Dąbie powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie może potencjalnie dojść do oddziaływania na niewielki teren obszaru chronionego, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gminy.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych.
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia.
- Zminimalizowanie ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu.
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej.
- Stosowanie przepisów BHP.
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin.
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.

- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Z uwagi na to, iż wśród zadań wymienionych do realizacji wskazano m.in. budowę i przebudowę dróg, wskazuje się, iż drzewa oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszym dla życia drzew są wszystkie czynniki negatywnie wpływające na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem lub cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) – wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego, w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarzeniem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew⁸.

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.) tj. uwzględniania ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleb, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 6:00 a 22:00.

⁸ Suchocka M, 2016, *Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych*, Warszawa

- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.

10. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 r. poz. 1029) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy Dąbie i tym samym pozytywnie będą wpływać na zdrowie człowieka. Dla zadań zawartych w Projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dąbie można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania,
- Zmiana technologii realizacji zadania,
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania,
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego,

- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstępianie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku Strategii Rozwoju Gminy Dąbie nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Strategia jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy. należy jednak podkreślić, iż istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

W przypadku wszystkich ustaleń (zadań) Strategii, mających postać przedsięwzięć, rozwiązania alternatywne winne być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji Strategii prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska, np. brak rozwoju i modernizacji sieci kanalizacyjnej doprowadzi do pogłębiania się zanieczyszczeń wód i gleb wynikających z nielegalnego i nieprawidłowego opróżniania zbiorników bezodpływowych, brak edukacji ekologicznej spowoduje niewytworzenie się wśród młodych ludzi poczucia odpowiedzialności za środowisko naturalne, czego efektem będzie brak zainteresowania przyrodą i szacunku w jej kierunku w przyszłości, brak rozwoju retencji wodnej może w przypadku pogłębienia się zjawiska suszy uniemożliwić utrzymanie przy życiu cennych ekosystemów i organizmów, brak działań związanych z usprawnieniem gospodarki odpadami doprowadzi do wyczerpania się zasobów naturalnych i niszczenia różnorodności biologicznej poprzez masowe zaleganie odpadów, brak termomodernizacji budynków oraz modernizacji energetycznej doprowadzi do dalszego spalania paliw generujących znaczne ilości zanieczyszczeń, a w obliczu sytuacji wyjątkowych niosących za sobą ryzyko wzrostu inflacji i ubóstwa – wzrasta ryzyko wykorzystywania odpadów oraz paliw złej jakości do celów energetycznych, a brak oznakowania przyrodniczych kompleksów nie zapewni skanalizowania ruchu turystycznego, co może wpłynąć na degradację najcenniejszych obszarów. Ogółem, brak realizacji Strategii nie pozwoli na spowolnienie/uniknięcie negatywnego oddziaływania antropogenicznego, a szkody wyrządzone środowisku w ubiegłych latach nie zostaną zrekompensowane.

11. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 r. poz. 1029), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

12. Monitorowanie realizacji Strategii Rozwoju

Procedura monitorowania „Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030” obejmuje wskazane poniżej procedury. Monitoring bieżący będzie realizowany w okresach pięcioletnich. Celem jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów planowanych działań przyjętych do realizacji. Monitoringowi podlega opracowany katalog wskaźników, przedstawiony w kolejnym rozdziale. Wynikiem prowadzonego co pięć lat monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii. Zestawienie będzie przedkładane do wydziału merytorycznego ds. realizacji Strategii w ramach struktury Urzędu Miejskiego w terminie do końca drugiego kwartału roku następującego po każdym okresie ewaluacyjnym (obejmującym pięć pełnych lat).

Podstawowym narzędziem do śledzenia postępu realizacji celów strategicznych są wskaźniki monitorowania. Rezultaty planowanych działań zostały opracowane w formie katalogu wskaźników przypisanych do każdego z planowanych kierunków działania. Podkreślić należy, iż wybór wskaźników skupiony jest na ocenie osiągnięcia celów stawianych przed Strategią Rozwoju Gminy Dąbie, a nie produktów poszczególnych projektów. Wynika to z postrzegania polityki rozwojowej jako procesu całościowego, który nie jest prostą sumą realizowanych projektów, a ma na celu osiągnięcie zmiany we wskazanych obszarach poddanych rewitalizacji.

Tabela 17 Wskaźniki monitoringu Strategii

Cel operacyjny	Proponowany miernik	Oczekiwana tendencja
Cel strategiczny 1. (Od)budowa kapitału ludzkiego		
1.1. Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do lekarzy specjalistów oraz potrzeb osób zależnych i wykluczonych	Liczba lekarzy POZ na terenie Gminy Dąbie	Wzrost
	Liczba lekarzy specjalistów świadczących usługi na terenie Gminy Dąbie	Wzrost
	Liczba osób, które skorzystały z programów profilaktyki i diagnostyki ochrony zdrowia	Wzrost
	Liczba osób objętych gminnym systemem usług medycznych	Wzrost
	Liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych oraz opieki wytchnieniowej	Wzrost
	Liczba osób, które skorzystały ze szkoleń i programów edukacyjnych związanych ze zdrowym i aktywnym stylem życia	Wzrost
	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	Wzrost
	Liczba udzielanych porad psychologicznych dla mieszkańców	Wzrost
1.2. Budowanie kapitału społecznego poprzez zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców	Liczba wydarzeń i akcji, w ramach których promowani byli lokalni wytwórcy	Wzrost
	Liczba wypromowanych lokalnych wytwórców oraz produktów	Wzrost
	Liczba osób, które podniosły swoje kompetencje w ramach kursów przedsiębiorczości	Wzrost
	Liczba osób, które skorzystały z pomocy w ramach punktu wsparcia projektów	Wzrost
	Liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje lub nabyły nowe umiejętności w ramach kursów i szkoleń związanych z koncepcją uczenia się przez całe życie	Wzrost
1.3. Wspieranie i rozwój organizacji pozarządowych oraz podmiotów społecznych kluczem do rozwoju	Liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych	Wzrost
	Wysokość środków przeznaczanych na powierzenie zadań dla NGO	Wzrost
	Liczba działań podejmowanych w gminie w oparciu o zasadę wolontariatu	Wzrost
	Liczba szkoleń i warsztatów skierowanych do kobiet	Wzrost
	Liczba działań podejmowanych przez Klub Senior+	Wzrost
	Liczba działań podejmowanych przy współpracy z sąsiednimi gminami	Wzrost
1.4. Rozwój oświaty – wsparcie szkół i przedszkoli	Liczba miejsc w publicznym przedszkolu	Wzrost
	Wyniki egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej	Poprawa
	Wysokość środków przeznaczonych na remonty i wyposażenie szkół	Wzrost
	Liczba uruchomionych obiektów sportowych w gminie	Wzrost
	Liczba projektów zrealizowanych przy współpracy z uczelniami wyższymi	Wzrost
Cel strategiczny 2. Dobra i funkcjonalna infrastruktura gminy		
2.1. Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury transportowej (drogi, ścieżki, transport publiczny)	Liczba połączeń komunikacyjnych utworzonych w ramach publicznego transportu autobusowego	Wzrost
	Liczba kilometrów wybudowanych lub zmodernizowanych dróg	Wzrost
	Liczba kilometrów zbudowanych lub zmodernizowanych dróg rowerowych	Wzrost

Cel operacyjny	Proponowany miernik	Oczekiwana tendencja
	Liczba podpisanych umów z innymi jednostkami samorządowymi na działania integrujące transport zbiorowy	Wzrost
2.2. Racjonalna gospodarka wodno-kanalizacyjna	Liczba wykonanych przyłączy do sieci kanalizacji sanitarne	Wzrost
	Liczba wykonanych przyłączy do sieci wodociągowej	Wzrost
	Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	Wzrost
	Liczba zbudowanych oczyszczalni przydomowych	Wzrost
	Liczba rozpoczętych lub zrealizowanych projektów i inwestycji	Wzrost
2.3. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-melioracyjnej	Liczba udrożnionych cieków wodnych	Wzrost
	Liczba zbudowanych kanałów wodnych	Wzrost
	Liczba i stan zbiorników retencyjnych	Wzrost
	Liczba działań podejmowanych na rzecz małej retencji	Wzrost
2.4. Gmina Dąbie atrakcyjnym miejscem do mieszkania dla młodych – rozwój gminnej polityki mieszkaniowej	Liczba utworzonych mieszkań dla młodych z preferencyjnymi warunkami wynajmu	Wzrost
	Liczba mieszkań komunalnych, czynszowych i socjalnych w gminie	Wzrost
	Liczba wykonanych remontów w lokalach będących własnością gminy	Wzrost
	Liczba pozyskanych inwestorów	Wzrost
	Ilość utworzonej zabudowy mieszkalnej	Wzrost
	Liczba rodzin korzystających z nowych mieszkań	Wzrost
2.5. Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów	Liczba pozyskanych inwestorów	Wzrost
	Liczba terenów i budynków przygotowanych pod inwestycje	Wzrost
	Liczba rekordów w bazie nieruchomości prywatnych i publicznych pod inwestycje	Wzrost
	Liczba rekordów w bazie terenów pod inwestycje	Wzrost
	Wyniki kolejnych edycji badań potrzeb przedsiębiorców	Wzrost
	Liczba wydarzeń krajowych i zagranicznych, w ramach których prezentowany był potencjał gospodarczy i inwestycyjny Gminy Dąbie	Wzrost
2.6. Budowa i rozwój systemu odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami	Ilość energii wyprodukowanej z OZE	Wzrost
	Liczba gospodarstw lub podmiotów, które wymieniły źródła grzewcze na nowoczesne	Wzrost
	Liczba rozpoczętych lub zrealizowanych projektów i inwestycji związanych z termomodernizacją i OZE	Wzrost
	Liczba osób lub podmiotów, które skorzystały z usług punktu konsultacyjno-doradczego	Wzrost
	Liczba podpisanych umów dotyczących współpracy w zakresie efektywności energetycznej, ochrony klimatu i gospodarki niskoemisyjnej	Wzrost
	Liczba gospodarstw lub podmiotów przyłączonych do sieci gazowej	Wzrost
	Liczba utworzonych gminnych kompostowników	Wzrost
	Liczba kilogramów odzyskanych odpadów kompostowanych	Wzrost
	Liczba utworzonych punktów naprawy lub przeróbki sprzętu elektrycznego i elektronicznego	Wzrost

Cel operacyjny	Proponowany miernik	Oczekiwana tendencja
2.7. Troska o bezpieczeństwo przeciwpożarowe	Liczba jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych na terenie gminy	Wzrost
	Liczba podjętych interwencji w ostatnich latach	Spadek
	Liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie ochrony przeciwpożarowej	Wzrost
	Liczba wyjazdów na akcje pożarnicze	Spadek
	Wysokość środków przeznaczonych na wyposażenie strażnic	Wzrost
2.8. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej	Liczba utworzonych placów zabaw	Wzrost
	Liczba uczniów uczęszczających do placówek oświatowych	Wzrost
	Liczba osiągnięć sportowych	Wzrost
	Liczba rozgrywek piłkarskich klubów sportowych	Wzrost
	Liczba imprez plenerowych	Wzrost
Cel strategiczny 3. Troska o wspólną przyszłość		
3.1. Budowa świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna, ochrona środowiska i wsparcie OZE	Liczba osób, które skorzystały z działań edukacyjnych dotyczących ekologii	Wzrost
	Liczba działań i inicjatyw podjętych przez podmioty administracji publicznej w zakresie ekologii	Wzrost
	Liczba spotkań informacyjnych promujących OZE	Wzrost
	Liczba zajęć i szkoleń proekologicznych dla dzieci	Wzrost
	Liczba mieszkańców, którzy skorzystali ze wsparcia w zakresie uzyskania dofinansowania na OZE	Wzrost
3.2. Wykorzystanie historii i kultury do aktywizacji społecznej	Liczba zajęć fakultatywnych prowadzonych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury	Wzrost
	Liczba aktywnych czytelników Biblioteki	Wzrost
	Liczba zakupionych pozycji książkowych	Wzrost
	Liczba podejmowanych działań edukacyjnych dot. lokalnego dziedzictwa kulturowego	Wzrost
	Wysokość środków przeznaczonych na odnowę i zachowanie zabytków oraz miejsc kultu religijnego	Wzrost
	Wysokość wsparcia dla lokalnych wytwórców produktów lokalnych	Wzrost
	Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych	Wzrost
	Liczba działań promocyjnych oraz ich zasięg	Wzrost
	Liczba lokalnych produktów	Wzrost
	Liczba wydanych i rozpowszechnionych broszur reklamowo-informacyjnych promujących Gminę Dąbie	Wzrost
3.3. Rozwój turystyki i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczych gminy	Liczba nowopowstałych obiektów o charakterze turystycznym i rekreacyjnym	Wzrost
	Liczba inwestorów z branży gastronomicznej i turystycznej	Wzrost
	Liczba gospodarstw agroturystycznych działających na terenie gminy	Wzrost
	Liczba powstałych ciągów pieszo-rowerowych	Wzrost
	Liczba zwierząt objętych działaniami w ramach gminnego programu opieki nad zwierzętami i zapobiegania bezdomności zwierząt	Wzrost

Cel operacyjny	Proponowany miernik	Oczekiwana tendencja
3.4. Cyfrowa Gmina	Liczba rodzin wielodzietnych bez przyłącza internetowego	Spadek
	Liczba gospodarstw posiadających przyłącze Internetu szerokopasmowego	Wzrost
	Liczba osób uczestniczących w szkoleniu dot. wykluczenia cyfrowego	Wzrost
	Liczba zakupionego sprzętu elektronicznego i oprogramowań	Wzrost
	Liczba przesyłu danych z ogólnodostępnego punktu WiFi	Wzrost

źródło: Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030

13. Podsumowanie i wnioski

- Strategia Rozwoju Gminy Dąbie jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatu i gminy jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Strategia może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwi identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na terenie gminy Dąbie oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Strategia Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030”. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 r. poz. 1029).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2021-2030 nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W rozdziale 6. *Prognozy* opisano szczegółowo teren gminy Dąbie z podaniem charakterystyki gminy, struktury demograficznej, przyrodniczej i gospodarczej. Przedstawiono demografię, stosunki zewnętrzne, funkcje wiodące, edukację i kulturę, pomoc społeczną, rynek pracy, finanse samorządowe, turystykę oraz infrastrukturę techniczną i środowisko.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

- Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;
- Różnorodność Biologiczna;
- Ludzie;
- Rośliny;
- Zwierzęta;
- Powietrze;
- Klimat;
- Klimat akustyczny;
- Wody (w tym JCW);
- Powierzchnia ziemi;
- Krajobraz;
- Zasoby naturalne;
- Zabytki.

W przypadku gminy Dąbie istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Dąbie jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej miejscowości.

W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci

kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy. Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmiany stosunków gruntowo-wodnych;
- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- zabezpieczenie przed suszą;
- minimalizacja emisji zanieczyszczeń z sektora komunikacyjnego oraz komunalno-bytowego;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Strategii Rozwoju Gminy Dąbie powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe

podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie miasta i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 8. Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 r. poz. 1029) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko opisano potencjalne oddziaływanie transgraniczne oraz zaproponowano sposoby monitorowania realizacji Strategii Rozwoju.

15. Zestawienie tabel oraz rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Monitoring JCWP występujących na terenie gminy Dąbie.....	13
Tabela 2 Charakterystyka JCWPd występujących na terenie gminy Dąbie.....	14
Tabela 3. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.....	40
Tabela 4. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	41
Tabela 5. Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	41
Tabela 6. Monitoring JCWP występujących na terenie gminy Dąbie.....	46
Tabela 7 Charakterystyka JCWPd występujących na terenie gminy Dąbie.....	47
Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	50
Tabela 9. Występowanie gatunków będących przedmiotami ochrony na obszarach Natura 2000 wchodzących na terytorium Gminy Dąbie.....	57
Tabela 10 Pomniki przyrody w gminie Dąbie.....	59
Tabela 11. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Dąbie.....	71
Tabela 12 Wskaźniki monitoringu Strategii.....	126

Spis rysunków

Rysunek 1. Obszar gminy zagrożony powodzią.....	17
Rysunek 2 Ludność gminy Dąbie w latach 2015-2020.....	24
Rysunek 3. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Dąbie w 2020 roku. [Mg].....	26
Rysunek 4. Średnie temperatury i opady występujące na terenie gminy Dąbie.....	37
Rysunek 5. Róża wiatrów gminy Dąbie.....	37
Rysunek 6. Podział województwa wielkopolskiego na strefy ochrony powietrza.....	39
Rysunek 7. Lokalizacja stacji pomiarowych na terenie województwa wielkopolskiego.....	42
Rysunek 8. Rozmieszczenie działek, na których znajdują się ujęcia wód.....	44
Rysunek 9. Główne rzeki przepływające przez teren gminy Dąbie.....	45
Rysunek 10. JCWP na terenie gminy Dąbie.....	46
Rysunek 11. Obszar Natura 2000 - Dyrektywa siedliskowa.....	54
Rysunek 12. Obszary Natura 2000 - Dyrektywa ptasia.....	56
Rysunek 13. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren gminy Dąbie.....	61
Rysunek 14. Użytek ekologiczny Dąbskie Błota.....	62
Rysunek 15. Rozmieszczenie punktów pomiarowo-kontrolnych w województwie wielkopolskim.....	63
Rysunek 16. Orientacyjna lokalizacja wybranych zadań na tle gminy Dąbie w relacji z formami ochrony przyrody.....	93